

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-128-03

Druk nr 1958
Warszawa, 1 września 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o odpowiedzialności za naruszenie
dyscypliny finansów publicznych** wraz z
projektem podstawowego aktu wykonawczego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

USTAWA

z dnia

o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Dział I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 2. Określenia zawarte w dziale II: „finanse publiczne”, „środki publiczne”, „jednostka sektora finansów publicznych”, „budżet”, „plan finansowy”, „wydatki”, „dotacja”, „rezerwa budżetowa” oraz „sprawozdanie budżetowe” mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594 i Nr 96, poz. 874), przy czym:

- 1) budżet – oznacza odpowiednio budżet państwa i budżet jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) rezerwa budżetowa – oznacza odpowiednio tworzoną w budżecie rezerwę celową i rezerwę ogólną.

Art. 3. Przepisów ustawy nie stosuje się do należności celnych i należności podatkowych stanowiących dochody budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Dział II

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Rozdział 1

Zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 4. Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegają:

- 1) osoby wchodzące w skład organu wykonującego budżet lub plan finansowy jednostki sektora finansów publicznych albo jednostki nie zaliczanej do sektora finansów publicznych otrzymującej środki publiczne lub zarządzającego mieniem tych jednostek;
- 2) kierownicy jednostek sektora finansów publicznych;
- 3) pracownicy jednostek sektora finansów publicznych, którym powierzono określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej jednostki;
- 4) osoby gospodarujące środkami publicznymi przekazanymi jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych.

Art. 5. 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) nieustalenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo ustalenie takiej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 2) niepobranie lub niedochodzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo pobranie lub dochodzenie tej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 3) niezgodne z przepisami umorzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo dopuszczenie do przedawnienia tej należności;

- 4) niedochodzenie nadmiernie lub nienależnie pobranych środków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Funduszu Spójności oraz funduszy strukturalnych.

2. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do uszczuplenia wpływów należnych Skarbowi Państwa, jednostce samorządu terytorialnego lub innej jednostce sektora finansów publicznych wskutek zaniedbania w przedmiocie organizacji pracy lub kierowania jednostką.

Art. 6. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) nieprzekazanie do budżetu w należnej wysokości pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego lub nieterminowe przekazanie tych dochodów;
- 2) niedokonanie wpłaty do budżetu w należnej wysokości nadwyżki środków obrotowych przez zakład budżetowy albo części zysku przez gospodarstwo pomocnicze jednostki budżetowej lub nieterminowe dokonanie tej wpłaty.

Art. 7. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest przeznaczenie dochodów uzyskiwanych przez jednostkę budżetową na wydatki ponoszone w tej jednostce.

Art. 8. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) przekazanie dotacji z naruszeniem zasad lub trybu jej udzielania;
- 2) nierozliczenie przekazanej dotacji lub nieterminowe rozliczenie tej dotacji;
- 3) nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu państwa.

Art. 9. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem określonym przez udzielającą dotację;

- 2) nierozliczenie otrzymanej dotacji lub nieterminowe rozliczenie tej dotacji;
- 3) niedokonanie zwrotu dotacji w należytnej wysokości lub nieterminowe dokonanie zwrotu tej dotacji.

Art. 10. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dokonanie zmian w budżecie lub planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia.

Art. 11. 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dokonanie wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia.

2. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do dokonania wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w rocznym planie finansowym jednostki wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie nadzoru.

Art. 12. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest przeznaczenie środków rezerwy budżetowej na inny cel niż określony w decyzji o ich przyznaniu.

Art. 13. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) przyznanie lub przekazanie środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, nie podlegających zwrotowi lub z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz środków przeznaczonych na realizację Wspólnej Polityki Rolnej bez zachowania lub z naruszeniem procedur obowiązujących przy ich wykorzystaniu;
- 2) wykorzystanie środków, o których mowa w pkt 1, niezgodnie z przeznaczeniem lub niezgodnie z obowiązującymi procedurami.

Art. 14. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest nieopłacenie przez jednostkę sektora finansów publicznych:

- 1) składek na ubezpieczenia społeczne;
- 2) składek na ubezpieczenie zdrowotne;
- 3) składek na Fundusz Pracy;
- 4) składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- 5) wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

- albo ich opłacenie w kwocie niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia lub z przekroczeniem terminu zapłaty.

Art. 15. 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań jednostki sektora finansów publicznych.

2. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do niewykonania zobowiązań jednostki, których termin płatności upłynął, wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie nadzoru.

Art. 16. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewykonanie przez jednostkę sektora finansów publicznych zobowiązań, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat.

Art. 17. 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest udzielenie zamówienia publicznego:

- 1) dostawcy lub wykonawcy, który nie został wybrany w trybie określonym w ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej „ustawą o zamówieniach publicznych”;
- 2) z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych dotyczących:

- a) przesłanek stosowania poszczególnych trybów udzielenia zamówienia publicznego,
  - b) obowiązku zamieszczenia ogłoszenia o postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w Biuletynie Zamówień Publicznych, w siedzibie zamawiającego lub na stronie internetowej,
  - c) obowiązku uzyskania wymaganej decyzji administracyjnej;
- 3) którego przedmiot lub warunki zostały określone w sposób naruszający zasady uczciwej konkurencji;
  - 4) z innym, niż wymienione w pkt 1–3, naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, jeżeli naruszenie to miało wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

2. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego:

- 1) bez zachowania formy pisemnej;
- 2) na czas nieoznaczony;
- 3) na czas dłuższy niż 3 lata lub przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu, z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

3. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, określających przesłanki upoważniające do unieważnienia tego postępowania.

4. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niezłożenie przez członka komisji przetargowej lub inną osobę występującą w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w imieniu zamawiającego oświadczeń wymaganych przepisami ustawy o zamówieniach publicznych.

5. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewyłączenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego osoby podlegającej wyłączeniu z takiego postępowania na podstawie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

6. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

7. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2, 3 i 5, wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie nadzoru.

Art. 18. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) zaniechanie przeprowadzenia lub rozliczenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 oraz z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152 i Nr 139, poz. 1324);
- 2) wykazanie w sprawozdaniu budżetowym danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Rozdział 2

Zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 19. 1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi osoba, która popełniła czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych określony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

2. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi osoba, której można przypisać winę w czasie popełnienia naruszenia.

3. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi także osoba, która wydała polecenie wykonania czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do czynów, o których mowa w art. 5 ust. 2, art. 11 ust. 2, art. 15 ust. 2 oraz art. 17 ust. 7.

Art. 20. 1. Brak zgłoszenia sprzeciwu do uchwały zawierającej polecenie lub upoważnienie do popełnienia czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych przez osobę, o której mowa w art. 4 pkt 1, uczestniczącą w podejmowaniu tej uchwały, stanowi wydanie polecenia, o którym mowa w art. 19 ust. 3.

2. Za zgłoszenie sprzeciwu, o którym mowa w ust. 1, uważa się zgłoszenie sprzeciwu do uchwały na piśmie albo ustnie do protokołu, jak również głosowanie przeciwko uchwale w przypadku głosowania imiennego.

Art. 21. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych uważa się za popełnione w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany.

Art. 22. 1. Odpowiedzialność jest ponoszona zarówno za umyślne, jak i nieumyślne naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest popełnione umyślnie, jeżeli sprawca miał zamiar je popełnić, to jest chciał je popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia na to się godził.

3. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest popełnione nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia popełnił je jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych przewidywał albo mógł przewidzieć.

Art. 23. 1. Nieświadomość tego, że działanie lub zaniechanie, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych, nie wyłącza odpowiedzialności, chyba że nieświadomość była usprawiedliwiona.

2. Nie popełnia naruszenia dyscypliny finansów publicznych osoba, która z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie mogła w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy zakłócenie czynności psychicznych zostało spowodowane wprawieniem się w stan nietrzeźwości lub odurzenia w wyniku własnego działania.

Art. 24. 1. Jeżeli w czasie orzekania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia tego naruszenia, stosuje się ustawę nową, z tym że należy stosować ustawę obowiązującą w czasie popełnienia naruszenia, jeżeli jest ona względniejsza dla sprawcy.

2. Jeżeli według nowej ustawy określone działanie lub zaniechanie objęte orzeczeniem nie stanowi już naruszenia dyscypliny finansów publicznych, ukaranie ulega zatarciu z mocy prawa.

Art. 25. 1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest niezależna od odpowiedzialności określonej innymi przepisami prawa, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W razie wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie albo wykroczenie skarbowe, o czyn stanowiący równocześnie naruszenie dyscypliny finansów publicznych, postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zawiesza się do czasu zakończenia postępowania karnego, postępowania w sprawie o wykroczenie albo postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe.

3. W razie prawomocnego skazania za przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie albo wykroczenie skarbowe, będące równocześnie naruszeniem dyscypliny finansów publicznych, wszczęte postępowanie o naru-

szenie dyscypliny finansów publicznych podlega umorzeniu.

Art. 26. Nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych działanie lub zaniechanie, o którym mowa w art. 7, 11, 12 i 15, skutkujące przekroczeniem uprawnień do wydatkowania środków publicznych, do zaciągania zobowiązań lub niewykonaniem zobowiązań w kwocie nieprzekraczającej w roku budżetowym łącznie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”.

Art. 27. 1. Nie dochodzi się odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w przypadku działania lub zaniechania podjętego wyłącznie w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego.

2. Zdarzeniem losowym, o którym mowa w ust. 1, jest zdarzenie wywołane przez czynniki zewnętrzne, którego nie można przewidzieć z pewnością, w szczególności zagrażające bezpośrednio życiu lub zdrowiu ludzi lub grożące powstaniem szkody niewspółmiernie większej niż spowodowana działaniem lub zaniechaniem naruszającym dyscyplinę finansów publicznych.

Art. 28. 1. Nie dochodzi się odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, którego stopień szkodliwości dla finansów publicznych jest znikomy.

2. Przy ocenie stopnia szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych dla finansów publicznych uwzględnia się wagę naruszonych obowiązków, sposób i okoliczności ich naruszenia, a także skutki naruszenia, biorąc pod uwagę w szczególności:

- 1) wysokość uszczuplonych środków publicznych;
- 2) kwotę środków publicznych niewpłaconych lub niezwróconych na właściwy rachunek budżetu państwa, jednostki

samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych;

- 3) kwotę środków publicznych wydatkowanych bez upoważnienia lub z jego przekroczeniem albo niezgodnie z przeznaczeniem;
- 4) wysokość zobowiązań zaciągniętych bez upoważnienia lub z jego przekroczeniem;
- 5) kwotę odsetek, kar i opłat zapłaconych wskutek zwłoki w opłaceniu należności.

Art. 29. 1. Osoba, która naruszyła dyscyplinę finansów publicznych wskutek wykonania polecenia przełożonego albo kierownika jednostki, albo dysponenta środków publicznych, organu nadzorującego lub organu założycielskiego, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem polecenia zgłosiła pisemnie zastrzeżenie i, pomimo tego zastrzeżenia, otrzymała pisemne potwierdzenie wykonania polecenia lub polecenie nie zostało odwołane albo zmienione.

2. Osoba, która naruszyła dyscyplinę finansów publicznych wskutek wykonania uchwały organu, o którym mowa w art. 4 pkt 1, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem uchwały zgłosiła pisemnie zastrzeżenie i, pomimo tego zastrzeżenia, otrzymała pisemne potwierdzenie wykonania uchwały lub uchwała nie została uchylona albo zmieniona; w tym przypadku odpowiedzialność ponosi każdy z członków organu, który podpisał się pod pisemnym potwierdzeniem wykonania uchwały, a przy braku takiego dokumentu - każdy z członków organu, który nie zgłosił sprzeciwu do uchwały, która nie została uchylona albo zmieniona.

Art. 30. Ukaranie osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie ogranicza praw Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych do dochodzenia odszkodowania za poniesioną szkodę.

Rozdział 3

Kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 31. 1. Karami za naruszenie dyscypliny finansów publicznych są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) kara pieniężna;
- 4) zakaz pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi.

2. Karę pieniężną wymierza się w wysokości od jednokrotności do trzykrotności miesięcznego wynagrodzenia osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych - obliczonego jak wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego - należnego w roku, w którym doszło do tego naruszenia.

3. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2, karę pieniężną wymierza się w wysokości od jednokrotności do pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia.

4. Karę zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi wymierza się na okres od roku do 5 lat.

Art. 32. 1. Ukaranie karą nagany lub karą pieniężną wywołuje, określone w odrębnych przepisach, skutki wynikające z ujemnej lub negatywnej oceny kwalifikacyjnej.

2. Ukaranie karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi wyklucza, przez czas określony w orzeczeniu o ukaraniu, możliwość:

- 1) pełnienia funkcji:
  - a) kierownika, zastępcy kierownika lub dyrektora generalnego jednostki sektora finansów publicznych,
  - b) członka zarządu jednostki sektora finansów publicznych,

- c) skarbnika, głównego księgowego lub zastępcy głównego księgowego,
  - d) kierownika lub zastępcy kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonywanie budżetu lub planu finansowego jednostki sektora finansów publicznych;
- 2) reprezentowania interesów majątkowych Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych;
  - 3) członkostwa w organach stanowiących, nadzorczych i wykonawczych państwowych i samorządowych osób prawnych.

3. Ukaranie karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi nie ogranicza prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego) na wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Rozdział 4

Wymiar kary, zasady wymiaru kary

Art. 33. 1. Organ orzekający w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych wymierza karę według swego uznania, w granicach określonych w ustawie, uwzględniając skutki i stopień szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych dla finansów publicznych, stopień winy, jak również cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i dyscyplinujące, które ma osiągnąć w stosunku do ukaranego.

2. Wymierzając karę, organ orzekający uwzględnia motywy i sposób działania, okoliczności działania lub zaniechania, jak również właściwości, warunki osobiste osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jej doświadczenie zawodowe, sposób wywiązywania się z obo-

wiązków służbowych oraz zachowanie po naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

3. Okoliczności wpływające na wymiar kary uwzględnia się tylko co do osoby, której dotyczą.

Art. 34. 1. Karę określoną w art. 31 ust. 1 pkt 4 wymierza się w przypadku rażącego naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a w szczególności działania lub zaniechania:

- 1) którego skutkiem jest znaczące uszczuplenie środków publicznych, zaciągnięcie bez upoważnienia zobowiązań albo zapłata znacznej kwoty odsetek, kar lub opłat;
- 2) świadczącego o nagannym niedopełnieniu obowiązku należytej staranności zawodowej;
- 3) świadczącego o uporczywym lekceważeniu zasad gospodarowania środkami publicznymi.

2. Karę określoną w art. 31 ust. 1 pkt 4 można wymierzyć w przypadku ponownego ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 35. Karę upomnienia wymierza się w przypadku naruszenia dyscypliny finansów publicznych popełnionego nieumyślnie lub w przypadku gdy stopień szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych nie jest znaczny.

Art. 36. 1. W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można, biorąc pod uwagę rodzaj i okoliczności naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub właściwości i warunki osobiste sprawcy naruszenia dyscypliny finansów publicznych, wymierzyć karę łagodniejszego rodzaju, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

2. Jako okoliczności łagodzące można uwzględnić w szczególności:

- 1) działanie lub zaniechanie ze szczególnych pobudek lub w szczególnych warunkach, zasługujących na uwzględ-

nienie, w tym w celu zapobieżenia szkodzi w mieniu publicznym;

- 2) wyróżnianie się przed popełnieniem naruszenia dyscypliny finansów publicznych szczególnymi osiągnięciami zawodowymi;
- 3) przyczynienie się do usunięcia szkodliwych następstw naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub podjęcie o to starań.

3. Odstąpienia od wymierzenia kary nie stosuje się wobec sprawcy naruszenia dyscypliny finansów publicznych popełnionego w czasie, gdy nie uległo zatarciu ukaranie prawomocnie orzeczone za inne naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 37. Sprawcy, który dopuścił się kilku czynów stanowiących naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a sprawa o te czyny jest objęta jednym postępowaniem, wymierza się jedną karę za wszystkie czyny.

Rozdział 5

Przedawnienie oraz zatarcie ukarania

Art. 38. 1. Karalność naruszenia dyscypliny finansów publicznych ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły 3 lata. Jeżeli jednak w tym okresie wszczęto postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych karalność ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu.

2. W razie stwierdzenia nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia komisji orzekającej w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia stwierdzenia nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia.

3. W razie uchylenia prawomocnego postanowienia lub orzeczenia komisji orzekającej w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicz-

nych, karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia uchylenia prawomocnego postanowienia lub orzeczenia.

4. W razie wznowienia postępowania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zakończonego prawomocnym postanowieniem lub orzeczeniem, karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia wydania postanowienia o wznowieniu postępowania.

Art. 39. Nie można wykonać kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynął rok. Przedawnienie wykonania kary pieniężnej nie biegnie w okresie odroczenia tej kary lub jej spłaty w ratach.

Art. 40. 1. Zatarcie ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych następuje z mocy prawa, jeżeli od dnia wykonania kary lub przedawnienia jej wykonania upłynęły 2 lata.

2. W razie odstąpienia od wymierzenia kary zatarcie ukarania z mocy prawa następuje po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

3. Z chwilą zatarcia ukarania uważa się je za niebyłe.

Art. 41. Na wniosek ukaranego lub jego przełożonego, pozytywnie zaopiniowany przez Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych, minister właściwy do spraw finansów publicznych może postanowić o zatariu ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przed upływem terminu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 i 2.

Dział III

Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Rozdział 1

Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 42. 1. Organami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych pierwszej instancji są komisje orzekające w sprawach

o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwane dalej „komisjami orzekającymi”.

2. Organem orzekającym w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych drugiej instancji jest Główna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych, zwana dalej „Główną Komisją Orzekającą”.

3. Kadencja komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej trwa 4 lata.

Art. 43. 1. W skład komisji orzekającej wchodzi przewodniczący, jeden lub dwóch jego zastępców i od 5 do 21 członków komisji.

2. W skład Głównej Komisji Orzekającej wchodzi przewodniczący, jeden lub dwóch jego zastępców i 21 członków Komisji.

Art. 44. 1. Przewodniczący kieruje pracą komisji, czuwa nad sprawnym przebiegiem postępowania i w tym celu wydaje postanowienia i zarządzenia oraz podejmuje inne czynności określone w ustawie.

2. Zastępca przewodniczącego, w zakresie spraw przekazanych przez przewodniczącego, podejmuje wszystkie czynności określone w ustawie dla przewodniczącego.

3. Przewodniczący, ich zastępcy i członkowie komisji są obowiązani do udziału w szkoleniach z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa.

Art. 45. 1. Członkowie komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej są niezawisli w zakresie orzekania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i podlegają tylko przepisom prawa.

2. Członkowie komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej orzekają w granicach określonych ustawą oraz na mocy przekonania opartego na ocenie dowodów, rozstrzygają samodzielnie nasuwające się zagadnienia prawne i nie są związani rozstrzygnięciami innych organów, z wyjątkiem prawomocnego wyroku sądu.

Rozdział 2

Komisje orzekające i ich właściwość

Art. 46. Komisjami orzekającymi są:

- 1) wspólna komisja orzekająca;
- 2) resortowe komisje orzekające przy ministrach kierujących działem lub działami administracji rządowej;
- 3) komisja orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
- 4) regionalne komisje orzekające przy regionalnych izbach obrachunkowych.

Art. 47. 1. Wspólna komisja orzekająca orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie realizacji budżetu państwa w częściach:

- 1) Kancelaria Sejmu;
- 2) Kancelaria Senatu;
- 3) Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Sąd Najwyższy;
- 5) Naczelny Sąd Administracyjny;
- 6) Trybunał Konstytucyjny;
- 7) Najwyższa Izba Kontroli;
- 8) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 9) Rzecznik Praw Dziecka;
- 10) Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji;

- 11) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych;
- 12) Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 13) Krajowe Biuro Wyborcze;
- 14) Państwowa Inspekcja Pracy;
- 15) Krajowa Rada Sądownictwa.

2. Wspólna komisja orzekająca orzeka również w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w odniesieniu do jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa określonych w ust. 1.

Art. 48. Resortowa komisja orzekająca orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) realizacji budżetu państwa w częściach, którymi dysponuje minister kierujący działem lub działami administracji rządowej, z wyłączeniem środków przekazanych jednostkom, o których mowa w art. 51 pkt 1 i 4;
- 2) organów i jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministra oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;
- 3) innych jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa lub innych środków publicznych, którymi dysponuje minister lub organy i jednostki, o których mowa w pkt 2.

Art. 49. Resortowa komisja orzekająca przy ministrze właściwym do spraw administracji publicznej orzeka także w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) osób pełniących funkcje wojewody, wicewojewody, dyrektora generalnego urzędu wojewódzkiego i głównego księgowego części budżetowej, której dysponentem jest wojewoda;
- 2) osób pełniących funkcje marszałka województwa, członka zarządu województwa i głównego księgowego budżetu województwa (skarbnika województwa).

Art. 50. Komisja orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) realizacji budżetu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
- 2) samorządowych kolegiów odwoławczych;
- 3) organów i jednostek nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 49 pkt 1, oraz jednostek, o których mowa w art. 51 pkt 3;
- 4) osób pełniących funkcje sekretarza stanu, podsekretarza stanu, dyrektora generalnego naczelnego lub centralnego urzędu administracji rządowej i głównego księgowego części budżetowej, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 49 pkt 1;
- 5) innych jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa lub innych środków publicznych, którymi dysponuje Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów lub organy i jednostki wymienione w pkt 3.

Art. 51. Regionalna komisja orzekająca orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń, z wyłączeniem osób, o których mowa art. 49 pkt 2;
- 2) realizacji budżetu wojewody;

- 3) jednostek podległych i nadzorowanych przez wojewodę;
- 4) samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych;
- 5) innych jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub innych środków publicznych, którymi dysponują te jednostki;
- 6) innych jednostek w zakresie środków otrzymanych z budżetu wojewody lub z innych środków, którymi dysponuje wojewoda.

Rozdział 3

Zasady powoływania komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej

Art. 52. Przewodniczącego, jego zastępcę oraz członków wspólnej komisji orzekającej powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Są oni powoływani spośród kandydatów zgłoszonych przez:

- 1) Szefa Kancelarii Prezydenta;
- 2) Marszałka Sejmu;
- 3) Marszałka Senatu;
- 4) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;
- 5) Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 6) Rzecznika Praw Dziecka;
- 7) Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;
- 8) Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych;
- 9) Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 10) Kierownika Krajowego Biura Wyborczego;

- 11) Głównego Inspektora Pracy;
- 12) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;
- 13) Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- 14) Prezesa Trybunału Konstytucyjnego;
- 15) Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 53. 1. Przewodniczących komisji, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, i ich zastępców powołuje i odwołuje, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezes Rady Ministrów. Są oni powoływani spośród kandydatów zgłoszonych, odnośnie do:

- 1) resortowej komisji orzekającej przy ministrze kierującym działem lub działami administracji rządowej – przez tego ministra;
- 2) komisji orzekającej przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
- 3) regionalnej komisji orzekającej przy regionalnej izbie obrachunkowej – przez prezesa tej izby.

2. Członków komisji, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, powołuje i odwołuje, na wniosek przewodniczącego komisji orzekającej, Prezes Rady Ministrów.

Art. 54. 1. Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej i jego zastępcę powołuje i odwołuje, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezes Rady Ministrów.

2. Członków Głównej Komisji Orzekającej powołuje i odwołuje, na wniosek Przewodniczącego tej Komisji, Prezes Rady Ministrów.

Art. 55. 1. W skład komisji orzekającej oraz Głównej Komisji Orzekającej powołuje się osobę, która wyraziła zgodę na pracę w komisji oraz:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;

- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie;
- 4) nie była prawomocnie ukarana za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 5) posiada wyższe wykształcenie;
- 6) posiada odpowiednią wiedzę z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa oraz niezbędne doświadczenie zawodowe.

2. Nie można łączyć członkostwa w komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej, być członkiem więcej niż jednej komisji orzekającej, a także łączyć członkostwa w tych komisjach z funkcją rzecznika dyscypliny finansów publicznych, Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych lub ich zastępców.

3. Członkiem wspólnej komisji orzekającej nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonanie budżetu państwa w zakresie części, o których mowa w art. 47 ust. 1.

4. Członkiem resortowej komisji orzekającej nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonanie budżetu państwa w zakresie części, której dysponentem jest właściwy minister, lub planu finansowego jednostki budżetowej – urzędu obsługującego ministra.

5. Członkiem komisji orzekającej przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonywanie budżetu państwa w zakresie części Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

6. Członkiem regionalnej komisji orzekającej nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonywanie budżetu państwa w zakresie części, której dysponentem jest wojewoda, lub planu finansowego jednostki budżetowej – urzędu wojewódzkiego.

Art. 56. 1. Przed upływem kadencji członkostwo w komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej wygasa w razie:

- 1) rezygnacji z członkostwa;
- 2) śmierci;
- 3) utraty obywatelstwa polskiego;
- 4) utraty praw publicznych;
- 5) utraty pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 6) prawomocnego skazania za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie;
- 7) prawomocnego ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 8) powołania na stanowisko, o którym mowa w art. 55 ust. 3-6;
- 9) zniesienia lub połączenia organów, przy których powołano komisje orzekające.

2. Członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji orzekającej można odwołać w razie:

- 1) nie usprawiedliwionego niewykonywania przez niego obowiązków lub rażąco niedbałego ich wykonywania;
- 2) zachowania uchybiającego godności członka komisji;
- 3) trwałej niemożności wykonywania obowiązków członka komisji.

3. Przepisy ust. 1 i 2 oraz art. 55 stosuje się odpowiednio do przewodniczących i zastępców przewodniczącego komisji.

4. Wygaśnięcie członkostwa w komisji orzekającej stwierdza przewodniczący komisji, a wygaśnięcie członkostwa przewodniczącego komisji lub jego zastępcy – stwierdza Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

5. Wygaśnięcie członkostwa w Głównej Komisji Orzekającej stwierdza Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, a wygaśnięcie człon-

kostwa Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej lub jego zastępcy stwierdza Prezes Rady Ministrów.

6. Skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej może być uzupełniony w czasie trwania kadencji.

Rozdział 4

Organy właściwe do wypełniania funkcji oskarżyciela

Art. 57. 1. Organami właściwymi do prowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz wypełniania funkcji oskarżyciela w pierwszej instancji są rzecznicy dyscypliny finansów publicznych, zwani dalej „rzecznikami dyscypliny”, i ich zastępcy.

2. Zastępca rzecznika dyscypliny w zakresie spraw przekazanych przez rzecznika dyscypliny wykonuje zadania i podejmuje wszystkie czynności określone w ustawie dla rzecznika dyscypliny.

3. W zakresie sprawowanej funkcji rzecznik dyscypliny jest przełożonym swoich zastępców.

Art. 58. 1. Organem właściwym do wypełniania funkcji oskarżyciela w drugiej instancji jest Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych, zwany dalej „Głównym Rzecznikiem”, i jego zastępcy.

2. Zastępca Głównego Rzecznika w zakresie spraw przekazanych przez Głównego Rzecznika wykonuje zadania i podejmuje wszystkie czynności określone w ustawie dla Głównego Rzecznika.

3. Główny Rzecznik jest w zakresie sprawowanej funkcji przełożonym swoich zastępców oraz rzeczników dyscypliny i ich zastępców.

4. Rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy są obowiązani do udziału w szkoleniach z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa.

Art. 59. W zakresie sprawowanej funkcji Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny i ich zastępcy działają na rzecz finansów publicznych oraz reprezentują w prowadzonym postępowaniu interesy Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i innych jednostek sektora finansów publicznych.

Rozdział 5

Zasady powoływania Głównego Rzecznika i rzeczników dyscypliny

Art. 60. 1. Głównego Rzecznika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych .

2. Zastępców Głównego Rzecznika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Głównego Rzecznika.

Art. 61. Rzecznika dyscypliny właściwego w sprawach rozpatrywanych przez wspólną komisję orzekającą i jego zastępców powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 62. 1. Rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpatrywanych przez komisje, o których mowa w art. 46 pkt 2-4 i ich zastępców, powołuje i odwołuje Główny Rzecznik.

2. Główny Rzecznik zwraca się do Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministrów kierujących działami administracji rządowej oraz prezesów regionalnych izb obrachunkowych o przedstawienie, w terminie 30 dni, kandydatów na rzeczników dyscypliny lub zastępców rzecznika.

3. Główny Rzecznik może powołać rzecznika dyscypliny lub zastępcę rzecznika właściwego w sprawach rozpoznawanych przez więcej niż jedną komisję orzekającą, jak również spośród innych osób, niż wymienione w ust. 2, pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, właściwego ministra albo prezesa regionalnej izby obrachunkowej.

4. Główny Rzecznik może, na wniosek lub z urzędu, wyznaczyć do prowadzenia postępowania lub wypełniania obowiązków oskarżyciela w danej sprawie innego, niż wynika to z jego właściwości, rzecznika dyscypliny lub jego zastępcę.

Art. 63. 1. Rzecznikiem dyscypliny lub jego zastępcą może być osoba, która wyraziła zgodę na pełnienie funkcji rzecznika dyscypliny oraz:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie;
- 4) nie była prawomocnie ukarana za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 5) posiada wyższe wykształcenie;
- 6) posiada odpowiednią wiedzę z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa oraz niezbędne doświadczenie zawodowe.

2. Do rzeczników dyscypliny i ich zastępców stosuje się odpowiednio przepisy art. 55 ust. 3–6. Funkcji rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika i ich zastępców nie można łączyć z członkostwem w komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 64. O powołaniu lub odwołaniu rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy powiadamia się odpowiednio Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, właściwego ministra, prezesa regionalnej izby obrachunkowej i przewodniczącego komisji orzekającej.

Rozdział 6

Uprawnienia członków organów orzekających i rzeczników oraz funkcjonowanie i obsługa komisji i rzeczników

Art. 65. 1. Przewodniczącym, ich zastępcom, członkom komisji orzekających oraz Głównej Komisji Orzekającej, rzecznikom dyscypliny, Głównemu Rzecznikowi i ich zastępcom, z zastrzeżeniem ust. 6, przysługuje ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne wypłacane z budżetu państwa.

2. Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, członka komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej wynosi odpowiednio 0,25 i 0,5 przeciętnego wynagrodzenia.

3. Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącego komisji orzekającej i Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej wynosi odpowiednio 0,7 i 1,0 przeciętnego wynagrodzenia.

4. Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, zastępcy przewodniczącego komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej wynosi odpowiednio 0,5 i 0,7 przeciętnego wynagrodzenia.

5. Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, Głównego Rzecznika i jego zastępcy wynosi odpowiednio 1,0 i 0,7 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, a rzecznika dyscypliny i jego zastępcy odpowiednio 0,7 i 0,5 tego wynagrodzenia.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobom powołanym spośród osób zatrudnionych w komórce organizacyjnej zapewniającej obsługę prawną i administracyjno-techniczną, o której mowa w art. 70 ust. 1 i 2.

Art. 66. 1. Członkom składu orzekającego, oskarżycielowi i protokolantowi, o ile protokolant nie wykonuje obowiązków wynikających z zatrudnienia, przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe za udział w rozprawie lub posiedzeniu.

2. Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, członka składu orzekającego komisji orzekającej i oskarżyciela wynosi 0,08 przeciętnego wynagrodzenia, a protokolanta 0,05 tego wynagrodzenia.

3. Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, członka składu orzekającego Głównej Komisji Orzekającej i oskarżyciela wynosi 0,1 przeciętnego wynagrodzenia, a protokolanta 0,05 tego wynagrodzenia.

Art. 67. 1. O powołaniu w skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej albo do pełnienia funkcji rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika i ich zastępców, zawiadamia się osobę powołaną oraz jej pracodawcę.

2. O wygaśnięciu członkostwa albo odwołaniu ze składu komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej przed upływem kadencji albo odwołaniu z funkcji rzecznika, Głównego Rzecznika lub ich zastępcy, zawiadamia się osobę odwołaną lub której członkostwo wygasło oraz jej pracodawcę.

3. Wypowiedzenie przez pracodawcę stosunku pracy z osobą wchodzącą w skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej, a także w okresie 6 miesięcy po upływie kadencji, wygaśnięciu członkostwa lub odwołaniu ze składu komisji – w przypadku gdy jest on pracownikiem jednostki sektora finansów publicznych – wymaga uprzedniej zgody Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 68. 1. Pracodawca osoby powołanej w skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej albo pełniącej funkcję rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika lub ich zastępcy, jest obowiązany zwolnić ją na czas niezbędny do wywiązania się ze sprawowanej funkcji albo udziału w szkoleniach, określonych w art. 44 ust. 3 oraz art. 58 ust. 4, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia za ten czas. Podstawą do zwolnienia z pracy jest wezwanie lub pismo przewodniczącego komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej albo rzecznika dyscypliny lub Głównego Rzecznika.

2. Pracodawca osoby wezwanej na rozprawę w charakterze świadka jest obowiązany zwolnić ją z zachowaniem prawa do wynagrodzenia za czas nieobecności w pracy. Podstawą do zwolnienia z pracy jest wezwanie przewodniczącego komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 69. 1. Osobom wchodzącym w skład komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej, rzecznikom dyscypliny, Głównemu Rzecznikowi i ich

zastępcom przysługują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegów, zgodnie z przepisami o wysokości oraz warunkach ustalania należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.

2. Świadkom wezwanym na rozprawę przysługuje zwrot kosztów przejazdu, zgodnie z przepisami o wysokości oraz warunkach ustalania należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.

Art. 70. 1. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministrowie oraz prezesi regionalnych izb obrachunkowych zapewniają siedzibę, obsługę prawną i administracyjno-techniczną komisji orzekającej oraz rzecznika i jego zastępcy właściwych w sprawach tej komisji, a także ponoszą wydatki związane z ich funkcjonowaniem, wypłatą wynagrodzeń i szkoleniem, z zastrzeżeniem ust. 3, oraz zwrotem świadkom kosztów przejazdu, finansowane z budżetu państwa.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia siedzibę, obsługę prawną i organizacyjno-techniczną Główniej Komisji Orzekającej, Głównego Rzecznika i jego zastępców, a także ponosi wydatki związane z ich funkcjonowaniem, wypłatą wynagrodzeń i szkoleniem oraz zwrotem świadkom kosztów przejazdu, finansowane z budżetu państwa.

3. W przypadku powołania rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy spośród kandydatów niezgłoszonych przez organy, o których mowa w art. 62 ust. 2, wydatki związane z wypłatą mu wynagrodzenia i szkoleniem ponosi minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Art. 71. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) regulamin działania komisji orzekających i Główniej Komisji Orzekającej;

- 2) zakres zadań organizacyjno-prawnej i biurowej obsługi komisji orzekających, rzeczników dyscypliny oraz Głównej Komisji Orzekającej i Głównego Rzecznika;
  - 3) warunki organizowania i prowadzenia szkolenia członków komisji orzekających, Głównej Komisji Orzekającej i rzeczników dyscypliny;
  - 4) rodzaje dokumentacji kwalifikowanej jako materiały archiwalne oraz terminy, w których akta spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegają zniszczeniu w całości lub w części albo przekazaniu archiwom państwowym
- uwzględniając w szczególności zapewnienie sprawnego i skutecznego działania organów właściwych w sprawach naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Dział IV

Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Rozdział 1

Zasady postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 72. 1. Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwane dalej „postępowaniem”, jest dwuinstancyjne.

2. Postępowanie obejmuje postępowanie wyjaśniające prowadzone przez rzecznika dyscypliny, postępowanie przed komisją orzekającą oraz postępowanie odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą.

3. Komisje orzekają na rozprawie lub posiedzeniu w składzie trzech osób. Rozstrzygnięcia składu orzekającego są podejmowane w drodze głosowania i zapadają większością głosów.

Art. 73. 1. Stronami postępowania przed komisją orzekającą i Główną Komisją Orzekającą są obwiniony o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwany dalej „obwinionym”, oraz oskarżyciel.

2. Oskarżycielem przed komisją orzekającą jest rzecznik dyscypliny, który występuje z wnioskiem o ukaranie, z zastrzeżeniem art. 109 ust. 2, a oskarżycielem przed Główną Komisją Orzekającą jest Główny Rzecznik.

3. Obwinionym jest osoba, wobec której oskarżyciel wystąpił z wnioskiem o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 74. 1. Obwinionemu przysługuje prawo do obrony w toku całego postępowania.

2. Obwinionemu przysługuje prawo do przedstawiania dowodów na swoją obronę oraz składania wniosków dowodowych.

3. Obwinionemu przysługuje prawo do korzystania z pomocy jednego obrońcy.

Art. 75. 1. Obrońcą obwinionego może być osoba uprawniona do obrony zgodnie z przepisami prawa o adwokaturze, osoba uprawniona do świadczenia pomocy prawnej zgodnie z przepisami o radcach prawnych albo inna osoba, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, upoważniona przez obwinionego.

2. Obwiniony może udzielić upoważnienia do obrony na piśmie lub ustnie do protokołu.

3. Obrońca może podejmować wszystkie czynności określone dla obwinionego oraz przysługują mu wszystkie prawa określone dla obwinionego, a jego udział w postępowaniu nie wyłącza osobistego działania w nim obwinionego. Obrońca może podejmować czynności jedynie na korzyść obwinionego.

4. Obrońca może bronić kilku obwinionych, jeżeli ich interesy nie pozostają w sprzeczności.

Art. 76. 1. Obwinionego uważa się za niewinnego, dopóki jego odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie zostanie udowodniona i potwierdzona prawomocnym orzeczeniem w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Obwiniony nie ma obowiązku dowodzenia swojej niewinności i może bez podania powodów odmówić składania wyjaśnień lub odpowiedzi na poszczególne pytania.

3. Nie dające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

4. Podstawą rozstrzygnięcia mogą być jedynie dowody ujawnione w postępowaniu przed organem orzekającym.

Art. 77. Prawa określone w art. 74–76 przysługują także osobie, wobec której rzecznik dyscypliny wszczął postępowanie wyjaśniające.

Art. 78. 1. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, z zastrzeżeniem ust. 3, gdy:

- 1) zarzucanego czynu nie popełniono;
- 2) w zarzucanym czynie brak jest znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 3) nastąpiło przedawnienie karalności;
- 4) obwiniony zmarł;
- 5) obwiniony na mocy przepisów szczególnych nie podlega orzecznictwu w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 6) w sprawie o ten sam czyn, popełniony przez tego samego obwinionego zostało wydane prawomocne postanowienie lub orzeczenie komisji orzekającej, albo w tej samej sprawie przeciwko temu samemu obwinionemu toczy się przed komisją orzekającą wcześniej wszczęte postępowanie;

- 7) zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust.1;
- 8) zachodzi inna okoliczność wykluczająca z mocy ustawy orzekanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Okoliczności wymienione w ust. 1 uwzględnia się z urzędu w każdej fazie postępowania i wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania.

3. Jeżeli okoliczność, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, stwierdzono po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przed organem orzekającym, wydaje się orzeczenie o uniewinnieniu.

Art. 79. Sprawy o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, pozostające ze sobą w ścisłym związku lub dotyczące naruszenia dyscypliny finansów publicznych popełnionego przez więcej niż jedną osobę, rozpoznaje się łącznie, chyba że zachodzą okoliczności uniemożliwiające łączne rozpoznanie sprawy.

Art. 80. 1. Organy prowadzące postępowanie są obowiązane badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

2. Organy prowadzące postępowanie są obowiązane, w niezbędnym zakresie, pouczać jego uczestników o ciążących na nich obowiązkach i przysługujących im prawach oraz udzielać im wyjaśnień i informacji o tych prawach i obowiązkach, tak aby w toku postępowania jego uczestnicy nie ponieśli szkody z powodu nieznamomości przepisów, dotyczących postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 81. 1. Z wnioskiem o ukaranie występuje się do komisji orzekającej, zgodnie z właściwością określoną w art. 47–51.

2. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, na wniosek przewodniczącego komisji orzekającej złożony przed skierowaniem wniosku o ukaranie do rozpoznania, wyznacza, w drodze postanowienia, do rozpoznania wniosku o ukaranie inną komisję orzekającą niż wynika to z jej właściwości, jeżeli

wniosek o ukaranie dotyczy członka komisji orzekającej albo rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy, właściwego w sprawach tej komisji.

3. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej wyznacza, w drodze postanowienia, do rozpoznania wniosku o ukaranie inną komisję orzekającą niż wynika to z jej właściwości, jeżeli z powodu wyłączenia członków komisji właściwej do rozpoznania sprawy, jej rozpoznanie przed daną komisją nie jest możliwe.

4. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej rozstrzyga, w drodze postanowienia, spory o właściwość między komisjami orzekającymi.

Art. 82. Główna Komisja Orzekająca, uchylając orzeczenie komisji orzekającej, stwierdzając nieważność prawomocnego rozstrzygnięcia lub wydając postanowienie o wznowieniu postępowania, może postanowić o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez inną komisję orzekającą.

Art. 83. 1. Członek komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej podlega wyłączeniu od udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio, jego małżonka, krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osoby pozostającej z nim w stosunku przysposobienia;
- 2) brał udział w wydaniu postanowienia lub orzeczenia uchylonego albo uznanego za nieważne z mocy prawa;
- 3) brał udział w rozpoznawaniu sprawy w niższej instancji;
- 4) występował w sprawie w charakterze świadka lub oskarżyciela.

2. Wyłączenie członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej od udziału w rozpoznawaniu sprawy z przyczyn, o których mowa w ust. 1, następuje z urzędu.

3. Wyłączenie członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej od udziału w rozpoznawaniu sprawy następuje również na wniosek tego członka, oskarżyciela, obwinionego lub jego obrońcy, jeżeli między nim

a oskarżycielem, obwinionym lub jego obrońcą, zachodzi stosunek tego rodzaju, że może budzić wątpliwości co do jego bezstronności.

4. Przepisy ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 stosuje się odpowiednio do wyłączenia od udziału w rozpoznawaniu sprawy oskarżyciela i protokolanta.

Art. 84. 1. W sprawie wyłączenia członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej na wniosek rozstrzygają, odpowiednio przed rozprawą lub posiedzeniem, przewodniczący tych komisji. O wyłączeniu członka składu orzekającego, oskarżyciela lub protokolanta rozstrzyga, przed odczytaniem wniosku o ukaranie, przewodniczący składu orzekającego. Jeżeli wniosek o wyłączenie dotyczy przewodniczącego składu orzekającego – w sprawie jego wyłączenia rozstrzyga odpowiednio przewodniczący komisji orzekającej lub Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

2. W sprawie wyłączenia rzecznika dyscypliny od udziału w rozpoznawaniu zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych rozstrzyga Główny Rzecznik.

Art. 85. 1. Organ prowadzący postępowanie jest obowiązany do wyczerpującego zebrania i wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego.

2. We wniosku dowodowym należy podać oznaczenie dowodu oraz określić okoliczności, które mają być udowodnione, a także można określić sposób przeprowadzenia dowodu.

3. Wniosek dowodowy może zostać oddalony, jeżeli:

- 1) okoliczność, która ma zostać udowodniona nie ma znaczenia dla sprawy;
- 2) okoliczność, której dotyczy wniosek, została już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;
- 3) dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności;
- 4) wniosek dowodowy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania;

5) dowodu nie da się przeprowadzić.

4. Podstawą oddalenia wniosku dowodowego nie może być fakt, że dotychczas przeprowadzone dowody wskazują fakty odmienne od tych, które wnioskodawca zamierza udowodnić.

5. Oddalenie wniosku dowodowego nie stoi na przeszkodzie późniejszemu dopuszczeniu dowodu, nawet jeżeli nie ujawniły się nowe okoliczności.

Art. 86. 1. Każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek, na żądanie organu prowadzącego postępowanie złożyć wyjaśnienia na piśmie, a jeżeli okaże się to niezbędne, stawić się na wezwanie, w szczególności na rozprawie i złożyć zeznania ustnie.

2. Świadek, który nie może stawić się na rozprawę z powodu choroby, kalectwa lub innej niedającej się pokonać przeszkody może być przesłuchany w miejscu swojego pobytu przez:

- 1) wyznaczonego członka składu orzekającego lub
- 2) członka innej komisji orzekającej, jeżeli byłoby to uzasadnione ze względu na odległość, która dzieli siedzibę komisji od miejsca pobytu świadka, a zwróci się o to przewodniczący komisji rozpoznającej sprawę.

3. Przed rozpoczęciem przesłuchania, świadka należy pouczyć o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy.

4. Świadek może odmówić udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania, jeżeli odpowiedź mogłaby narazić jego samego, jego małżonka, krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osobę pozostającą z nim w stosunku przysposobienia na odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych lub odpowiedzialność określoną odrębnymi przepisami.

5. Świadek może odmówić udzielenia odpowiedzi na pytania co do okoliczności objętych tajemnicą państwową lub służbową, chyba że zostanie zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy, w trybie i na zasadach określonych

w odrębnych przepisach. Zwolnienia nie obejmują wyjaśnień lub udzielenia odpowiedzi, których złożenie może wyrządzić poważną szkodę państwu.

6. Świadek może odmówić odpowiedzi na poszczególne pytania ze względu na obowiązek zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji, co do okoliczności na które rozciąga się ten obowiązek, chyba że sąd zwolni go od obowiązku zachowania tajemnicy. Zwolnienie to może dotyczyć wyłącznie okoliczności, która nie może być ustalona w postępowaniu przed komisją orzekającą lub w postępowaniu odwoławczym na podstawie innych dowodów.

Art. 87. 1. Jeżeli ustawa nie wymaga wydania orzeczenia albo postanowienia wydaje się zarządzenia.

2. Postanowienie powinno zawierać co najmniej:

- 1) oznaczenie organu oraz osoby lub osób, wydającej postanowienie;
- 2) datę wydania postanowienia;
- 3) wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy;
- 4) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej;
- 5) uzasadnienie, chyba że ustawa zwalnia od tego wymagania;
- 6) pouczenie o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia albo informację o jego nieprzystąpieniu;
- 7) wskazanie osoby lub osób, którym jest przekazywane.

3. Uzasadnienie postanowienia powinno zawierać przedstawienie faktów i dowodów, które stanowiły podstawę wydania postanowienia oraz wyjaśnienie podstawy prawnej postanowienia.

4. Zażalenie na postanowienie przysługuje, jeżeli ustawa tak stanowi.

5. Przepisy ust. 2 pkt 1–4 , 6 i 7 oraz ust. 4 stosuje się odpowiednio do zarządzeń.

Art. 88. 1. Instytucje państwowe i samorządowe są obowiązane, w zakresie swojego działania, udzielać pomocy organom właściwym w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności wydawać opinie, jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy wymaga wiadomości specjalnych lub specjalistycznych.

2. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wydaje opinie, w terminie określonym przez organ prowadzący postępowanie, w sprawach dotyczących przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, w tym w szczególności co do oceny zmian umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Rozdział 2

Zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych

Art. 89. 1. Zawiadomienie o ujawnionych okolicznościach, wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwane dalej „zawiadomieniem”, składa niezwłocznie do właściwego rzecznika dyscypliny:

- 1) kierownik jednostki sektora finansów publicznych;
- 2) kierownik jednostki otrzymującej środki publiczne;
- 3) organ sprawujący nadzór nad jednostką sektora finansów publicznych;
- 4) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) organ kontroli lub kierownik jednostki prowadzącej kontrolę jednostki sektora finansów publicznych;
- 6) dysponent przekazujący środki publiczne jednostce nie zaliczanej do sektora finansów publicznych

– zwany dalej „zawiadamiającym”.

2. Zawiadamiającemu przysługuje prawo do żądania informacji niezbędnych do sporządzenia zawiadomienia.

Art. 90. 1. Zawiadomienie zawiera co najmniej:

- 1) datę, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, adres i podpis zawiadamiającego;
- 2) określenie ujawnionego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz z podaniem sposobu, czasu jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa;
- 3) wskazanie okoliczności, w jakich doszło do naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także jeżeli nastąpiło uszczuplenie środków publicznych, przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych, do zaciągnięcia zobowiązań lub niewykonanie zobowiązań albo zapłata odsetek, kar lub opłat – określenie ich wysokości;
- 4) informację, czy przedstawione naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest przedmiotem postępowania karnego, postępowania w sprawie o wykroczenie, postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe.

2. Zawiadomienie zawiera również, w miarę możliwości, wskazanie imienia i nazwiska, adresu zamieszkania osoby, która naruszyła dyscyplinę finansów publicznych, adresu pracodawcy i stanowiska zajmowanego przez tę osobę w czasie popełnienia naruszenia, a także nazwy i adresu jej aktualnego pracodawcy.

3. Jeżeli zawiadomienie nie zawiera imienia, nazwiska, stanowiska służbowego lub adresu zawiadamiającego pozostawia się je bez rozpoznania.

4. Jeżeli zawiadomienie nie zawiera któregokolwiek z elementów wymienionych w ust. 1 pkt 2 lub podpisu zawiadamiającego, rzecznik dyscypliny zwraca zawiadomienie, wskazując braki złożonego zawiadomienia.

5. Jeżeli zawiadomienie nie zawiera któregokolwiek z elementów wymienionych w ust. 1 pkt 3 i 4, rzecznik dyscypliny uzupełnia braki we własnym zakresie albo wskazuje je zawiadamiającemu, wzywając go jednocześnie do ponownego złożenia uzupełnionego zawiadomienia w terminie nie dłuższym niż 14 dni od daty doręczenia wezwania.

Art. 91. Jeżeli rzecznik dyscypliny otrzymał informację o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych od osób lub podmiotów innych niż wymienione w art. 89 ust. 1, przekazuje tę informację kierownikowi jednostki, której ona dotyczy oraz organowi sprawującemu nadzór nad tą jednostką.

Rozdział 3

Czynności sprawdzające i postępowanie wyjaśniające

Art. 92. 1. Na podstawie zawiadomienia rzecznik dyscypliny podejmuje czynności sprawdzające w celu stwierdzenia, czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

2. Rzecznik dyscypliny może wzywać zawiadamiającego, kierownika jednostki, której zawiadomienie dotyczy oraz organ sprawujący nad nią nadzór lub dysponenta, który przekazał środki publiczne do złożenia wyjaśnień, przekazania opinii oraz do wydania albo okazania dokumentu mającego znaczenie w sprawie, w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

3. Dokumenty, opinie lub inne informacje, objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy państwowej lub służbowej, przekazuje się rzecznikowi

dyscypliny tylko w przypadku zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy, w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 93. 1. Rzecznik dyscypliny, w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, powinien zakończyć czynności sprawdzające i wydać postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego albo o odmowie jego wszczęcia.

2. Jeżeli postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego nie obejmuje wszystkich naruszeń dyscypliny finansów publicznych wskazanych w zawiadomieniu, rzecznik dyscypliny wydaje – w zakresie tych naruszeń – postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

3. Jeżeli zakończenie czynności sprawdzających nie jest możliwe w terminie, o którym mowa w ust. 1, Główny Rzecznik może, na uzasadniony wniosek rzecznika dyscypliny, przedłużyć ten termin na czas oznaczony, nie dłużej jednak niż o 90 dni.

4. W uzasadnionych przypadkach, a w szczególności gdy ustalenie, czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania wyjaśniającego jest uzależnione od wydania ostatecznej decyzji ustalającej należność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych, Główny Rzecznik może przedłużyć termin zakończenia czynności sprawdzających na czas nieoznaczony.

Art. 94. 1. Postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego powinno zawierać dodatkowo:

- 1) imię i nazwisko osoby, wobec której postępowanie zostało wszczęte, adres pracodawcy i stanowisko zajmowane przez tę osobę w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 2) określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych będącego przedmiotem postępowania wraz z podaniem naruszonego przepisu prawa.

2. Postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego nie wymaga uzasadnienia.

Art. 95. Rzecznik dyscypliny może wszcząć postępowanie wyjaśniające:

- 1) wobec osoby, która nie była wymieniona w zawiadomieniu;
- 2) w zakresie czynu, którego nie wymieniono w zawiadomieniu.

Art. 96. 1. Rzecznik dyscypliny odmawia wszczęcia postępowania wyjaśniającego, jeżeli stwierdzi wystąpienie okoliczności, wymienionej w art. 78 ust. 1.

2. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego powinno zawierać dodatkowo określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych, będącego przedmiotem czynności sprawdzających, wraz z podaniem czasu jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa.

Art. 97. 1. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego doręcza się zawiadamiającemu, któremu służy zażalenie na to postanowienie.

2. W wyniku rozpoznania zażalenia Główny Rzecznik, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy zażalone postanowienie lub je uchyla, w całości lub w części. Uchylając postanowienie Główny Rzecznik poleca rzecznikowi dyscypliny:

- 1) wszczęcie postępowania wyjaśniającego lub
- 2) uzupełnienie czynności sprawdzających i wyznacza termin na wydanie nowego postanowienia.

Art. 98. 1. Rzecznik dyscypliny doręcza postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego osobie, wobec której postępowanie zostało wszczęte.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, ma prawo, w terminie określonym przez rzecznika dyscypliny, do złożenia wyjaśnień lub wniosków na piśmie lub do protokołu. Niezłożenie wyjaśnień lub wniosków w tym terminie uznaje się za odmowę ich złożenia.

Art. 99. 1. Rzecznik dyscypliny może wzywać świadków do złożenia wyjaśnień, na piśmie lub ustnie do protokołu, oraz do przestania dokumentu mającego znaczenie w sprawie.

2. W postępowaniu wyjaśniającym rzecznik dyscypliny sporządza protokół z czynności mających istotne znaczenie dla sprawy. Protokół podpisują osoby uczestniczące w czynności, a w przypadku odmowy jego podpisania, rzecznik dyscypliny zamieszcza stosowną adnotację.

Art. 100. 1. Rzecznik dyscypliny, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wszczęcia postępowania wyjaśniającego, występuje z wnioskiem o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwanym dalej „wnioskiem o ukaranie”, albo wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego lub jego zawieszeniu.

2. Jeżeli wystąpienie z wnioskiem o ukaranie lub umorzenie postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe w terminie, o którym mowa w ust. 1, Główny Rzecznik może, na uzasadniony wniosek rzecznika dyscypliny, przedłużyć ten termin na czas oznaczony, nie dłużej jednak niż o 30 dni.

Art. 101. Rzecznik dyscypliny informuje obwinionego i zawiadamiającego o wystąpieniu z wnioskiem o ukaranie.

Art. 102. 1. Rzecznik dyscypliny zawiesza postępowanie wyjaśniające w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 2.

2. Rzecznik dyscypliny umarza postępowanie wyjaśniające, jeżeli stwierdzi wystąpienie okoliczności wymienionej w art. 78 ust. 1.

3. Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego powinno zawierać dodatkowo:

- 1) imię, nazwisko, adres zamieszkania osoby, wobec której wszczęto postępowanie wyjaśniające, oraz zajmowane przez nią stanowisko w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych;

- 2) określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych, będącego przedmiotem postępowania wyjaśniającego wraz z podaniem czasu jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa.

Art. 103. Jeżeli we wniosku o ukaranie rzecznik dyscypliny nie postawił zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych wszystkim osobom, wobec których wszczął postępowanie wyjaśniające, wydaje – w stosunku do tych osób – postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.

Art. 104. 1. Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, z wyłączeniem wydanego na podstawie art. 78 ust. 1 pkt 4, doręcza się osobie, wobec której było ono wszczęte. Osobie tej służy zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania.

2. W wyniku rozpoznania zażalenia Główny Rzecznik, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy zażalone postanowienie lub je uchyla, w całości lub w części. Uchylając postanowienie Główny Rzecznik:

- 1) poleca rzecznikowi dyscypliny wystąpić z wnioskiem o ukaranie albo
- 2) zmienia zażalone postanowienie, albo
- 3) poleca rzecznikowi dyscypliny uzupełnić postępowanie wyjaśniające i wyznacza termin wystąpienia z wnioskiem o ukaranie albo wydania nowego postanowienia.

3. Główny Rzecznik doręcza postanowienie osobie, która wniosła zażalenie. Na postanowienie kończące postępowanie osobie tej służy zażalenie do Głównej Komisji Orzekającej.

Rozdział 4

Wniosek o ukaranie

Art. 105. 1. Z wnioskiem o ukaranie występuje rzecznik dyscypliny.

2. Z wnioskiem o ukaranie, może także – za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, ujawnione w wyniku kontroli przeprowadzonej w danej jednostce – wystąpić Najwyższa Izba Kontroli, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych i prezes regionalnej izby obrachunkowej.

Art. 106. 1. Wniosek o ukaranie zawiera:

- 1) oznaczenie organu oraz osoby występującej z wnioskiem o ukaranie;
- 2) imię, nazwisko, adres zamieszkania obwinionego;
- 3) wskazanie miejsca zatrudnienia, adresu pracodawcy i stanowiska zajmowanego przez obwinionego w czasie popełnienia zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 4) określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz ze wskazaniem sposobu i czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy, pod który zarzucany czyn podpada;
- 5) wskazanie okoliczności w jakich doszło do naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także jeżeli nastąpiło uszczuplenie środków publicznych, przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych, do zaciągnięcia zobowiązań lub niewykonanie zobowiązań albo zapłata odsetek, kar lub opłat – określenie ich wysokości;
- 6) wskazanie dowodów;
- 7) informację, czy obwiniony przed popełnieniem zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych był karany za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 8) określenie, jakiej kary domaga się oskarżyciel;

9) uzasadnienie oparte na wynikach postępowania wyjaśniającego.

2. Do wniosku o ukaranie dołącza się zebrany materiał dowodowy oraz dowody i wyjaśnienia przedstawione przez obwinionego na swoją obronę lub informację o odmowie ich złożenia.

3. Do wniosku o ukaranie dołącza się, w miarę możliwości, także:

- 1) zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia, obliczonego jak za urlop wypoczynkowy, otrzymywanego przez obwinionego w czasie popełnienia zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych oraz nazwę i adres aktualnego pracodawcy tej osoby;
- 2) opinię przełożonych o sposobie wywiązywania się obwinionego z obowiązków służbowych.

4. Organowi, o którym mowa w art. 105 ust. 2, przysługuje uprawnienie do żądania informacji niezbędnych do wniesienia wniosku o ukaranie zgodnie z ust. 1–3. Przepisy art. 92 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 5

Postępowanie przed komisją orzekającą

Art. 107. 1. Przewodniczący komisji orzekającej dokonuje wstępnej kontroli wniosku o ukaranie.

2. Jeżeli wniosek o ukaranie nie odpowiada warunkom, wymienionym w art. 106 ust. 1 i 2, przewodniczący komisji orzekającej, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania, zarządza zwrot wniosku do uzupełnienia organowi, który z nim wystąpił.

3. W zarządzeniu o zwrocie wniosku o ukaranie do uzupełnienia należy wskazać braki wniosku oraz określić termin ich usunięcia, nie dłuższy niż 30 dni. Na zarządzenie o zwrocie wniosku o ukaranie przysługuje, w terminie 7 dni

od dnia jego doręczenia, zażalenie do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej za pośrednictwem przewodniczącego komisji, który wydał to zarządzenie.

4. W wyniku rozpoznania zażalenia Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia, w drodze zarządzenia, uchyla lub utrzymuje w mocy zarządzenie przewodniczącego komisji orzekającej.

Art. 108. 1. Jeżeli wniosek o ukaranie odpowiada warunkom, wymienionym w art. 106 ust. 1 i 2, przewodniczący komisji orzekającej, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania zarządza doręczenie odpisu wniosku obwinionemu, kieruje wniosek do rozpoznania na posiedzenie albo rozprawę, wyznacza ich terminy oraz skład orzekający.

2. W zarządzeniu o doręczeniu odpisu wniosku o ukaranie należy wskazać miejsce i czas, w którym akta sprawy są udostępnione do wglądu obwinionemu lub jego obrońcy, a także pouczyć o prawie składania wniosków dowodowych.

Art. 109. 1. Zarządzenie o doręczeniu odpisu wniosku o ukaranie, w terminie 7 dni od dnia jego wydania, przewodniczący komisji orzekającej przekazuje stronom, a w przypadku gdy z wnioskiem o ukaranie występuje organ wymieniony w art. 105 ust. 2, odpis wniosku o ukaranie przekazuje także rzecznikowi dyscypliny.

2. Na uzasadnione żądanie rzecznika dyscypliny funkcją oskarżyciela przed komisją orzekającą z wniosku o ukaranie wniesionego przez organ wymieniony w art. 105 ust. 2, pełni występujący z wnioskiem o ukaranie lub jego przedstawiciel. Oskarżycielowi takiemu przysługują wszystkie prawa i ciężą na nim obowiązki strony w postępowaniu w pierwszej instancji. Koszty działania przedstawiciela, poza ryczałtowym wynagrodzeniem za udział w rozprawie należnym oskarżycielowi, ponosi organ, który go wyznaczył.

3. Rzecznik dyscypliny kieruje żądanie, o którym mowa w ust. 2, wraz z jego uzasadnieniem, do przewodniczącego komisji orzekającej, w terminie

7 dni od dnia doręczenia mu zarządzenia. Przewodniczący komisji orzekającej niezwłocznie zawiadamia występującego z wnioskiem o ukaranie o złożeniu takiego żądania i wzywa go do pełnienia w sprawie obowiązków oskarżyciela przed komisją orzekającą.

Rozdział 6

Posiedzenie

Art. 110. Posiedzeniem kieruje przewodniczący składu orzekającego i dba o jego prawidłowy przebieg.

Art. 111. 1. Jeżeli okoliczności, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3–8, zostaną ujawnione w toku postępowania poza rozprawą, przewodniczący komisji orzekającej kieruje sprawę do rozpoznania na posiedzeniu.

2. Posiedzenie, o którym mowa w ust. 1, jest niejawne i odbywa się bez udziału stron. Komisja orzekająca podejmuje rozstrzygnięcie na podstawie materiału dowodowego dołączonego do wniosku o ukaranie lub zebranego w toku prowadzonego postępowania. Wyznaczony przez przewodniczącego komisji orzekającej członek składu orzekającego przedstawia omówienie wniosku o ukaranie i okoliczności faktycznych sprawy oraz dotychczasowego przebiegu postępowania.

3. W wyniku rozpoznania sprawy na posiedzeniu komisja orzekająca wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania albo, jeżeli uzna, że nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania, przekazuje sprawę do rozpoznania na rozprawie.

4. Postanowienie o umorzeniu postępowania powinno zawierać dodatkowo:

- 1) imię, nazwisko, adres zamieszkania obwinionego oraz zajmowane przez niego stanowisko w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych;

- 2) określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz z podaniem sposobu i czasu jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa.

5. Postanowienie o umorzeniu postępowania doręcza się stronom w terminie 21 dni od dnia jego wydania. Stronom służy zażalenie na to postanowienie.

6. W wyniku rozpoznania zażalenia Główna Komisja Orzekająca, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy postanowienie o umorzeniu postępowania lub uchyla je w całości lub części i przekazuje sprawę przewodniczącemu komisji orzekającej w celu skierowania do rozpoznania na rozprawie.

Rozdział 7

Rozprawa

Art. 112. Rozprawą kieruje przewodniczący składu orzekającego i dba o jej prawidłowy przebieg.

Art. 113. Zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy i składu orzekającego należy wydać w terminie 30 dni odpowiednio od dnia wydania zarządzenia o doręczeniu odpisu wniosku o ukaranie albo od dnia wydania postanowienia o skierowaniu sprawy na rozprawę, o którym mowa w art. 111 ust. 3.

Art. 114. 1. Rozprawa przed komisją orzekającą jest jawna, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Wyłączenie jawności rozprawy lub jej części może nastąpić wyłącznie:

- 1) ze względu na bezpieczeństwo państwa lub ochronę tajemnicy państwowej;
- 2) z uwagi na zagrożenie spokoju i porządku publicznego.

3. Ogłoszenie orzeczenia w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest jawne.

4. Zawiadomienie o terminie i przedmiocie rozprawy wywiesza się w siedzibie komisji orzekającej w miejscu ogólnie dostępnym, co najmniej na 7 dni przed rozprawą.

Art. 115. 1. Wyłączenie jawności rozprawy lub jej części zarządza przewodniczący komisji orzekającej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku wystąpienia w toku rozprawy okoliczności, o których mowa w art. 114 ust. 2, wyłączenie jawności rozprawy lub jej części zarządza przewodniczący składu orzekającego.

3. W przypadku wyłączenia jawności rozprawy z przyczyn, o których mowa w art. 114 ust. 2 pkt 1, do składu orzekającego wyznacza się osoby posiadające poświadczenia, wymagane odrębnymi przepisami, upoważniające do dostępu do informacji niejawnych.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do rzecznika dyscypliny i protokolanta.

Art. 116. 1. Przewodniczący komisji orzekającej zawiadamia o terminie i miejscu rozprawy strony oraz obrońcę obwinionego, jeżeli został on ustanowiony.

2. Obecność na rozprawie obwinionego lub jego obrońcy nie jest obowiązkowa.

3. Zawiadomienie powinno zostać doręczone obwinionemu i jego obrońcy, co najmniej na 7 dni przed terminem rozprawy. Zawiadomienie to zawiera określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także pouczenie, że rozprawa może być przeprowadzona bez ich udziału, a orzeczenie może zostać wydane zaocznie oraz że obwiniony może przedstawić na swoją obronę dowody lub wnosić o przesłuchanie świadków.

Art. 117. W toku rozprawy przewodniczący składu orzekającego realizuje obowiązki, o których mowa w art. 80 ust. 2, a w szczególności poucza:

- 1) obwinionego o prawie odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania;
- 2) świadka o obowiązku mówienia prawdy i odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań oraz o prawie do odmowy udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania;
- 3) strony o przysługującym im prawie do zadawania pytań świadkom, wypowiedzania się co do każdego ujawnionego dowodu oraz składania wniosków dowodowych.

Art. 118. 1. Z przebiegu rozprawy protokolant pod kierunkiem przewodniczącego sądu orzekającego sporządza protokół, który zawiera:

- 1) datę i miejsce rozprawy oraz wzmiankę o osobach w niej uczestniczących;
- 2) przebieg rozprawy, a w szczególności oświadczenia i wnioski jej uczestników;
- 3) wzmiankę o dowodach ujawnionych i zaliczonych w poczet materiału dowodowego;
- 4) treść wydanych w toku rozprawy postanowień i zarządzeń, a jeżeli postanowienia lub zarządzenia zostały wydane poza rozprawą – wzmiankę o ich wydaniu;
- 5) w miarę potrzeby, stwierdzenia innych okoliczności dotyczących przebiegu rozprawy.

2. Protokół podpisują przewodniczący sądu orzekającego i protokolant.

3. Przewodniczący sądu orzekającego może zarządzić utrwalenie przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk niezależnie od sporządzania protokołu, o czym uprzedza uczestników rozprawy. Zapis dźwięku przełożony na pismo może być dołączony do protokołu. Zarejestrowany dźwięk nie stanowi dowodu w postępowaniu.

Art. 119. Strony mogą składać wyjaśnienia, oświadczenia i wnioski ustnie do protokołu lub na piśmie. O dopuszczeniu dowodu, poza rozprawą, decyduje przewodniczący komisji orzekającej, a po wyznaczeniu składu orzekającego jego przewodniczący. Oddalenie wniosku dowodowego następuje w formie postanowienia.

Art. 120. Rozprawę odracza się, jeżeli w aktach sprawy:

- 1) brak jest dowodu doręczenia obwinionemu lub jego obrońcy zawiadomienia o rozprawie, a osoba której nie doręczono zawiadomienia nie jest obecna na rozprawie;
- 2) jest dowód doręczenia obwinionemu i jego obrońcy zawiadomienia o rozprawie, a obwiniony lub jego obrońca należycie usprawiedliwi swoją nieobecność na rozprawie i wystąpi z wnioskiem o odroczenie rozprawy.

Art. 121. W przypadkach, o których mowa w art. 120, komisja orzekająca może jednak przeprowadzić dowód, a w szczególności przesłuchać świadków, pod warunkiem, że przewodniczący składu orzekającego poinformuje obwinionego lub jego obrońcę o przebiegu rozprawy oraz umożliwi im złożenie wyjaśnień co do przeprowadzonego dowodu, a także zadawanie pytań świadkom, jeżeli o to wystąpią.

Art. 122. 1. Rozprawa rozpoczyna się od sprawdzenia obecności zawiadomionych i wezwanych osób. Przewodniczący składu orzekającego zarządza opuszczenie sali rozpraw przez świadków, a następnie zarządza odczytanie przez rzecznika dyscypliny wniosku o ukaranie.

2. Przewodniczący składu orzekającego zwraca się do obwinionego z zapytaniem, czy zrozumiał postawiony mu zarzut lub zarzuty, a następnie zarządza wysłuchanie obwinionego.

3. Po wysłuchaniu obwinionego przewodniczący składu orzekającego zarządza przeprowadzenie postępowania dowodowego. Jeżeli obwiniony zgodził się z postawionym mu zarzutem, a jego wyjaśnienia nie budzą wątpliwości, można w tym zakresie nie przeprowadzać dalszego postępowania dowodowego.

Art. 123. 1. Świadka przesłuchuje się w czasie nieobecności tych świadków, którzy jeszcze nie złożyli zeznań.

2. Jeżeli istnieje potrzeba uzupełnienia materiału dowodowego o dowody mogące mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, rozprawę odracza się na czas niezbędny do uzupełnienia materiału dowodowego. Postanowienie o odroczeniu rozprawy powinno wskazywać w jaki sposób materiał dowodowy ma zostać uzupełniony.

3. Komisja orzekająca może uzupełnić dowody z urzędu.

Art. 124. 1. Na rozprawie można odczytywać i ujawniać wszystkie dokumenty znajdujące się w aktach sprawy.

2. Jeżeli obwiniony korzysta z prawa odmowy złożenia wyjaśnień lub wyjaśnia na rozprawie odmiennie niż poprzednio, wolno na rozprawie odczytać jego wyjaśnienia znajdujące się w aktach sprawy, tylko w odpowiednim zakresie. Po odczytaniu wyjaśnień przewodniczący składu orzekającego zwraca się do obwinionego o wyjaśnienie zachodzących sprzeczności.

Art. 125. 1. Jeżeli w toku rozprawy wyniknie, że jest zasadne postawienie zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych osobie nie wymienionej we wniosku o ukaranie komisja orzekająca, na wniosek oskarżyciela może – w celu wspólnego rozpoznania – odroczyć rozprawę na czas niezbędny do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie.

2. Jeżeli w toku rozprawy oskarżyciel wnosi o ukaranie obwinionego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, które nie było objęte wnioskiem o ukaranie, komisja orzekająca odracza rozprawę na czas niezbędny do wystąpienia z dodatkowym wnioskiem o ukaranie.

Art. 126. 1. Jeżeli w toku rozprawy wyniknie, że – nie przekraczając granic wniosku o ukaranie – można naruszenie dyscypliny finansów publicznych zarzucone obwinionemu zakwalifikować według innego przepisu ustawy, przewodniczący składu orzekającego informuje o tym obecne na rozprawie strony.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, na wniosek obwinionego lub jego obrońcy komisja orzekająca odracza rozprawę na czas oznaczony.

3. W przypadku nieobecności obwinionego lub jego obrońcy, komisja orzekająca odracza rozprawę na czas oznaczony i przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, obwinionemu i jego obrońcy.

Art. 127. Rozprawę odroczoną prowadzi się w nowym terminie w dalszym ciągu. Jeżeli skład orzekający został zmieniony ujawnia się dowody przeprowadzone poprzednio.

Art. 128. 1. Po przeprowadzeniu dowodów dopuszczonych w sprawie, przewodniczący składu orzekającego pyta strony, czy wnoszą o uzupełnienie postępowania dowodowego, a w przypadku odpowiedzi odmownej, zamyka postępowanie dowodowe.

2. Po zamknięciu postępowania dowodowego, przewodniczący składu orzekającego udziela głosu kolejno oskarżycielowi, obrońcy i obwinionemu. Jeżeli jedna ze stron zabiera głos ponownie, przewodniczący udziela głosu również stronie przeciwnej.

3. Po wysłuchaniu stron przewodniczący składu orzekającego zamyka rozprawę i zarządza poufną naradę składu orzekającego w celu wydania orzeczenia. Na naradzie oprócz składu orzekającego obecny jest tylko protokolant.

Art. 129. 1. Komisja orzekająca orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie i rozstrzyga większością głosów. Głosowanie przeprowadza się oddzielnie dla każdej rozstrzyganej kwestii.

2. Orzeczenie podpisują przewodniczący i członkowie składu orzekającego, nie wyłączając przegłosowanego, który podpisując rozstrzygnięcie ma prawo zaznaczyć na nim swoje zdanie odrębne. Uzasadnienie zdania odrębnego dołącza się do akt sprawy.

Art. 130. 1. Komisja orzekająca wydaje orzeczenie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych albo orzeczenie o uniewinnieniu albo orzeczenie o umorzeniu postępowania.

2. Orzeczenie zawiera:

- 1) oznaczenie komisji orzekającej, która je wydała, imiona i nazwiska przewodniczącego oraz członków składu orzekającego i protokolanta;
- 2) datę i miejsce wydania orzeczenia;
- 3) oznaczenie oskarżyciela, jego imię i nazwisko;
- 4) imię, nazwisko, adres zamieszkania obwinionego oraz zajmowane przez niego w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych stanowisko;
- 5) określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz z podaniem sposobu i czasu jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa;
- 6) rozstrzygnięcie komisji orzekającej;
- 7) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, z podaniem podstawy prawnej i ich wysokości;
- 8) pouczenie o terminie i trybie zaskarżenia.

3. W przypadku przypisania odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych orzeczenie powinno zawierać dodatkowo:

- 1) określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych przypisanego obwinionemu, z podaniem sposobu i czasu jego popełnienia, wskazaniem naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy, pod który naruszenie to podpada;
- 2) rozstrzygnięcie co do kary albo o odstąpieniu od jej wymierzenia, z podaniem podstawy prawnej.

Art. 131. Przewodniczący składu orzekającego ogłasza orzeczenie niezwłocznie po zakończeniu narady składu orzekającego oraz podaje ustnie motywy wydania rozstrzygnięcia. W sprawie zawitej można odroczyć wydanie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 7 dni od dnia zamknięcia rozprawy.

Art. 132. 1. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom na piśmie, w terminie 21 dni od dnia jego ogłoszenia.

2. Uzasadnienie orzeczenia powinno zawierać:

- 1) wskazanie faktów i okoliczności, które skład orzekający uwzględnił wydając rozstrzygnięcie o przypisaniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych albo uniewinnieniu, albo umorzeniu postępowania, a także
- 2) wskazanie faktów, które skład orzekający uznał za udowodnione lub nie udowodnione, wskazanie, na jakich w tym względzie oparł się dowodach, oraz wyjaśnienie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, o ile takie były przedstawione;
- 3) wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia;
- 4) przytoczenie okoliczności, które skład orzekający miał na względzie przy wymierzaniu kary albo odstąpieniu od jej wymierzenia, w tym w szczególności wskazanie okoliczności, które komisja uwzględniła przy wymiarze kary albo odstąpieniu od jej wymierzenia.

3. Uzasadnienie podpisuje przewodniczący składu orzekającego, a jeżeli uzasadnienia nie może podpisać przewodniczący składu, orzeczenie podpisuje inny członek składu orzekającego, zaznaczając na uzasadnieniu przyczynę braku podpisu przewodniczącego.

4. Jeżeli nie jest możliwe sporządzenie uzasadnienia orzeczenia w terminie, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji orzekającej może, na

uzasadniony wniosek członka składu orzekającego, przedłużyć ten termin na czas określony, nie dłużej jednak niż o 14 dni.

5. Stronom służy odwołanie od orzeczenia.

Rozdział 8

Zażalenia i odwołania

Art. 133. 1. Zażalenie na postanowienie rzecznika dyscypliny wnosi się do Głównego Rzecznika. Zażalenie na zarządzenie przewodniczącego komisji orzekającej wnosi się do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej. Zażalenie na postanowienie Głównego Rzecznika, postanowienie komisji orzekającej oraz odwołanie od orzeczenia komisji orzekającej wnosi się do Głównej Komisji Orzekającej.

2. Zażalenie i odwołanie, zwane dalej „środkiem zaskarżenia”, przysługujące w zakresie określonym w ustawie, wnosi się na piśmie, za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżane zarządzenie, postanowienie albo orzeczenie, w terminie 14 dni od jego doręczenia.

3. W treści środka zaskarżenia należy określić, jakiego rozstrzygnięcia domaga się skarżący. Środek zaskarżenia wnoszony przez rzecznika dyscypliny lub obrońcę powinien zawierać także zarzuty stawiane zaskarżanemu rozstrzygnięciu. Z treści środka zaskarżenia powinno wynikać, czy jest on wnoszony na korzyść, czy na niekorzyść obwinionego. Rzecznik dyscypliny może wnosić środki zaskarżenia również na korzyść obwinionego.

Art. 134. Rzecznik dyscypliny lub Główny Rzecznik, który wydał zaskarżone postanowienie, a w pozostałych przypadkach – przewodniczący komisji orzekającej, po otrzymaniu środka zaskarżenia:

- 1) wydaje postanowienie o odmowie jego przyjęcia, jeżeli został on wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną, albo

- 2) przekazuje je niezwłocznie, wraz z aktami sprawy, do rozpoznania w drugiej instancji.

Art. 135. 1. Środek zaskarżenia może zostać cofnięty przez wnoszącego ten środek do czasu zamknięcia rozprawy w drugiej instancji, z tym że środka zaskarżenia wniesionego na korzyść obwinionego, nie można cofnąć bez jego zgody.

2. Cofnięty środek zaskarżenia pozostawia się bez rozpoznania, chyba że zachodzi jedna z okoliczności powodujących nieważność postanowienia lub orzeczenia z mocy prawa.

3. W razie cofnięcia środka zaskarżenia po jego przekazaniu do rozpoznania w drugiej instancji, niezwłocznie powiadamia się o tym odpowiednio Głównego Rzecznika lub Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 136. 1. Postanowienie i orzeczenie komisji orzekającej, od którego nie został wniesiony środek zaskarżenia staje się prawomocne z dniem, w którym upływa termin wniesienia środka zaskarżenia.

2. Postanowienie i orzeczenie komisji orzekającej, co do którego środek zaskarżenia cofnięto, staje się prawomocne z dniem jego cofnięcia.

Art. 137. Postanowienia i orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej kończące postępowanie są prawomocne w dniu ich wydania.

Rozdział 9

Postępowanie odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą

Art. 138. Do rozpoznania odwołania Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej wyznacza skład orzekający oraz powierza wskazanemu członkowi tego składu przygotowanie sprawozdania z dotychczasowego przebiegu postępowania, a także omówienie orzeczenia i wniesionego odwołania oraz okoliczności faktycznych sprawy.

Art. 139. 1. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może skierować odwołanie do rozpoznania na posiedzeniu, jeżeli zachodzi potrzeba wydania

postanowienia o umorzeniu postępowania w przypadku stwierdzenia okoliczności, o której mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3–8.

2. Posiedzenie, o którym mowa w ust. 1, jest niejawne i odbywa się bez udziału stron. Główna Komisja Orzekająca podejmuje rozstrzygnięcie na podstawie materiału dowodowego zebranego przez komisję orzekającą oraz dokumentów dołączonych do odwołania.

3. W wyniku rozpoznania odwołania w trybie, o którym mowa w ust. 1, Główna Komisja Orzekająca wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania albo jeżeli uzna, że nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania przekazuje sprawę do rozpoznania na rozprawie.

4. Przepisy ust. 1–3 i przepis art. 138 stosuje się odpowiednio do rozpoznawania zażalenia na postanowienie Głównego Rzecznika i postanowienie komisji orzekającej.

Art. 140. 1. Na rozprawie Główna Komisja Orzekająca rozpoznaje odwołanie na podstawie materiału dowodowego zebranego przez komisję orzekającą oraz dokumentów dołączonych do odwołania.

2. Główna Komisja Orzekająca może przeprowadzić postępowanie dowodowe, jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

Art. 141. 1. Główna Komisja Orzekająca może ukarać obwinionego albo zaostrzyć wymierzoną mu karę tylko wtedy, gdy wniesiono odwołanie na jego niekorzyść. Wniesienie odwołania na niekorzyść obwinionego nie wyklucza zmiany rozstrzygnięcia na jego korzyść.

2. W przypadku wniesienia odwołania na niekorzyść obwinionego, który został uniewinniony przez komisję orzekającą lub co do którego postępowanie umorzono, Główna Komisja Orzekająca nie może wymierzyć mu kary. Jeżeli jednak uzna, że wymierzenie kary jest uzasadnione przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

Art. 142. 1. Główna Komisja Orzekająca w wyniku rozpoznania odwołania na rozprawie wydaje orzeczenie, w którym:

- 1) utrzymuje orzeczenie w mocy albo
- 2) uchyla orzeczenie w całości lub w części i rozstrzyga sprawę co do istoty, albo
- 3) uchyla orzeczenie w całości lub w części i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania przez komisję orzekającą.

2. Główna Komisja Orzekająca uchylając zaskarżone orzeczenie i rozstrzygając na korzyść obwinionego, w przypadku gdy to orzeczenie dotyczy naruszenia dyscypliny finansów publicznych przypisanego więcej niż jednej osobie, uchyla je i rozstrzyga także na korzyść pozostałych obwinionych, choćby nie wnieśli oni odwołania, jeżeli te same względy przemawiają za uchyleniem orzeczenia i rozstrzygnięciem na ich rzecz.

Art. 143. Postanowienia i orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej wraz z uzasadnieniem doręcza się, w terminie 21 dni od dnia ich ogłoszenia, Głównemu Rzecznikowi oraz – za pośrednictwem przewodniczącego komisji orzekającej – obwinionemu, jego obrońcy i rzecznikowi dyscypliny.

Art. 144. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do postępowania przed Główną Komisją Orzekającą stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją orzekającą.

Rozdział 10

Ponowne rozpoznanie sprawy

Art. 145. 1. Komisja orzekająca, której została przekazana sprawa do ponownego rozpoznania, orzeka w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie.

2. Wskazania Głównej Komisji Orzekającej co do dalszego postępowania są wiążące dla komisji orzekającej, której sprawę przekazano.

Art. 146. Ponownie rozpatrując sprawę komisja orzekająca może wydać rozstrzygnięcie surowsze niż uchylone, tylko wtedy, gdy wniesiono odwołanie na niekorzyść obwinionego.

Art. 147. Do postępowania w sprawie ponownego rozpoznania sprawy stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją orzekającą.

Rozdział 11

Wykonywanie prawomocnych orzeczeń w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 148. 1. Przewodniczący komisji orzekającej niezwłocznie przekazuje prawomocne orzeczenie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- 1) obwinionemu;
- 2) kierownikowi jednostki, w której zatrudniony jest obwiniony;
- 3) kierownikowi jednostki, w której nastąpiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 4) Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej.

2. Jeżeli obwiniony jest kierownikiem jednostki sektora finansów publicznych orzeczenie przekazuje się także organowi sprawującemu nadzór nad tą jednostką.

Art. 149. 1. Odpis prawomocnego orzeczenia, o którym mowa w art. 148 ust. 1, niezwłocznie dołącza się do akt osobowych obwinionego.

2. Dniem rozpoczęcia wykonywania kary zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi jest dzień odwołania obwinio-

nego z funkcji objętej zakazem, a w przypadku gdy obwiniony nie pełni takiej funkcji – odpowiednio dzień, w którym odpis orzeczenia został włączony do akt osobowych obwinionego lub dzień doręczenia orzeczenia obwinionemu, jeżeli nie jest on pracownikiem jednostki sektora finansów publicznych.

Art. 150. 1. Do orzeczenia, o którym mowa w art. 148 ust. 1, przekazanego obwinionemu, przewodniczący komisji orzekającej dołącza wezwanie do uiszczenia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, kosztów postępowania oraz kary pieniężnej, o ile zostały orzeczone.

2. Przewodniczący komisji orzekającej może, w drodze postanowienia, na wniosek obwinionego uzasadniony jego ważnym interesem, odroczyć termin płatności lub rozłożyć zapłatę kosztów postępowania lub kary pieniężnej na raty, na czas nie dłuższy niż 2 lata. Odmowa odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty następuje w drodze postanowienia.

Art. 151. 1. Do orzeczenia o ukaraniu karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi przewodniczący komisji orzekającej dołącza wezwanie do odwołania obwinionego z funkcji objętej zakazem.

2. Jeżeli ukaranym karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta przewodniczący komisji orzekającej przekazuje orzeczenie właściwemu wojewodzie i dołącza wezwanie do wystąpienia z wnioskiem o odwołanie w trybie określonym w art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.³⁾).

3. O odwołaniu z funkcji objętej zakazem zawiadamia się, w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, przewodniczącego komisji orzekającej oraz Przewodniczącego Główniej Komisji Orzekającej. W zawiadomieniu podaje się datę, z jaką obwiniony został odwołany.

Rozdział 12

Stwierdzenie nieważności prawomocnych postanowień i orzeczeń

Art. 152. 1. Nieważność prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, wydanego przez organ orzekający w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, stwierdza Główna Komisja Orzekająca, jeżeli:

- 1) w wydaniu postanowienia lub orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona do orzekania lub podlegająca wyłączeniu z przyczyn wskazanych w art. 83 ust. 1;
- 2) orzekła komisja niewłaściwa w sprawie;
- 3) orzeczono karę nieznaną ustawie;
- 4) skład orzekający był niewłaściwie obsadzony albo postanowienie lub orzeczenie nie zostało podpisane przez któregokolwiek członka składu orzekającego biorącego udział w jego wydaniu;
- 5) zachodzi sprzeczność w treści postanowienia lub orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie;
- 6) zachodziła w czasie orzekania jedna z okoliczności wyłączających orzekanie, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3–6 i 8.

2. Główna Komisja Orzekająca stwierdza nieważność prawomocnego postanowienia lub orzeczenia z urzędu lub na wniosek strony.

Art. 153. 1. W przedmiocie nieważności Główna Komisja Orzekająca rozstrzyga na posiedzeniu i wydaje postanowienie o:

- 1) stwierdzeniu nieważności albo
- 2) odmowie stwierdzenia nieważności.

2. Jeżeli stwierdzenie nieważności dotyczy tylko części prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, w postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, określa się, w jakim zakresie to postanowienie lub orzeczenie pozostaje prawomocne.

3. Stwierdzając nieważność prawomocnego postanowienia lub orzeczenia Główna Komisja Orzekająca umarza postępowanie albo przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

4. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się stronom.

Art. 154. W przedmiocie stwierdzenia nieważności stosuje się przepisy o postępowaniu odwoławczym, z tym że, jeżeli stwierdzenie nieważności dotyczy postanowienia lub orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej, orzeka ona w składzie pięciu osób, któremu przewodniczy Przewodniczący tej Komisji.

Art. 155. 1. Stwierdzenie nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia na niekorzyść obwinionego nie może nastąpić, jeżeli od dnia jego uprawomocnienia upłynął rok.

2. Nie stwierdza się nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, jeżeli od dnia jego uprawomocnienia upłynęły dwa lata.

3. Nie stwierdza się nieważności prawomocnego orzeczenia lub postanowienia, jeżeli było ono przedmiotem rozpoznania na podstawie art. 164.

4. Nie stwierdza się nieważności prawomocnego orzeczenia po zatarciu ukarania.

Art. 156. W przypadku stwierdzenia nieważności prawomocnego orzeczenia wpłacona kara pieniężna lub koszty postępowania podlegają zwrotowi.

Rozdział 13

Wznowienie postępowania

Art. 157. 1. Postępowanie, zakończone prawomocnym postanowieniem lub orzeczeniem, może zostać wznowione, jeżeli:

- 1) postanowienie lub orzeczenie zostało wydane w wyniku przestępstwa;
- 2) postanowienie lub orzeczenie zostało wydane na podstawie dowodów, które okazały się fałszywe;

- 3) po wydaniu orzeczenia lub postanowienia wyszły na jaw nowe, istotne dla sprawy okoliczności faktyczne lub dowody, nieznane przy wydaniu postanowienia lub orzeczenia.

Art. 158. 1. Z wnioskiem o wznowienie postępowania może wystąpić Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny, osoba, której dotyczy postanowienie albo orzeczenie lub jej obrońca.

2. Z wnioskiem o wznowienie postępowania należy wystąpić w terminie 30 dni od dnia, w którym osoby wymienione w ust. 1 dowiedziały się o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

3. Z wnioskiem o wznowienie postępowania występuje się do Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 159. 1. W przedmiocie wznowienia postępowania Główna Komisja Orzekająca rozstrzyga na posiedzeniu i wydaje postanowienie o:

- 1) wznowieniu postępowania albo
- 2) odmowie wznowienia postępowania.

2. Wydając postanowienie o wznowieniu postępowania Główna Komisja Orzekająca przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

3. Postanowienie o odmowie wznowienia postępowania albo o wznowieniu postępowania doręcza się osobie, która złożyła wniosek o wznowienie postępowania oraz stronom.

Art. 160. W przedmiocie wznowienia postępowania stosuje się przepisy o postępowaniu odwoławczym, z tym że, jeżeli postępowanie dotyczy postanowienia lub orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej, orzeka ona w składzie pięciu osób, któremu przewodniczy Przewodniczący tej Komisji.

Art. 161. 1. Postępowania nie wznowia się po upływie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia albo orzeczenia.

2. Postępowania nie wznowia się po zatarciu ukarania.

Rozdział 14

Koszty postępowania, egzekwowanie kosztów postępowania i kar pieniężnych

Art. 162. 1. Każdy uznany za odpowiedzialnego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zwraca – na rzecz Skarbu Państwa – koszty postępowania. Koszty te określa się ryczałtowo w wysokości 10% przeciętnego wynagrodzenia.

2. W przypadku uniewinnienia obwinionego albo umorzenia postępowania koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

3. Nie można egzekwować kosztów postępowania, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły dwa lata.

Art. 163. 1. Należności z tytułu kar pieniężnych i kosztów postępowania egzekwuje się w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Nie egzekwuje się kary pieniężnej i kosztów postępowania w przypadku zatarcia ukarania.

Rozdział 15

Skarga do sądu administracyjnego

Art. 164. Na prawomocne orzeczenia i postanowienia kończące postępowanie skarga do sądu administracyjnego.

Dział V

Przepisy porządkowe

Rozdział 1

Sprostowania, udostępnianie akt, pisma, terminy

Art. 165. 1. Oczywiste omyłki pisarskie lub rachunkowe w orzeczeniu, postanowieniu, zarządzeniu lub ich uzasadnieniu można sprostować, z urzędu lub na wniosek stron, w każdym czasie. Sprostowanie orzeczenia, postanowienia lub ich uzasadnień następuje w drodze postanowienia, a sprostowanie zarządzenia – w drodze zarządzenia.

2. Sprostowania dokonuje organ, który popełnił omyłkę, albo z urzędu organ odwoławczy, jeżeli postępowanie toczy się przed tym organem.

3. W celu sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej w treści wydanego orzeczenia, postanowienia lub ich uzasadnienia, odpowiednio Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej lub przewodniczący komisji orzekającej kieruje sprawę na posiedzenie.

4. O dokonaniu sprostowania, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się stosowną adnotację w protokole z przebiegu posiedzenia.

5. W celu sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej w treści wydanego postanowienia lub złożonego wniosku o ukaranie, Główny Rzecznik lub rzecznik dyscypliny wydaje odpowiednio postanowienie.

6. Na postanowienie co do sprostowania wydane przez komisję orzekającą albo rzecznika dyscypliny służy zażalenie.

Art. 166. 1. Sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej w protokole rozprawy lub posiedzenia może nastąpić na wniosek lub z urzędu w każdym czasie.

2. Strony mogą złożyć wniosek o sprostowanie protokołu z rozprawy lub posiedzenia, wskazując nieścisłości lub braki.

3. Wniosek o sprostowanie protokołu rozpoznaje przewodniczący składu orzekającego, po wysłuchaniu protokolanta. Przewodniczący może odmówić sprostowania albo zarządzić sprostowanie protokołu.

4. O sprostowaniu lub o odmowie sprostowania zawiadamia się osobę, która zgłosiła wniosek o sprostowanie i dokonuje odpowiednią wzmiankę w protokole. Na odmowę sprostowania protokołu zażalenie nie przysługuje.

5. Wniosek o sprostowanie protokołu rozprawy lub posiedzenia, złożony po wystąpieniu akt sprawy do Głównej Komisji Orzekającej przekazuje się do rozpoznania Głównej Komisji Orzekającej.

6. Skreśleń i poprawek w protokole rozprawy lub posiedzenia dokonuje się w taki sposób, aby wyrazy skreślone i poprawione były czytelne. Skreślenia i poprawki omawia się w protokole przed jego podpisaniem.

7. Przepisy ust. 1, 2, 4 i 6 stosuje się odpowiednio do sprostowania protokołów sporządzanych przez rzeczników dyscypliny.

Art. 167. Czynności komisji orzekającej, a także inne zdarzenia mające znaczenie dla postępowania, z których nie sporządza się protokołu, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez osobę, która dokonywała tych czynności.

Art. 168. W każdym stadium postępowania umożliwia się na żądanie osoby, której postępowanie dotyczy, jej obrońcy lub oskarżyciela przeglądanie akt sprawy oraz sporządzanie z nich notatek i odpisów.

Art. 169. 1. Zawiadomienie, wniosek o ukaranie, jak również środek zaskarżenia składa się na piśmie. Wyjaśnienia oraz oświadczenia składa się na piśmie albo wnosi ustnie do protokołu.

2. Pismo lub oświadczenie wniesione do protokołu poza rozprawą powinno być podpisane przez wnoszącego, a protokół również przez osobę, która go sporządziła.

Art. 170. 1. Jeżeli pismo wniesiono do niewłaściwego organu, organ ten niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i powiadamia o tym nadawcę pisma.

2. Pismo wniesione przed upływem przewidzianego terminu do niewłaściwego organu uważa się za wniesione z zachowaniem terminu.

Art. 171. 1. Do biegu terminu nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin.

2. Jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni.

3. Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskiej placówce pocztowej lub złożono w polskim urzędzie konsularnym.

Art. 172. 1. W razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na wniosek zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

2. Wniosek o przywrócenie terminu należy złożyć w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Równocześnie z wnioskiem należy dopełnić czynności, która miała być w tym terminie dokonana.

Art. 173. 1. W sprawie przywrócenia terminu rozstrzyga odpowiednio rzecznik dyscypliny lub przewodniczący komisji orzekającej i przywraca uchybiony termin albo wydaje postanowienie o odmowie jego przywrócenia.

2. Na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu przysługuje zażalenie odpowiednio do Głównego Rzecznika albo Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej, który utrzymuje postanowienie w mocy albo je uchyla i nadaje sprawie właściwy bieg.

Rozdział 2

Doręczenia

Art. 174. 1. Orzeczenia i postanowienia doręcza się w uwierzytelnionych odpisach.

2. W wezwaniu należy oznaczyć organ wysyłający, wskazać jakiej sprawy dotyczy oraz wskazać termin jego wykonania i pouczyć o skutkach jego niewykonania.

3. W zawiadomieniu należy oznaczyć organ wysyłający, podać w jakim charakterze, miejscu i czasie ma się stawić adresat oraz określić, czy jego stawiennictwo jest obowiązkowe, a także uprzedzić o skutkach niestawiennictwa.

Art. 175. 1. Wezwania, zawiadomienia, zarządzenia, postanowienia lub orzeczenia, od których daty doręczenia biegną terminy, zwane dalej „pismami”, doręcza się przez pocztę jako listy polecone za potwierdzeniem odbioru. Pisma doręczane przez osoby, o których mowa w ust. 2, wydaje się za pokwitowaniem.

2. Pisma mogą być doręczane przez osoby imiennie upoważnione przez:

- 1) rzecznika dyscypliny;
- 2) Głównego Rzecznika;
- 3) przewodniczącego komisji orzekającej;
- 4) Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 176. 1. Jeżeli adresatem pisma jest osoba:

- 1) wobec której rzecznik dyscypliny wszczął postępowanie wyjaśniające;
- 2) której przewodniczący przekazuje wniosek o ukaranie lub zawiadomienie o rozprawie;
- 3) która jest obrońcą obwinionego, nie będąca adwokatem lub radcą prawnym;
- 4) której dotyczy orzeczenie lub postanowienie;
- 5) której dotyczy wezwanie do uiszczenia kosztów postępowania lub kary pieniężnej

– doręczenia dokonuje się jej osobiście w mieszkaniu, z zastrzeżeniem art. 179.

2. W razie niemożności doręczenia pisma w mieszkaniu adresata, o którym mowa w ust. 1, pismo doręcza się w każdym miejscu, gdzie adresata się zastanie.

Art. 177. Jeżeli adresatem pisma jest:

- 1) obrońca obwinionego, będący adwokatem lub radcą prawnym;
- 2) rzecznik dyscypliny;
- 3) Główny Rzecznik;
- 4) przewodniczący komisji orzekającej;
- 5) Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej;
- 6) wezwany do odwołania ukaranego karą określoną w art. 31 ust. 1 pkt 4, z funkcji objętej zakazem

– pismo doręcza się pod adres wskazany przez nadawcę do rąk pracownika upoważnionego do odbioru korespondencji.

Art. 178. 1. W toku postępowania obwiniony i jego obrońca mają obowiązek zawiadomić właściwy organ prowadzący to postępowanie o każdej zmianie adresu zamieszkania lub pracy, a w przypadku przebywania za granicą wskazać adresata do doręczeń w kraju. O obowiązku zawiadomienia o zmianie adresu poucza się odpowiednio w toku postępowania.

2. W przypadku niewykonania obowiązku określonego w ust. 1 doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Art. 179. W razie nieobecności adresata, o którym mowa w art. 176 ust. 1, w jego mieszkaniu, pismo doręcza się pełnoletniemu domownikowi jeżeli zgodzi się dostarczyć je adresatowi.

Art. 180. 1. Odbierający pismo potwierdza odbiór i jego datę swoim podpisem na potwierdzeniu odbioru, w przypadku gdy pismo jest doręczane przez pocztę, a w pozostałych przypadkach – na pokwitowaniu. Doręczający potwierdza swoim czytelnym podpisem sposób doręczenia i datę doręczenia.

2. Jeżeli odbierający pismo uchyla się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam potwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która pismo odebrała i przyczynę braku jej podpisu.

3. Jeżeli adresat odmawia przyjęcia pisma doręczanego przez pocztę lub w inny sposób, pismo zwraca się nadawcy z adnotacją o odmowie jego przyjęcia i datą odmowy. Pismo wraz z adnotacją włącza się do akt sprawy.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, uznaje się, że pismo zostało skutecznie doręczone odpowiednio w dniu stwierdzonym przez doręczającego lub w dniu odmowy jego przyjęcia przez adresata.

Art. 181. 1. W przypadku pisma doręczanego przez pocztę, którego nie można doręczyć w sposób określony w art. 175 ust. 1 lub art. 179, na stronie adresowej przesyłki zawierającej pismo listonosz dokonuje adnotacji „awizowano dnia” i niezwłocznie przekazuje ją do właściwej pocztowej placówki oddawczej.

2. Zawiadomienie o złożeniu pisma w pocztowej placówce oddawczej wraz z informacją o tym, gdzie i kiedy adresat może je odebrać, listonosz umieszcza w pocztowej skrzynce oddawczej adresata lub gdy jest to niemożliwe - na drzwiach jego mieszkania.

3. Pozostawienie pisma w pocztowej placówce oddawczej placówka ta potwierdza przez umieszczenie na adresowej stronie przesyłki zawierającej pismo odcisku datownika oraz podpisu przyjmującego pracownika.

4. Pismo przechowuje się w pocztowej placówce oddawczej wraz z potwierdzeniem odbioru przez 7 dni od dnia następnego po jego złożeniu.

5. Jeżeli adresat nie zgłosi się po odbiór pisma w terminie, o którym mowa w ust. 4, pocztowa placówka oddawcza wysyła powtórne zawiadomienie o możliwości jego odbioru, zaś na stronie adresowej przesyłki zawierającej pismo umieszcza się odcisk datownika i dokonuje adnotacji „awizowano powtórnie dnia”; w zawiadomieniu tym określa siedmiodniowy termin do odbioru pisma licząc go od dnia następnego po dniu sporządzenia zawiadomienia.

6. Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, na który pismo pozostawiono w pocztowej placówce oddawczej, chyba że zostało podjęte wcześniej. Pismo nie podjęte w terminie pocztowa placówka oddawcza zwraca nadawcy.

Rozdział 3

Przekazywanie prawomocnych rozstrzygnięć i rejestr ukaranych oraz sprawozdania z działalności organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 182. 1. Prawomocne postanowienie komisji orzekającej o umorzeniu postępowania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ze względu na przedawnienie karalności albo okoliczności, o których mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust. 1, przekazuje się Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej.

2. Postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego ze względu na przedawnienie karalności albo okoliczności, o których mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust. 1, rzecznik dyscypliny przekazuje Głównemu Rzecznikowi.

Art. 183. Prawomocne orzeczenie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą.

Art. 184. 1. W rejestrze, o którym mowa w art. 183, podlegają wpisowi informacje o osobach odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zawierające następujące dane osobowe:

- 1) imię i nazwisko osoby podlegającej wpisowi, imiona rodziców, data i miejsce jego urodzenia;
- 2) adres zamieszkania;

- 3) numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) numer ewidencyjny PESEL, w przypadku gdy numer taki został nadany.

2. Wpisowi do rejestru podlegają także:

- 1) data wydania orzeczenia i nazwa komisji która wydała orzeczenie;
- 2) określenie orzeczonej kary lub informacja o odstąpieniu od wymierzenia kary;
- 3) data rozpoczęcia wykonywania kary;
- 4) data zatarcia ukarania.

3. Przewodniczący komisji orzekającej po uzyskaniu informacji, będącej podstawą do dokonania zmiany lub usunięcia wpisu do rejestru, niezwłocznie zawiadamia o tym Przewodniczącego Główniej Komisji Orzekającej.

4. Dokonanie wpisu do rejestru, zmianę jego treści oraz jego usunięcie zarządza Przewodniczący Główniej Komisji Orzekającej.

5. O zarządzeniu:

- 1) wpisu do rejestru i jego treści;
- 2) zmiany treści wpisu do rejestru;
- 3) usunięciu wpisu do rejestru

- Przewodniczący Główniej Komisji Orzekającej zawiadamia osobę, której dane podlegają wpisowi oraz przewodniczącego komisji orzekającej, która wydała orzeczenie.

Art. 185. Wpis do rejestru, o którym mowa w art. 183, podlega usunięciu w przypadku:

- 1) zatarcia ukarania;
- 2) stwierdzenia nieważności lub uchylecia prawomocnego orzeczenia;

- 3) wznowienia postępowania;
- 4) śmierci osoby podlegającej wpisowi do rejestru.

Art. 186. 1. Informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 183, mogą być udostępniane:

- 1) rzecznikom dyscypliny oraz komisjom orzekającym w związku z prowadzonym postępowaniem;
- 2) sądom w związku z prowadzonym postępowaniem;
- 3) prokuratorom i innym organom uprawnionym do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe w związku z prowadzonym postępowaniem;
- 4) organom administracji publicznej oraz innym organom wykonującym zadania publiczne, w przypadku gdy jest to uzasadnione potrzebą wykonywania nałożonych na nie zadań, określonych w ustawie;
- 5) pracodawcom i innym osobom lub organom, w związku z powierzeniem lub powołaniem do pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o których mowa w art. 32 ust. 2.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb zasięgnięcia informacji z rejestru, o którym mowa w art. 183;
- 2) wzór formularza zgłoszenia osoby podlegającej wpisowi do rejestru;
- 3) wzory pisemnych zapytań o informacje z rejestru oraz odpowiedzi na te zapytania

– zapewniając w szczególności ochronę informacji zawartych w rejestrze przed ich ujawnieniem osobom i podmiotom nieuprawnionym.

Art. 187. 1. Przewodniczący komisji orzekających, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, składają Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej sprawozdanie o sposobie rozpoznania wniosków o ukaranie, wniesionych w roku poprzednim.

2. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, w terminie do dnia 15 marca każdego roku, składa Prezesowi Rady Ministrów sprawozdanie z działalności Głównej Komisji Orzekającej oraz zbiorcze sprawozdanie z działalności komisji orzekających w roku poprzednim.

3. Rzecznicy dyscypliny, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, składają Głównemu Rzecznikowi sprawozdanie z działalności w roku poprzednim.

4. Główny Rzecznik, w terminie do dnia 15 marca każdego roku, składa ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdanie ze swojej działalności oraz zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny w roku poprzednim.

5. Sprawozdania składane przez komisje orzekające oraz rzeczników dyscypliny powinny odpowiednio zawierać co najmniej informacje o liczbie:

- 1) zawiadomień otrzymanych przez rzeczników dyscypliny;
- 2) postanowień wydanych przez rzeczników;
- 3) złożonych wniosków o ukaranie oraz liczbę osób objętych tymi wnioskami;
- 4) rozstrzygnięć wydanych przez komisje orzekające i liczbę objętych nimi osób;
- 5) wniesionych środków zaskarżenia;
- 6) rozpoznanych środków zaskarżenia i sposobie ich rozstrzygnięcia.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory sprawozdań składanych przez komisje orzekające oraz rzeczników dyscypliny,

uwzględniając w szczególności spójność i jednolitość danych uwzględnionych w sprawozdaniach.

Art. 188. Minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia obsługę biurową i organizacyjno-techniczną rejestru, o którym mowa w art. 183, oraz ponosi wydatki z tym związane, finansowane z budżetu państwa.

Rozdział 4

Nadzór administracyjny nad działalnością komisji orzekających

Art. 189. 1. Nadzór administracyjny nad działalnością komisji orzekających sprawuje Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, jest sprawowany przez:

- 1) analizę rocznych sprawozdań z działalności komisji orzekających i formułowanie wynikających z niej wniosków;
- 2) analizę sposobu wywiązywania się z obowiązków przez przewodniczących komisji i członków komisji orzekających dotyczącą zwłaszcza:
  - a) toku i sprawności postępowania, w szczególności w sprawach, w których postępowanie toczy się przewlekłe,
  - b) kolejności kierowania spraw do rozpoznania,
  - c) zasadności odraczania rozpraw,
  - d) terminowości wydawania postanowień i orzeczeń,
  - e) poprawności sporządzania sprawozdań.

2. W ramach wykonywania nadzoru, Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może żądać nadesłania akt sprawy, wyjaśnień oraz usunięcia uchybień.

Art. 190. 1. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej w przypadku stwierdzenia wzrostu liczby spraw nierozpoznanych zleca przewodniczącemu komisji orzekającej sporządzenie w terminie 14 dni planu działań, zmierzających do usunięcia zaległości. Przewodniczący komisji orzekającej przekazuje sporządzony plan Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej.

2. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania planu, wnieść do niego uzupełnienia i uwagi.

3. Uzupełnienia i uwagi Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej są wiążące dla przewodniczącego komisji orzekającej.

Dział VI

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 191. W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 skreśla się pkt 2;

2) w art. 17:

a) w ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) realizuje zadania określone w art. 70 ust. 1 ustawy z dnia ..... o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. Nr ..., poz. ....).”

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W razie ujawnienia okoliczności wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych Prezes

izby może wnieść wniosek o ukaranie w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”;

3) skreśla się art. 22.

Art. 192. W ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, Nr 113, poz. 984 i Nr 197, poz. 1661 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 16 i Nr 130, poz. 1188) w art. 9 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku ujawnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych Prezes Urzędu zawiadamia właściwego rzeczownika dyscypliny finansów publicznych o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych albo wnosi wniosek o ukaranie w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”.

Art. 193. W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271) w art. 63 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W razie ujawnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych Najwyższa Izba Kontroli może wnieść wniosek o ukaranie, w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”.

Art. 194. W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594 i Nr 96, poz. 874) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 skreśla się pkt 11;

2) w art. 11 w ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) podejmowanie w głosowaniu jawnym uchwał dotyczących gospodarowania środkami publicznymi.”;

3) skreśla się dział V.

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 195. Jeżeli czyn stanowiący naruszenie dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, popełniony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nie jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu niniejszej ustawy, postępowania w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych nie wszczyna się, a wszczęte umarza.

Art. 196. 1. Kadencja komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy wygasa w dniu powołania komisji orzekającej na podstawie przepisów niniejszej ustawy, nie później niż w dniu 31 marca 2004 r.

2. Kadencja Głównej Komisji Orzekającej przy Ministrze Finansów powołanej przed dniem wejścia w życie ustawy wygasa w dniu powołania Głównej Komisji Orzekającej, nie później niż w dniu 31 marca 2004 r.

3. Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych i ich zastępcy, powołani przed dniem wejścia w życie ustawy pełnią swoje funkcje do czasu powołania rzeczników dyscypliny i ich zastępców na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej niż do dnia 31 marca 2004 r.

4. Główny rzecznik dyscypliny finansów publicznych i jego zastępcy, powołani przed dniem wejścia w życie ustawy, pełnią swoje funkcje do czasu powołania Głównego Rzecznika i jego zastępców na podstawie niniejszej ustawy nie dłużej niż do dnia 31 marca 2004 r.

5. Po upływie kadencji komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz Głównej Komisji Orzekającej przy Ministrze Finansów, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy, przewodniczący tych komisji przekazują do właściwych komisji orzekających oraz Głównej Komisji Orzekającej, powołanych na podstawie niniejszej ustawy odpowiednio:

- 1) sprawy, w których toczy się postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 2) sprawy, w których postępowanie nie zostało wszczęte;
- 3) sprawy, w których prawomocne orzeczenia nie zostały wykonane;
- 4) akta spraw, w których orzeczone kary nie uległy zatarciu.

6. Po zaprzestaniu pełnienia funkcji przez rzecznika dyscypliny finansów publicznych oraz Głównego Rzecznika dyscypliny finansów publicznych, prowadzone przez nich sprawy, a także ich prawa i obowiązki przejmują odpowiednio: rzecznik dyscypliny oraz Główny Rzecznik, powołani na podstawie niniejszej ustawy.

7. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadku wygaśnięcia członkostwa w komisji orzekającej z przyczyn, o których mowa w art. 56 pkt 9.

Art. 197. Przepisy art. 5 ust. 1 pkt 4 i art. 13 stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 198. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 197, poz. 1661 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 16 i Nr 130, poz. 1188.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U z 1996 r. Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647 i Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 82, poz. 518 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 75, poz. 486 i Nr 113, poz. 717 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1146.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717.

UZASADNIENIE

Poddanie osób odpowiedzialnych za gospodarowanie środkami publicznymi odpowiedzialności dyscyplinarnej przewidują obecnie obowiązujące regulacje ustawy o finansach publicznych, konstytuowała ją także uchylona w 1999 r. ustawa – Prawo budżetowe.

Przepisy Działu V ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, formułują ogólne zasady, zakres podmiotowy i przedmiotowy odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, natomiast w zakresie zasad postępowania odsyłają do innych uregulowań prawnych, w tym do odpowiedniego stosowania wybranych artykułów Kodeksu wykroczeń i ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a także przepisów wykonawczych, w tym w szczególności rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie właściwości i trybu powoływania rzeczników dyscypliny finansów publicznych, organów orzekających oraz szczegółowych zasad postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia została uchylona w 2001 r. Na mocy art. 3 § 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia możliwe jest „odpowiednie” stosowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przepisów (uchylonego) Kodeksu – nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2003 r. Po tym dniu, bez nowej regulacji ustawowej, nie będzie możliwe orzekanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Przyjęte w przedstawionym projekcie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych rozwiązania nawiązują do uregulowań dotychczasowych, stanowią jednak propozycję całościowego, ustawowego uregulowania problematyki odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, z odesłaniami do przepisów wykonawczych jedynie w niezbędnym zakresie. W projekcie nie ma więc dotychczasowych odniesień w zakresie zasad postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych do

przepisów karnych (Kodeksu wykroczeń lub Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). Z czteroletnich doświadczeń stosowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przepisów „rozproszonych” w wielu aktach prawnych, w tym stosowanych jedynie odpowiednio 4 artykułów Kodeksu wykroczeń i 61 artykułów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, wynika, że większość uczestników postępowania, a także organy właściwe do jego prowadzenia, miała trudności z ich prawidłowym stosowaniem i interpretacją. Uregulowanie całościowe problematyki odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w jednej ustawie powinno ułatwić stosowanie prawa organom prowadzącym postępowanie, a także uczytelnić je innym jego uczestnikom.

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie ma charakteru odpowiedzialności karnej, co wynika z jej zakresu podmiotowego i przedmiotowego, a także funkcji, jaką spełnia. W szczególności została ona związana z wykonywaniem obowiązków w zakresie gospodarowania mieniem i środkami publicznymi, powierzonych w ramach stosunku pracy i wywołującej skutki w ramach tego stosunku, lub gospodarowania środkami publicznymi, przekazanymi jednostkom spoza sektora finansów publicznych. Odpowiedzialność dyscyplinarna łączy się z czynami, szkodliwymi dla finansów publicznych, które nie podlegają odpowiedzialności karnej. Dotyczy także osób wykonujących szczególne zadania, podlegające przede wszystkim społecznej ocenie i niebagatelne z punktu widzenia interesu publicznego.

Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, chociaż zawiera przepisy o charakterze represyjnym, samo w sobie nie jest jednak postępowaniem karnym. W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, każde postępowanie represyjne, tj. takie, którego celem jest poddanie obywatela pewnej formie ukarania lub określonej sankcji, powinno zapewniać gwarancje, ustanowione w rozdziale II Konstytucji.

Przyjęto, że zasady postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, powinny odpowiadać standardom demokratycznego państwa prawa, gwarantującym prawa i wolności osób poddanych tej odpowiedzialności. Zasady

te, uwzględnione w przedstawianym projekcie to: zasada domniemania niewinności, prawa do obrony, jawności i dwuinstancyjności postępowania, niezawisłości i niezależności organu orzekającego, kontroli sądowej w toku postępowania odwoławczego.

Określono w szczególności, że organami orzekającymi w pierwszej instancji są komisje orzekające, których członków powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna rzecznik dyscypliny finansów publicznych na podstawie zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. W trakcie całego postępowania obwiniony ma prawo do składania wniosków dowodowych na swoją obronę, a także korzystania z pomocy obrońcy. Orzeczenia o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych są wydawane po przeprowadzeniu jawnej rozprawy, w tym wysłuchaniu rzecznika dyscypliny i obwinionego. Obwinionego nie można uznać za odpowiedzialnego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, dopóki jego odpowiedzialność nie zostanie dowiedziona i potwierdzona prawomocnym orzeczeniem. Od orzeczenia komisji orzekającej każdej ze stron przysługuje odwołanie do organu drugiej instancji – Głównej Komisji Orzekającej. Postępowanie odwoławcze podlega tym samym zasadom, jakie przewidziano dla postępowania przed komisją orzekającą. Od rozstrzygnięć kończących postępowanie w toku instancji przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Proponowane regulacje uwzględniają także inne doświadczenia, szczególnie odnoszące się do stosowanych unormowań proceduralnych, zebrane podczas czteroletniego funkcjonowania organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, powołanych w 1999 r. oraz starają się usunąć te luki i niejasności, które stanowiły przeszkodę w efektywnym i skutecznym egzekwowaniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Założenia przyjęte przy opracowaniu projektu

- 1) ustawa w sposób kompleksowy ureguluje problematykę odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 2) zakres podmiotowy osób podlegających odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych obejmie osoby odpowiedzialne za gos-

podarkę finansową jednostki sektora finansów publicznych oraz za gospodarowanie środkami publicznymi, przekazanymi poza sektor finansów publicznych,

- 3) zakres przedmiotowy zachowań powodujących odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych obejmie te działania bądź zaniechania, niezgodne z przepisami prawa regulującymi gospodarowanie mieniem i środkami publicznymi, które są szkodliwe dla ładu finansów publicznych,
- 4) ustawowe wskazania co do wymierzania kar za naruszenie dyscypliny finansów publicznych uwzględnią skutki naruszenia oraz okoliczności, w jakich do tego naruszenia doszło,
- 5) organizacja oraz zasady powoływania organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zapewnią im maksymalną niezależność,
- 6) zasady postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zostaną określone w sposób zapewniający skuteczność działania organów egzekwujących odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, ale także ochronę praw i wolności osób, wobec których prowadzone jest postępowanie,
- 7) zapewniona zostanie dwuinstancyjność postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz kontrola sądowa prawomocnych rozstrzygnięć kończących postępowanie w toku instancji.

Zakres przyjętych w projekcie regulacji

Jak zaznaczono na wstępie projekt stanowi całościowe uregulowanie problematyki odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Proponowane regulacje zostały usystematyzowane w sześciu działach, obejmujących następujące zagadnienia:

Dział I – przepisy ogólne

Dział II – odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- 1) określenie kręgu osób, które mogą ponosić odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 2) określenie zakresu przedmiotowego odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 3) określenie ogólnych zasad odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 4) określenie wymiaru kary, która może być nałożona na osobę odpowiedzialną za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 5) określenie zasad wymiaru kary,
- 6) określenie terminów przedawnienia orzekania, wykonania kary oraz zatarcia ukarania.

Dział III - organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- 1) określenie organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, pierwszej i drugiej instancji, ich właściwości, zasad powoływania oraz wynagradzania,
- 2) określenie organów wypełniających funkcje oskarżyciela w pierwszej i drugiej instancji, ich zadań oraz zasad powoływania oraz wynagradzania.

Dział IV – postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- 1) określenie zasad ogólnych postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 2) określenie trybu i zasad prowadzenia przez rzecznika dyscypliny finansów publicznych postępowania wyjaśniającego,
- 3) określenie trybu i zasad postępowania przed organami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych pierwszej i drugiej instancji,

- 4) określenie zasad wykonywania prawomocnych orzeczeń w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 5) określenie trybu i zasad stwierdzania nieważności prawomocnych rozstrzygnięć w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 6) określenie trybu i zasad wznawiania postępowania,
- 7) zasada kontroli sądowej prawomocnych rozstrzygnięć w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,

Dział V - przepisy porządkowe oraz doręczenia

Dział VI- przepisy przejściowe, zmieniające i końcowe.

Szczegółowa charakterystyka proponowanych regulacji

Dział I – przepisy ogólne

W przepisach ogólnych określono zakres regulacji ustawy. Wskazano, że określenia stosowane w dziale II ustawy, takie jak „finanse publiczne”, „środki publiczne, „wydatki”, „jednostki sektora finansów publicznych”, „budżet”, czy „plan finansowy” mają znaczenie nadane im w ustawie o finansach publicznych.

Dział II – odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Określając zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przyjęto, że szczególnym dobrem, podlegającym ochronie jest ład finansów publicznych, określony regulacjami prawnymi dotyczącymi gospodarowania mieniem i środkami publicznymi, pozostającymi w dyspozycji jednostek sektora finansów publicznych. W szczególności ład finansów publicznych określają regulacje formułujące zasady i tryb wykonywania budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zasady gospodarki finansowej oraz gospodarowania i dysponowania mieniem podmiotów sektora finansów publicznych określone w ustawie o finansach publicznych, w innych ustawach, w tym w ustawie tworzącej daną jednostkę sektora finansów publicznych,

przepisach wydanych na podstawie tych ustaw, decyzjach wydawanych przez dysponentów środków publicznych lub umowach zawieranych z dysponentami środków publicznych, obejmujące w szczególności: ustalanie, pobór i egzekucję należności stanowiących środki publiczne, wydatkowanie środków publicznych, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, a także zasady nabywania towarów, usług lub robót budowlanych.

Wyznaczając krąg osób, które z racji powierzonych im obowiązków w zakresie gospodarowania mieniem i środkami publicznymi, mogą ponosić odpowiedzialność dyscyplinarną, uwzględniono w szczególności regulacje ustawy o finansach publicznych i określono, że odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegają:

- 1) osoby wchodzące w skład organu wykonującego budżet lub plan finansowy jednostki sektora finansów publicznych, jednostki spoza sektora finansów publicznych otrzymującej środki publiczne lub zarządzającego mieniem tych jednostek,
- 2) kierownicy jednostek sektora finansów publicznych,
- 3) pracownicy jednostek sektora finansów publicznych, którym powierzono określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej jednostki,
- 4) osoby gospodarujące środkami publicznymi przekazanymi jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych.

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ww. osób przewidują także przepisy dotychczasowe. Odpowiedzialność kierownika jednostki może dotyczyć całości gospodarki finansowej, natomiast pracownika - wynika z zakresu powierzonych mu obowiązków i upoważnień.

Do kręgu osób mogących ponosić odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych są zaliczone również osoby odpowiedzialne za gospodarowanie środkami publicznymi przekazanymi jednostkom spoza sektora finansów publicznych. Mogą one ponosić odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny polegające w szczególności na wydatkowaniu środków dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, zaniechaniu rozliczenia dotacji lub niedokonaniu jej

zwrotu. Osoby te mogą ponosić także odpowiedzialność z tytułu gospodarowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, w ramach tzw. jednostki wdrażającej. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej jest wyrazem realizacji zasady zapewnienia takiej samej ochrony środków publicznych pochodzących z budżetu państwa jak i z budżetu Unii Europejskiej.

Proponuje się dodatkowe, w stosunku do rozwiązań obecnie obowiązujących, rozszerzenie zakresu podmiotowego odpowiedzialności na osoby wchodzące w skład organu, wykonującego budżet lub plan finansowy danej jednostki lub zarządzającego jej mieniem. Potrzeba takiego rozszerzenia była wielokrotnie sygnalizowana, m.in. ze względu na szerokie uprawnienia decyzyjne organów kolegialnych w niektórych funduszach celowych i jednostkach samorządu terytorialnego. Obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują odpowiedzialności członków organów kolegialnych, co w przypadku podejmowania uchwał, które zawierały polecenie lub upoważnienie do działania naruszającego dyscyplinę finansów publicznych, powodowało bezkarność tak bezpośrednich wykonawców uchwały jak i jej autorów. W projekcie uwzględniono możliwość ponoszenia odpowiedzialności przez członków organów kolegialnych, jako sprawców polecających popełnienie czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych, indywidualizując odpowiedzialność poszczególnych osób. Odpowiedzialność będzie ponoszona tylko przez tych członków, którzy nie zgłosili sprzeciwu do uchwały organu zawierającej polecenie lub upoważnienie do popełnienia czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych lub głosowali za jej przyjęciem.

Określając zachowania, stanowiące naruszenie dyscypliny finansów publicznych, przyjęto, że będą one obejmowały takie działania lub zaniechania, szkodliwe dla finansów publicznych, uchybiające obowiązkom nałożonym przepisami prawa, które nie wypełniają znamion przestępstw lub wykroczeń i nie podlegają odpowiedzialności karnej lub karnej skarbowej. Przepisy ustawy nie będą miały zastosowania do należności podatkowych i celnych.

Określając zachowania, szkodliwe dla finansów publicznych, odniesiono je do takich kwestii, jak prawidłowe pobieranie, wydatkowanie środków publicznych,

zaciąganie zobowiązań, inwentaryzacja mienia i sprawozdawczość. Katalog czynów stanowiących naruszenie dyscypliny finansów publicznych ma charakter zamknięty. Tak więc czynem naruszenia dyscypliny finansów publicznych mogą być jedynie działania lub zaniechania, określone w ustawie.

Określono, że:

w zakresie pobierania środków publicznych naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- zaniechanie ustalenia, nieprawidłowe ustalenie, zaniechanie pobrania lub dochodzenia, nieprawidłowe umorzenie lub dopuszczenie do przedawnienia należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych,
- nieprzekazanie w należnej wysokości lub nieterminowe przekazanie na właściwy rachunek budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego,
- zaniechanie dochodzenia należności z tytułu nadmiernych lub nienależnych kwot pobranych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Funduszu Spójności oraz funduszy strukturalnych,
- niedokonanie w należnej wysokości lub nieterminowe dokonanie wpłaty do budżetu przez zakład budżetowy nadwyżki środków obrotowych lub części zysku przez gospodarstwo pomocnicze jednostki budżetowej,
- przeznaczenie dochodów jednostki budżetowej na wydatki ponoszone w tej jednostce,

w zakresie wydatkowania środków publicznych naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- przekroczenie upoważnienia do dokonywania zmian w budżecie lub planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych,
- przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych,

- przeznaczenie środków rezerwy budżetowej na inny cel niż określony w decyzji o jej przyznaniu,
- naruszenie procedur obowiązujących przy przyznawaniu lub przekazywaniu środków publicznych pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności lub niepodlegających zwrotowi środków zagranicznych, a także wykorzystanie tych środków niezgodnie z przeznaczeniem lub bez zachowania procedur obowiązujących przy ich wykorzystywaniu,
- udzielenie dotacji z budżetu z naruszeniem trybu lub zasad ich udzielania, zaniechanie lub nieterminowe rozliczenie dotacji przekazanych z budżetu, wydatkowanie środków dotacji niezgodnie z ich przeznaczeniem, a także niedokonanie w należytym zakresie lub w terminie zwrotu do budżetu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości,
- nieopłacenie przez jednostkę sektora finansów publicznych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w terminie i wysokości określonych odrębnymi przepisami,
- udzielenie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych, w zakresie określonym w ustawie,

w zakresie prawidłowego zaciągania zobowiązań:

- przekroczenie upoważnienia do zaciągania zobowiązań,
- zwłoka w regulowaniu zobowiązań jednostki sektora finansów publicznych lub w należytym zakresie, której skutkiem jest powstanie odsetek, kar lub opłat,

w zakresie wykonania obowiązków przeprowadzenia inwentaryzacji:

- zaniechanie przeprowadzenia lub rozliczenie inwentaryzacji, albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym,

- sporządzenie sprawozdania budżetowego niezgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

W projekcie określono także naruszenia dyscypliny, za które odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki, w przypadku zaniedbania lub niewykonania obowiązków w zakresie nadzoru.

Zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Określone w projekcie zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zasadniczo nawiązują do uregulowań obecnie obowiązujących.

Na wstępie rozdziału określono, że odpowiedzialność jest ponoszona za zawinione popełnienie czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych, szkodliwego dla finansów publicznych, lub polecenie popełnienia takiego czynu. Przy czym w odniesieniu do członków organu wykonującego budżet lub plan finansowy jednostki sektora finansów publicznych, wydaniem polecenia popełnienia naruszenia jest brak zgłoszenia sprzeciwu do uchwały zawierającej polecenie lub upoważnienie do działania naruszającego dyscyplinę finansów publicznych.

Naruszenie dyscypliny finansów publicznych uważa się za popełnione w czasie, w którym osoba za nie odpowiedzialna działała lub zaniechała działania, do którego była zobowiązana.

Przyjęto, że odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest ponoszona zarówno za umyślne jak i nieumyślne działania i zaniechania. Umyślne naruszenie dyscypliny finansów publicznych zachodzi wtedy, gdy osoba za nie odpowiedzialna miała zamiar je popełnić, to jest chciała je popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia na to się godziła. Natomiast nieumyślne naruszenie dyscypliny finansów publicznych zachodzi wtedy, gdy osoba za nie odpowiedzialna nie mając zamiaru jego popełnienia, popełniła je jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych warunkach, mimo że możliwość popełnienia naruszenia dyscypliny przewidywała lub mogła przewidzieć.

Kolejną zasadą, mającą zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym, jest zasada, że nieświadomość tego, że działanie lub zaniechanie, stanowi naruszenie

dyscypliny finansów publicznych nie wyłącza odpowiedzialności za jego popełnienie.

Przyjęto także, że jeżeli w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych obowiązywała inna ustawa niż w czasie orzekania w sprawie, stosuje się ustawę nową, jednak należy stosować ustawę obowiązującą w czasie popełnienia naruszenia, jeżeli była ona względniejsza dla jego sprawcy. Jeżeli według nowej ustawy naruszenie dyscypliny finansów publicznych objęte orzeczeniem nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych, ukaranie ulega zatarciu z mocy prawa.

Założono, że odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest niezależna od innej odpowiedzialności określonej w przepisach prawa, chyba że naruszenie stanowi równocześnie przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie lub wykroczenie skarbowe. W takim przypadku postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny podlega zawieszeniu, do czasu zakończenia postępowania karnego lub karnego skarbowego, lub umorzeniu w przypadku prawomocnego skazania za przestępstwo lub wykroczenie.

Przepisów ustawy nie stosuje się do naruszeń dyscypliny finansów publicznych polegających na przekroczeniu uprawnień do wydatkowania środków publicznych lub zaciągnięcia zobowiązań o kwotę nie przekraczającą łącznie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim ogłoszonego przed dniem popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647 i Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 82, poz. 518 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 75, poz. 486 i Nr 113, poz. 717 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1146).

Nową zasadą odpowiedzialności proponowaną w projekcie, zgodną z regułami odpowiedzialności karnej, jest zasada niedochodzenia odpowiedzialności w przypadku popełnienia naruszenia dyscypliny wyłącznie w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego albo naruszenia mniejszej wagi, to jest takiego, którego

stopień szkodliwości dla finansów publicznych jest znikomy. Jednakże wystąpienie przesłanek niedochodzenia odpowiedzialności będzie podlegało ocenie organów prowadzących postępowanie. Proponowane rozwiązanie wynika z celów realizowanych w postępowaniu za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, tj. z jednej strony skutecznego egzekwowania odpowiedzialności osób, których działania lub zaniechania spowodowały istotne szkody dla finansów publicznych, a z drugiej strony aspektów wychowawczych i dyscyplinujących prowadzonego postępowania, uświadamiające i ujawniające popełnione błędy, których skutki dla finansów publicznych są jednak nieznaczne. Z reguły już sam fakt prowadzenia postępowania jest dla osób nim objętych dolegliwy i również spełnia funkcje zapobiegającą naruszeniom dyscypliny w przyszłości.

Wskazano, że przy ocenie stopnia szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych uwzględnia się wagę naruszonych obowiązków, sposób i okoliczności ich naruszenia, a także skutki naruszenia biorąc pod uwagę w szczególności kwotę:

- 1) uszczuplonych środków publicznych, wskutek ich niewłaściwego pobrania, dochodzenia lub umorzenia,
- 2) środków publicznych niewpłaconych lub niezwróconych na właściwy rachunek budżetu państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych,
- 3) środków publicznych wydatkowanych bez upoważnienia,
- 4) zobowiązań zaciągniętych z przekroczeniem upoważnienia,
- 5) odsetek, kar i opłat zapłaconych wskutek zwłoki w regulowaniu zobowiązań.

Zrezygnowano natomiast z regulacji ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którą odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie jest ponoszona, mimo dołożenia najwyższej staranności wymaganej od osób odpowiedzialnych za dobro finansów publicznych. Przepis ten powodował duże trudności interpretacyjne.

Kolejną z przyjętych w projekcie zasad jest wyłączenie odpowiedzialności pracownika lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych, w przypadku

gdy przed wykonaniem polecenia przełożonego lub dysponenta środków publicznych, naruszającego dyscyplinę finansów publicznych, zgłosił na piśmie zastrzeżenie i mimo tego zastrzeżenia otrzymał pisemne potwierdzenie polecenia albo polecenie nie zostało odwołane lub zmienione. W takim przypadku odpowiedzialność ponosi odpowiednio ten kto wydał polecenie.

Kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, wymiar kary i zasady wymiaru kary

Projekt ustawy wymienia kary, jakie mogą zostać wymierzone w postępowaniu o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, nie przypisując ich do konkretnych naruszeń. Wybór kary został pozostawiony organowi orzekającemu.

Przyjęto, że karami za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest upomnienie, nagana, kara pieniężna do wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego jak za urlop wypoczynkowy osoby ukaranej lub jeżeli nie jest możliwe ustalenie takiego wynagrodzenia (np. w przypadku kierownika wykonującego tę funkcję na podstawie umowy kontraktowej) do wysokości pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, ogłaszanego na podstawie ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz kara zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi na okres od roku do pięciu lat.

Ukaranie pracownika jednostki sektora finansów publicznych karą nagany lub karą pieniężną za naruszenie dyscypliny finansów publicznych rodzi, przewidziane w odrębnych przepisach, skutki wynikające z ujemnej lub negatywnej oceny kwalifikacyjnej.

Ukaranie karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi wyklucza na czas określony w orzeczeniu możliwość pełnienia funkcji kierownika, zastępcy kierownika, członka zarządu, skarbnika i głównego księgowego, a także wiąże się z zakazem reprezentowania interesów majątkowych Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych.

Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych wymierzają kary według swojego uznania, biorąc pod uwagę skutki i stopień szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych oraz cele zapobiegawcze i dyscyplinujące w stosunku do ukaranego. Wymierzając karę organ orzekający powinien uwzględnić sposób działania lub przyczyny zaniechania działania, okoliczności działania lub zaniechania stanowiącego naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jak również pobudki, właściwości, warunki osobiste osoby odpowiedzialnej za naruszenie, jej staż pracy i doświadczenie oraz zachowanie po naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Kara zakazu zajmowania funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi może być wymierzona tylko w przypadku rażącego naruszenia dyscypliny finansów publicznych, natomiast w przypadku stwierdzenia, że czyn został popełniony nieumyślnie lub stopień szkodliwości naruszenia nie jest znaczny – wymierza się karę upomnienia.

Następnie określono, jakie okoliczności uwzględnia się przy nadzwyczajnym złagodzeniu kary, tj. wymierzeniu kary łagodniejszego rodzaju lub odstąpieniu od jej wymierzenia. Przyjęto jednak, że odstąpienie od wymierzenia kary nie jest możliwe w przypadku osoby, która ponownie naruszyła dyscyplinę przed zatarciem ukarania.

W postępowaniu o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, żadna z kar nie jest przypisana do konkretnego naruszenia. W przypadku zbiegu czynów, wymierza się jedną karę (łącną) za wszystkie naruszenia dyscypliny, objęte postępowaniem i przypisane jednemu obwinionemu. Przyjmując takie rozwiązanie nie określono zasad wymiaru kary łącznej. Organ orzekający nie będzie orzekał kar za poszczególne czyny, a następnie wymierzał karę łączną – lecz jedną karę (łącną) za wszystkie czyny objęte jednym postępowaniem.

Przedawnienie oraz zatarcie ukarania

Przyjęto, że karalność w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ustaje 3 lata od jego popełnienia lub, jeżeli w tym okresie wszczęto postępowania o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, karalność ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu. W przypadku uznania za nieważne prawomocnego

orzeczenia albo postanowienia lub wznowienia postępowania – karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia uznania za nieważne tego rozstrzygnięcia lub wydania postanowienia o wznowieniu postępowania.

Przyjęto, że kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie można wykonać, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynął rok.

Zatarcie kary z mocy prawa nastąpi po upływie 2 lat od dnia wykonania kary. Zatarcie kary zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi po upływie czasu, na jaki ją orzeczono. W przypadku odstąpienia od wymierzenia kary – zatarcie ukarania następuje po upływie roku od dnia uprawomocnienia orzeczenia.

Proponuje się możliwość zatarcia ukarania przed terminem zatarcia z mocy prawa, na wniosek ukaranego lub jego przełożonego, poparty przez Głównego Rzecznika. Upoważnionym do zatarcia kary jest Minister Finansów.

Projekt przewiduje, że ukaranie osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie ograniczy praw Skarbu Państwa ani praw jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych do dochodzenia odszkodowania za poniesioną szkodę.

Dział III – organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, ich właściwość, zasady powoływania

Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych powierzone zostanie wyspecjalizowanym organom pozasądowym. Organami orzekającymi pierwszej instancji są komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a organem orzekającym drugiej instancji Główna Komisja Orzekająca w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Kadencja komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej będzie trwała 4 lata. W skład każdej komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej wchodzi przewodniczący i jego zastępca lub dwóch zastępców oraz od 5 do 21 członków.

Członkowie komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej są niezawiśli w zakresie orzekania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Komisje orzekające i Główna Komisja orzekają na posiedzeniu lub rozprawie.

Proponuje się powołanie następujących komisji orzekających:

- 1) wspólnej komisji orzekającej, właściwej w zakresie realizacji budżetu państwa w częściach, których projekty są włączane przez Ministra Finansów do projektu ustawy budżetowej (z wyłączeniem sądownictwa powszechnego),
- 2) resortowych komisji orzekających przy ministrach kierujących działami administracji rządowej, właściwych w zakresie realizacji budżetu państwa w częściach, którymi dysponuje minister oraz jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministra, z tym że komisja przy ministrze kierującym działem administracja publiczna orzeka także w zakresie dotyczącym osób pełniących funkcje: wojewody, wicewojewody, marszałka województwa, członka zarządu województwa, skarbnika województwa, dyrektora generalnego urzędu wojewódzkiego i głównego księgowego części budżetowej, której dysponentem jest wojewoda,
- 3) komisji orzekającej przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, właściwej w zakresie realizacji budżetu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, jednostek nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, osób pełniących funkcje sekretarza stanu, podsekretarza stanu, dyrektora generalnego naczelnego lub centralnego urzędu administracji rządowej, głównego księgowego części budżetowej,
- 4) regionalnych komisji orzekających, właściwych w zakresie realizacji budżetów jednostek samorządu terytorialnego, budżetu państwa w częściach, których dysponentem są wojewodowie, jednostek podległych lub nadzorowanych przez wojewodów, jednostek nadzorowanych przez regionalne izby obrachunkowe.

Przewodniczącego, jego zastępcę i członków wspólnej komisji orzekającej będzie powoływał i odwoływał Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakłada się, że przewodniczących pozostałych komisji orzekających oraz Głównej Komisji Orzekającej i ich zastępców będzie powoływał i odwoływał Prezes Rady Ministrów, z tym że ze względów organizacyjnych – przewodniczących komisji na wniosek Ministra Finansów. Kandydatów na przewodniczących komisji orzekających będą zgłaszały organy, przy których działają komisje. Członkowie komisji i Głównej Komisji Orzekającej będą także powoływani i odwoływani przez Prezesa Rady Ministrów, ale na wniosek przewodniczących komisji i Głównej Komisji.

Określono niezbędne wymogi, jakim powinni odpowiadać członkowie komisji oraz warunki wygasania członkostwa i powody odwołania z pełnionej funkcji.

Członkowie komisji orzekających będą w zakresie wypełnianych funkcji korzystali z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Członkowie komisji będą otrzymywali ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne i ryczałtowe wynagrodzenie za udział w rozprawie. Siedzibę oraz obsługę prawną i organizacyjno-techniczną zapewniają komisjom orzekającym pierwszej i drugiej instancji, odpowiednio – prezesi regionalnych izb obrachunkowych, właściwi ministrowie, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Minister Finansów (GKO).

Organy właściwe do wypełniania funkcji oskarżyciela, ich zadania oraz zasady powoływania

Organami właściwymi do wszczynania i prowadzenia postępowania wyjaśniającego, na podstawie zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, a także wypełniania funkcji oskarżyciela w tych sprawach w pierwszej instancji będą rzecznicy dyscypliny finansów publicznych i ich zastępcy, powoływani przez Głównego Rzecznika dyscypliny finansów publicznych spośród kandydatów własnych lub kandydatów zgłoszonych, na wniosek Głównego Rzecznika, przez wymienione w ustawie organy (ministrów, prezesów regionalnych izb obrachunkowych). Określono także niezbędne wymogi, jakim powinni odpowiadać rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy.

Zakłada się, że Głównego Rzecznika i jego zastępców będzie powoływał Prezes Rady Ministrów. Główny Rzecznik będzie przełożonym swoich zastępców i rzeczników dyscypliny finansów publicznych pierwszej instancji, w zakresie wypełnianych przez nich funkcji. Główny Rzecznik i jego zastępcy będą wypełniali funkcję oskarżyciela w drugiej instancji.

W projekcie określono zadania należące do kompetencji Głównego Rzecznika, jego zastępców oraz rzeczników dyscypliny i ich zastępców. Podobnie jak członkom komisji orzekających, rzecznikom będzie przysługiwało miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe, z wyłączeniem osób powołanych spośród pracowników zatrudnionych w komórkach organizacyjnych obsługujących komisje lub rzeczników dyscypliny. Proponowane wyłączenie wynika z faktu, że osoby te nie wykonują innych zadań, nie związanych z funkcjonowaniem komisji lub rzeczników, a zatem nie są obciążone dodatkowymi obowiązkami.

W zakresie sprawowanej funkcji Główny Rzecznik, rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy reprezentują interesy Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i innych jednostek sektora finansów publicznych.

Dział IV – postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Zasady ogólne postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest dwuinstancyjne i obejmuje: postępowanie wyjaśniające, prowadzone przez rzecznika dyscypliny, postępowanie przed komisją orzekającą oraz odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą.

Stronami postępowania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych są obwiniony i rzecznik dyscypliny jako oskarżyciel, w przypadku złożenia wniosku o ukaranie przez NIK, Prezesa RIO lub Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, osoba wskazana, na wniosek rzecznika, do wypełniania funkcji

oskarżyciela. Obwinionym jest osoba, wobec której oskarżyciel wniósł wniosek o ukaranie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Kolejne przepisy odnoszą się do zagwarantowania obwinionemu praw zabezpieczających jego interesy w postępowaniu w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Obwinionemu przysługuje prawo do obrony i korzystania z pomocy obrońcy, upoważnionego do podejmowania wszystkich czynności w imieniu obwinionego.

Ukonstytuowano także zasadę domniemania niewinności osoby, wobec której toczy się postępowanie, stwierdzając, że nie może być uznana za winną dopóki jej odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie zostanie udowodniona i potwierdzona prawomocnym orzeczeniem.

Domniemanie niewinności uwalnia obwinionego od obowiązku udowodnienia swej niewinności. Przyjmuje się ją bowiem z założenia, że to oskarżyciel ma obowiązek udowodnienia obwinionemu winy. Zasada domniemania niewinności stanowi również czytelne przesłanie dla organu orzekającego. Ma on obowiązek traktowania obwinionego jak niewinnego, niezależnie od posiadanego już przekonania. Domniemanie niewinności zostaje obalone dopiero przez prawomocne orzeczenie przypisujące obwinionemu odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Konsekwencją domniemania niewinności jest tłumaczenie nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść obwinionego. Nakaz ten odnosi się jedynie do wątpliwości nie dających się usunąć. Oskarżyciel i organ orzekający powinni bezwzględnie dążyć do wyeliminowania ewentualnych wątpliwości, np. przez sięganie do różnych środków dowodowych.

Organ prowadzący postępowanie powinien także pouczać jego uczestników o ciążących na nich obowiązkach i przysługujących im prawach oraz w miarę potrzeby udzielać im wyjaśnień i informacji o tych prawach i obowiązkach.

Następnie określono okoliczności wyłączające orzekanie, w których nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza. W szczególności dotyczy to: przedawnienia orzekania, śmierci obwinionego, niepodlegania z mocy przepisów

szczególnych orzecznictwu w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także w sytuacji, gdy w sprawie o to samo naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez tego samego obwinionego wydano już prawomocne rozstrzygnięcie lub toczy się wcześniej wszczęte postępowanie lub zachodzą inne okoliczności wykluczające z mocy ustawy orzekanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Proponowaną zasadą postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest łączne rozpoznawanie spraw pozostających w ścisłym związku lub dotyczących naruszenia dyscypliny popełnionego przez więcej niż jedną osobę.

Przyjęto zasadę, że wniosek o ukaranie wnosi się do komisji orzekającej, zgodnie z jej właściwością. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może jednak przed skierowaniem wniosku o ukaranie do rozpoznania, z ważnych względów, na wniosek przewodniczącego komisji, wyznaczyć inną komisję orzekającą, niż wynika to z jej właściwości. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej rozstrzyga, w drodze postanowienia, spory o właściwość między komisjami.

Kolejną z zasad określonych w tym rozdziale jest wyłączenie członka składu orzekającego od rozpoznawania sprawy z mocy prawa, w przypadku gdy sprawa dotyczy go osobiście lub wskazanego członka rodziny lub gdy brał on udział w wydawaniu uchylonego rozstrzygnięcia, albo na wniosek, w przypadku gdy jego udział w rozpoznawaniu sprawy mógłby budzić wątpliwości co do jego bezstronności. Przepisy o wyłączeniu stosuje się odpowiednio do rzecznika dyscypliny i protokolanta.

Organ prowadzący postępowanie jest obowiązany do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego, uwzględniania wniosków dowodowych, których oddalenie jest możliwe tylko w zakresie określonym w ustawie.

Każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek złożyć zeznania. Świadek może odmówić złożenia zeznań lub udzielania odpowiedzi na poszczególne pytania jedynie w sytuacji i zakresie określonym w ustawie.

Organy prowadzące postępowanie, o ile ustawa nie wymaga wydania orzeczenia, wydają postanowienia i zarządzenia.

Instytucje państwowe i samorządowe są zobowiązane do udzielania pomocy organom prowadzącym postępowanie, a w szczególności do wydania opinii, jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy wymaga wiadomości specjalnych lub specjalistycznych.

Zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych

Jako zasadę przyjęto, że organ właściwy do prowadzenia postępowania wyjaśniającego (rzecznik dyscypliny), rozpoczyna to postępowanie na podstawie zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, składanego przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych, dysponenta środków publicznych, organ sprawujący nadzór nad jednostką sektora finansów publicznych, organ kontroli lub kierownika jednostki prowadzącej kontrolę na podstawie odrębnych przepisów. W zawiadomieniu, w szczególności powinno zostać wskazane ujawnione naruszenie dyscypliny finansów publicznych, sposób i czas jego popełnienia oraz naruszony przepis prawa, a także, w miarę możliwości, wskazanie osoby, która naruszenie dyscypliny popełniła oraz dane identyfikujące tę osobę.

Składającemu zawiadomienie przysługuje prawo do informacji niezbędnych do sporządzenia zawiadomienia.

W przypadku gdy zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych nie zawiera wszystkich wymaganych elementów, rzecznik dyscypliny zwraca je zawiadamiającemu lub może uzupełnić je we własnym zakresie.

Postępowanie wyjaśniające

Po otrzymaniu zawiadomienia rzecznik dyscypliny podejmuje czynności w celu sprawdzenia faktów podanych w zawiadomieniu i stwierdzenia, czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Rzecznik może wzywać do złożenia wyjaśnień, przekazania opinii oraz do wydania albo okazania dokumentu mającego znaczenie w sprawie. Wezwany ma obowiązek przekazania żądanych przez rzecznika informacji i dokumentów.

W terminie nie dłuższym niż 60 dni, od dnia otrzymania zawiadomienia, rzecznik dyscypliny wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego lub odmowie jego wszczęcia. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania doręcza się zawiadamiającemu, któremu przysługuje w terminie 14 dni, zażalenie do Głównego Rzecznika. W wyniku rozpoznania zażalenia, Główny Rzecznik utrzymuje postanowienie w mocy lub poleca rzecznikowi wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

Wszczynając postępowanie wyjaśniające rzecznik dyscypliny zawiadamia o jego wszczęciu osobę, której ono dotyczy i umożliwia jej złożenie, na piśmie lub do protokołu, wszelkich wyjaśnień i dowodów na swoją obronę. Przewidziano możliwość zawieszenia postępowania wyjaśniającego, w przypadku wszczęcia postępowania karnego lub karnoskarbowego w związku z przestępstwem lub wykroczeniem stanowiącym równocześnie naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także – za zgodą Głównego Rzecznika – w szczególności w tych przypadkach gdy ustalenie przez rzecznika dyscypliny, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie jest uwarunkowane wydaniem prawomocnej decyzji ustalającej należności budżetu państwa, budżetu jednostki sektora finansów publicznych lub innej jednostki sektora finansów publicznych.

Z prowadzonego postępowania rzecznik sporządza protokół, w którym opisuje prowadzone czynności, z oznaczeniem ich czasu i miejsca oraz uczestniczących osób.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, w terminie 30 dni od dnia jego wszczęcia, wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania lub wnosi wniosek o ukaranie.

Postanowienie o umorzeniu postępowania rzecznik wydaje w przypadku stwierdzenia wystąpienia okoliczności wyłączonej orzekanie.

Założono jednak, że zawiadomienie nie wiąże rzecznika i po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających może on złożyć wniosek o ukaranie osoby nie wymienionej w zawiadomieniu lub postawić zarzut, którego zawiadomienie nie obejmowało.

W postanowieniu o umorzeniu postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscypliny m.in. określa osobę, której zarzucono naruszenie dyscypliny finansów publicznych, wskazuje ujawnione naruszenie dyscypliny finansów publicznych, czas i sposób jego popełnienia, naruszony przepis prawa w zakresie zasad gospodarowania środkami publicznymi, a także podaje treść rozstrzygnięcia ze wskazaniem podstawy prawnej. Postanowienie wymaga uzasadnienia.

Na postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego osobie, której postanowienie dotyczy, przysługuje zażalenie do Głównego Rzecznika. W wyniku rozpoznania zażalenia Główny Rzecznik może utrzymać postanowienie w mocy lub je uchylić. Uchylając postanowienie Główny Rzecznik może polecić rzecznikowi złożenie wniosku o ukaranie lub uzupełnienie postępowania wyjaśniającego, albo wydać nowe postanowienie. Na postanowienie Głównego Rzecznika kończące postępowanie w toku instancji, przysługuje zażalenie do Głównej Komisji Orzekającej.

Wniosek o ukaranie

Przyjęto, że postępowaniem w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, po wystąpieniu z wnioskiem o ukaranie kieruje przewodniczący komisji orzekającej. Wniosek o ukaranie powinien m. in. zawierać: wskazanie osoby, której zarzuca się naruszenie dyscypliny finansów publicznych, określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych, wskazanie czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa w zakresie dotyczącym zasad gospodarowania środkami publicznymi, informację o skutkach naruszenia, wskazanie dowodów. Do wniosku o ukaranie należy dołączyć uzasadnienie i materiał dowodowy.

Po otrzymaniu wniosku o ukaranie przewodniczący w terminie 14 dni wydaje zarządzenie o doręczeniu jego odpisu obwinionemu albo o zwrocie wniosku do uzupełnienia, wskazując jego braki.

Określono warunki, kiedy przewodniczący komisji orzekającej może zwrócić wniosek, a także uprawnienia składającego zawiadomienie do złożenia zażalenia do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej na to zarządzenie.

Rozpoznając zażalenie – Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może utrzymać zarządzenie w mocy lub je uchylić.

Określono także obowiązki przewodniczącego dotyczące przekazania zarządzenia o doręczeniu odpisu wniosku o ukaranie obwinionemu i rzecznikowi, jeżeli wniosek został złożony przez inne organy.

Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu komisji orzekającej

Zakłada się, że przewodniczący komisji orzekającej kieruje sprawę do rozpoznania na posiedzeniu komisji, jeżeli okoliczności wyłączające orzekanie wystąpią w toku postępowania, poza rozprawą. Posiedzenie komisji orzekającej jest niejawne i odbywa się bez udziału stron. Skład orzekający nie prowadzi postępowania dowodowego, lecz rozpoznaje sprawę na podstawie materiału dowodowego dołączonego do wniosku o ukaranie lub zebranego w toku postępowania. Na posiedzeniu wyznaczony przez przewodniczącego komisji członek składu orzekającego przedstawia omówienie wniosku o ukaranie i okoliczności faktycznych sprawy.

W wyniku rozpoznania sprawy skład orzekający wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania lub jeżeli uzna, że nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania, przekazuje sprawę do rozpoznania na rozprawie.

Na postanowienie o umorzeniu postępowania, stronom służy odwołanie do Głównej Komisji Orzekającej. Główna Komisja Orzekająca rozpoznaje odwołanie na posiedzeniu i wydaje postanowienie o utrzymaniu postanowienia, od którego wniesiono odwołanie, w mocy lub uchyli je i przekazuje sprawę przewodniczącemu komisji orzekającej w celu skierowania do rozpoznania na rozprawie.

Zawiadomienie o rozprawie i rozprawa

Zawiadomienie o rozprawie przewodniczący komisji orzekającej przekazuje stronom co najmniej 7 dni przed terminem rozprawy. Obecność na rozprawie obwinionego nie jest obowiązkowa, o czym powinien zostać pouczone.

W przepisach poświęconych rozprawie określono sposób jej przeprowadzenia oraz zasady postępowania, które powinny być przestrzegane w toku rozprawy.

Rozprawa jest jawna. Ograniczenie jej jawności jest możliwe tylko ze względu na ochronę tajemnicy państwowej lub ze względu na zagrożenie spokoju i porządku publicznego. Rozprawę odracza się, jeżeli w aktach sprawy brak jest dowodu doręczenia obwinionemu lub jego obrońcy zawiadomienia o rozprawie lub gdy usprawiedliwia on swoją nieobecność, a obwiniony uzna udział w rozprawie za niezbędny. Rozprawą kieruje przewodniczący składu orzekającego. Przewodniczący składu m.in. zarządza odczytanie wniosku o ukaranie, ustala czy obwiniony zrozumiał postawiony zarzut, zarządza przeprowadzenie postępowania dowodowego oraz wysłuchanie stron. Po zamknięciu postępowania dowodowego udziela głosu stronom, a następnie zarządza poufną naradę składu orzekającego. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół.

Na poufnej naradzie skład orzekający rozstrzyga większością głosów w kwestii przypisania obwinionemu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, uniewinnieniu bądź umorzeniu postępowania, a także rozstrzyga o karze bądź odstąpieniu od jej wymierzenia.

Następnie określono treść orzeczenia i wymogi, jakie ma ono spełniać oraz zasady jego ogłaszania i przekazywania stronom na piśmie. Komisje będą wydawać orzeczenia o przypisaniu obwinionemu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i ukaraniu bądź odstąpieniu od wymierzenia kary albo orzeczenia o uniewinnieniu lub o umorzeniu postępowania. Od orzeczeń komisji orzekających stronom będzie przysługiwać prawo do wniesienia odwołania do Głównej Komisji Orzekającej.

Orzeczenia i postanowienia komisji orzekających, od których nie wniesiono odwołania lub odwołanie cofnięto, są prawomocne.

Wnoszenie zażaleń i odwołań

Przewiduje się, że odwołanie lub zażalenie na rozstrzygnięcie w pierwszej instancji będzie wnoszone za pośrednictwem organu, który je wydał, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia. W przypadku uchybienia terminu na wniesienie odwołania, zostanie wydane postanowienie o odmowie jego przyjęcia. Przewiduje się możliwość wycofania odwołania przez tego kto je złożył.

Postępowanie odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą

Odwołanie, które nie zostanie wycofane, Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej kieruje do rozpoznania na posiedzeniu lub rozprawie. W przypadku gdy zachodzą okoliczności upoważniające do umorzenia postępowania, sprawę kieruje się na posiedzenie.

Zakłada się, że Główna Komisja Orzekająca będzie rozpoznawała odwołanie na podstawie materiału dowodowego zebranego przez komisję orzekającą, a także może przeprowadzić postępowanie dowodowe, jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

Kierując sprawę do rozpoznania na rozprawie, Przewodniczący Komisji wskazuje członka składu orzekającego zobowiązanego do przygotowania sprawozdania omawiającego sprawę. Zakłada się, że zasady postępowania, określone dla komisji orzekających pierwszej instancji będą odpowiednio stosowane przez Główną Komisję Orzekającą. W wyniku rozpoznania odwołania na rozprawie, Główna Komisja Orzekająca będzie mogła utrzymać w mocy orzeczenie komisji pierwszej instancji albo uchylić to orzeczenie w całości lub w części. Uchylając orzeczenie, Komisja albo wyda nowe orzeczenie, albo umorzy postępowanie, bądź przekaże sprawę do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji, z tym że będzie mogła ukarać obwinionego lub zastrzyć karę tylko w przypadku gdy odwołanie było wniesione na jego niekorzyść.

Orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej, kończące postępowanie stają się prawomocne w dniu ich wydania.

Ponowne rozpoznanie sprawy

Ponownie rozpatrując sprawę, komisja orzekająca będzie związana wskazaniem Głównej Komisji Orzekającej. Zakłada się także, że komisja nie będzie mogła wydać orzeczenia surowszego niż orzeczenie uchylone, jeżeli odwołanie nie było wniesione na niekorzyść obwinionego, oraz że do składu rozpatrującego sprawę nie będą powołane osoby, które wydały uchylone orzeczenie.

Wykonywanie prawomocnych orzeczeń w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Przewodniczący komisji orzekającej będzie kierował do wykonania prawomocne orzeczenie komisji pierwszej i drugiej instancji. Przewodniczący komisji przekaze takie orzeczenie osobie której ono dotyczy, kierownikowi jednostki, w której ta osoba jest zatrudniona, lub, jeżeli jest ona kierownikiem jednostki - także kierownikowi jednostki nadrzędnej lub organowi sprawującemu nadzór nad jednostką na podstawie odrębnych przepisów. Odpis orzeczenia jest włączany do akt osobowych obwinionego do czasu zatarcia kary.

Przekazując orzeczenie, przewodniczący komisji wezwie także obwinionego do uiszczenia kosztów postępowania i kary pieniężnej, o ile taka kara została orzeczona. Na uzasadniony wniosek obwinionego, przewodniczący komisji może wydać decyzję o odroczeniu terminu płatności kary lub kosztów postępowania, lub rozłożyć te płatności na raty. Niewpłacone należności z tytułu kary lub kosztów postępowania egzekwuje się w trybie ustalonym ustawą o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Przekazując orzeczenie o ukaraniu karą zakazu pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, przewodniczący komisji będzie dołączał wezwanie do bezzwłocznego odwołania ukaranego z funkcji objętej zakazem. Jeżeli ukaranym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, przewodniczący komisji przekazuje właściwemu wojewodzie orzeczenie o ukaraniu wraz z wezwaniem do wystąpienia z wnioskiem o odwołanie ukaranego w trybie określonym w art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Stwierdzanie nieważności prawomocnych rozstrzygnięć

Proponuje się możliwość stwierdzania nieważności z mocy prawa prawomocnych orzeczeń i postanowień komisji orzekających pierwszej i drugiej instancji, w przypadkach określonych w ustawie. Nieważność prawomocnych rozstrzygnięć stwierdza Główna Komisja Orzekająca, na wniosek złożony przez strony, przewodniczącego komisji orzekającej lub Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

Postanowienie lub orzeczenie jest nieważne z mocy prawa, w szczególności gdy w jego wydaniu brała udział osoba nieupoważniona do orzekania lub podlegająca

wyłączeniu, orzeczono w sprawie nie będącej naruszeniem dyscypliny finansów publicznych lub w stosunku do osoby nie podlegającej tej odpowiedzialności, orzeczono karę nieznaną ustawie, skład orzekający był nienależycie obsadzony lub rozstrzygnięcie nie zostało podpisane przez któregoś z jego członków, zachodzi sprzeczność w treści postanowienia lub orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie, zachodziła jedna z okoliczności wyłączających orzekanie.

Wniosek o stwierdzenie nieważności prawomocnego rozstrzygnięcia rozpoznaje Główna Komisja Orzekająca na posiedzeniu. W wyniku rozpoznania wniosku, może ona wydać postanowienie o stwierdzeniu nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, lub o oddaleniu wniosku. Stwierdzając nieważność postanowienia lub orzeczenia Główna Komisja Orzekająca umarza postępowanie lub przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

Wznowienie postępowania

Przewiduje się możliwość wznowienia postępowania, zakończonego prawomocnym orzeczeniem lub postanowieniem, w przypadku gdy zostały one wydane w wyniku przestępstwa albo na podstawie fałszywych dowodów lub gdy po wydaniu rozstrzygnięcia ujawniły się nowe fakty lub dowody, nieznanne przy wydawaniu rozstrzygnięcia. Wniosek o wznowienie postępowania, może złożyć do Głównej Komisji Orzekającej – Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny lub osoba, której postanowienie lub orzeczenie dotyczy. Wniosek jest rozpatrywany na posiedzeniu niejawnym, bez udziału stron. W wyniku rozpoznania wniosku komisja wydaje postanowienie o wznowieniu lub odmowie wznowienia postępowania. Wydając postanowienie o wznowieniu postępowania komisja orzekająca przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania będzie przysługiwało składającemu wniosek odwołanie do Głównej Komisji Orzekającej.

Kontrola sądowa w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Zakłada się, że na prawomocne postanowienie lub orzeczenie kończące postępowanie w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych w toku instancji będzie przysługiwała skarga do sądu administracyjnego.

Dział V – przepisy porządkowe

W projekcie zamieszczono przepisy porządkowe, odnoszące się do takich kwestii jak: sprostowanie oczywistej omyłki w treści wydanego rozstrzygnięcia, sprostowanie protokołu posiedzenia lub rozprawy, stwierdzanie prawomocności rozstrzygnięć, udostępnianie akt, przekazywanie pism wniesionych do niewłaściwego organu, bieg terminów.

Doręczenia

Przyjęto, że pisma (wezwania, zawiadomienia, zarządzenia, postanowienia albo orzeczenia), od których daty doręczenia biegną terminy, doręcza się za pokwitowaniem przez pocztę albo przez inne upoważnione osoby, odpowiednio przez: Głównego Rzecznika, rzecznika dyscypliny, Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej lub przewodniczącego komisji orzekającej. Doręczenia dokonuje się w miejscu zamieszkania lub pracy albo na właściwy adres do rąk pracownika upoważnionego do odbioru korespondencji. W dalszych przepisach określono sytuacje, w których uznaje się pismo za doręczone, pomimo faktycznego braku jego odbioru (w szczególności: odmowy odbioru lub potwierdzenia odbioru, niewykonania obowiązku informowania o zmianie adresu, nieobecności adresata w miejscu zamieszkania).

Przekazywanie prawomocnych rozstrzygnięć i rejestr ukaranych oraz nadzór nad administracyjną działalnością komisji orzekających

Proponuje się, aby prawomocne orzeczenia o przypisaniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegały wpisowi do rejestru, prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą. Informacje z rejestru będą udostępniane m.in. rzecznikom dyscypliny, komisjom orzekającym i innym uprawnionym organom. Szczegółowy sposób udzielania odpowiedzi z rejestru zostanie określony w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Proponuje się także obowiązek przekazywania odpowiednio Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej lub Głównemu Rzecznikowi prawomocnych postanowień komisji orzekających o umorzeniu postępowania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ze względu na przedawnienie karania,

a także postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego ze względu na przedawnienie karania, wydawanych przez rzeczników dyscypliny. Analiza postanowień m.in. umożliwi Głównemu Rzecznikowi wykonywanie nadzoru nad rzecznikami dyscypliny, a w tym w szczególności ocenę prawidłowego i terminowego wykonywania obowiązków, a także ujednoczenie praktyki w zakresie uznawania nieznacznej szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Nadzór nad administracyjną działalnością komisji orzekających będzie sprawował Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, w szczególności przez analizę rocznych sprawozdań z działalności komisji oraz analizę wywiązywania się z obowiązków przez przewodniczących komisji i przewodniczących składów orzekających. W razie stwierdzenia uchybienia w sprawności postępowania, Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może zwrócić uwagę przewodniczącemu komisji i żądać usunięcia skutków uchybienia, a także w przypadku stwierdzenia wzrostu liczby spraw nierozpoznanych – zlecić sporządzenie planu działań zmierzających do usunięcia zaległości.

Dział VI – przepisy przejściowe, zmieniane i uchylane oraz końcowe

W przepisach przejściowych uregulowano kwestię postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, dotyczących naruszeń popełnionych przed wejściem w życie ustawy, wygaśnięcia kadencji komisji orzekających pierwszej i drugiej instancji, powołanych na podstawie ustawy o finansach publicznych.

Założono, że kadencja komisji orzekających pierwszej i drugiej instancji, powołanych na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych, wygaśnie z dniem powołania nowych komisji, nie później niż do 31 marca 2004 r. Odpowiednio uregulowano termin pełnienia funkcji przez rzeczników dyscypliny finansów publicznych i Głównego Rzecznika dyscypliny finansów publicznych, powołanych na podstawie ustawy o finansach publicznych.

Przepisami zmienianymi dostosowano do nowej ustawy zasady powoływania przewodniczących komisji orzekających, określone w ustawie o regionalnych izbach obrachunkowych.

Zaproponowano odpowiednie regulacje w ustawach szczególnych w związku z upoważnieniem NIK, Prezesa UZP i Prezesów RIO do wnoszenia wniosków o ukaranie.

Proponuje się także uchylenie regulacji w ustawie o finansach publicznych, odnoszących się do odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Rada Ministrów przyjęła projekt nowej ustawy o finansach publicznych, która nie zawiera regulacji w sprawach odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Jeżeli więc w toku dalszych prac legislacyjnych okaże się, że nowa ustawa o finansach publicznych zostanie uchwalona wcześniej, proponowany zapis będzie zbędny.

Proponowanym terminem wejścia w życie ustawy jest 1 stycznia 2004 r., z wyłączeniem przepisów, których wejście w życie przewidziane jest z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponoszą osoby fizyczne, w zakresie określonym w ustawie, które w ramach pełnionych funkcji lub wykonywanych obowiązków gospodarują środkami publicznymi, tj. (1) osoby wchodzące w skład organu wykonującego budżet lub plan finansowy jednostki sektora finansów publicznych, jednostki spoza sektora finansów publicznych otrzymującej środki publiczne lub zarządzającego mieniem tych jednostek; (2) kierownicy jednostek sektora finansów publicznych; (3) pracownicy jednostek sektora finansów publicznych, którym powierzono określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej jednostki; (4) osoby gospodarujące środkami publicznymi, przekazanymi jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych.

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest niezależna od odpowiedzialności określonej innymi przepisami prawa, w tym w szczególności odpowiedzialności dyscyplinarnej, której poddane zostały na mocy ustaw szczególnych różne grupy pracownicze czy zawodowe. Projekt przewiduje, tak jak i obecnie obowiązujące przepisy, jedynie wyłączenie odpowiedzialności w przypadku prawomocnego skazania za przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, wypełniające równocześnie znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Przewidywane w projekcie kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (upomnienie, nagana, kara pieniężna, zakaz pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi na okres od roku do 5 lat) odpowiadają karom orzekanym obecnie na podstawie ustawy o finansach publicznych.

- 1) wpływ regulacji na sektor finansów publicznych – projektowana ustawa nie wpływa bezpośrednio na sektor finansów publicznych, a jej wejście w życie nie będzie wiązało się z dodatkowymi wydatkami z budżetu państwa.

Zakłada się pośredni wpływ proponowanych rozwiązań na działalność sektora finansów publicznych. Instytucja odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych trwale wpisała się w porządek prawny naszego kraju

i wpływa na kształtowanie się właściwych postaw wśród osób gospodarujących środkami publicznymi. Podstawowymi założeniami przyjętymi przez projektodawców było całościowe ujęcie przepisów normujących problematykę odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w jednym akcie prawnym rangi ustawy, nawiązujących do uregulowań dotychczasowych, eliminując jednak te uregulowania, które w świetle czteroletnich doświadczeń budziły wiele wątpliwości przy ich stosowaniu, a także uzupełniając luki i niejasności, szczególnie w odniesieniu do unormowań proceduralnych, które nie sprzyjały poprawnemu egzekwowaniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Konsekwencją przyjętych założeń jest rezygnacja z odwoływania się do odpowiedniego stosowania przepisów prawa karnego, jak to ma miejsce w obecnie obowiązujących regulacjach. Dokonując takiego wyboru autorzy projektu kierowali się nie tylko względami czysto praktycznymi, ale także uwzględnili potrzebę ochrony praw osób poddanych odpowiedzialności. Należy bowiem mieć na względzie, że projektowana, a także obowiązująca regulacja w zakresie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych dotyczy stosunkowo szerokiego kręgu osób, w sprawie których orzekają członkowie organów pozasądowych, o różnym doświadczeniu i przygotowaniu merytorycznym. Czteroletnie doświadczenia wykazały, że obwinieni i ich obrońcy, ale także organy właściwe do prowadzenia postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, mieli trudności z odpowiednim stosowaniem obowiązujących przepisów prawa karnego (w tym przypadku wskazanych artykułów Kodeksu wykroczeń i Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia).

Z doświadczeń stosowania przepisów działu V ustawy o finansach publicznych wynika, że przepisy prawne regulujące kwestie związane z ponoszeniem odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – stanowiące przecież regulacje o charakterze represyjnym – powinny być maksymalnie czytelne, przejrzyste i zrozumiałe dla wszystkich osób

dysponujących środkami publicznymi. Niewątpliwie sprzyja temu regulacja jednolita, zawarta w jednym akcie prawnym, tj. bez konieczności np. pośredniego odwoływania się do przepisów Kodeksu postępowania karnego, stosowanych odpowiednio. Taka jednolita regulacja ułatwia stosowanie przepisów proceduralnych również organom prowadzącym postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, które są organami pozasądowymi.

Wyeliminowanie wielu wątpliwości dotyczących zakresu podmiotowego i przedmiotowego odpowiedzialności dyscyplinarnej, a także luk w przepisach proceduralnych, powinno podnieść skuteczność egzekwowania tej odpowiedzialności, a tym samym świadomość nieuchronności ewentualnego ukarania w przypadku łamania zasad ładu finansów publicznych. Tym samym zakłada się wzmocnienie funkcji wychowawczych (dyscyplinujących) i prewencyjnych z punktu widzenia realizacji obowiązków prawidłowego gospodarowania mieniem i środkami publicznymi.

Proponowana w projekcie nowa organizacja komisji orzekających, w zakresie realizacji części budżetowych, pozostających w dyspozycji wojewodów, tj. przekazanie tych spraw do właściwości komisji przy RIO, uwzględnia dotychczasowe obciążenie sprawami poszczególnych komisji.

Proponowana w projekcie zmiana zasad powoływania i odwoływania członków komisji orzekających wynika z potrzeby zapewnienia ich niezależności i niezawisłości. Członkowie komisji orzekających są obecnie powoływani i odwoływani przez organy, przy których komisje zostały utworzone (ministrów, wojewodów i prezesów regionalnych izb obrachunkowych). Proponuje się, aby kompetencje w zakresie powoływania i odwoływania przewodniczących, ich zastępców oraz członków komisji orzekających zostały przekazane Prezesowi Rady Ministrów. Także tryb wyłaniania kandydatur na te funkcje, powinien wzmocnić niezależność komisji orzekających.

W tym kontekście szczególne znaczenie mają projektowane zmiany w ustawie o regionalnych izbach obrachunkowych. Zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami komisja orzekająca w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów

publicznych jest organem regionalnej izby obrachunkowej, a jej przewodniczącym z mocy ustawy jest zastępca prezesa izby. Takie rozwiązanie, jak się wydaje, zaprzecza niezależności i niezawisłości członków komisji orzekających.

- 2) wpływ regulacji na rynek pracy – projektowana ustawa nie wpłynie na rynek pracy,
- 3) wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki - projektowana ustawa nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki,
- 4) wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów - projektowana ustawa nie wpłynie na sytuację i rozwój regionów,
- 5) konsultacje społeczne – projekt został przekazany do konsultacji reprezentatywnym związkom zawodowym (NSZZ Solidarność, OPZZ i FZZ), Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu oraz Radzie Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów

Organizacje związkowe (NSZZ Solidarność, OPZZ i FZZ) nie przekazały opinii w sprawie projektu ustawy.

Komisja Wspólna pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy, w szczególności uznając za uzasadnione kompleksowe uregulowanie w jednym akcie prawnym zasad i zakresu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz postępowania w tych sprawach. Niezależnie od ogólnej oceny projektu, Strona Samorządowa negatywnie zaopiniowała propozycje zmiany w ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, polegającą na wprowadzeniu do art. 26 tej ustawy dodatkowej przesłanki wygaśnięcia mandatu, tj. w przypadku prawomocnego orzeczenia o ukaraniu za naruszenie dyscypliny finansów publicznych kara zakazu pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi. Zdaniem Strony Samorządowej wygaśnięcie mandatu osoby wybranej w wyborach bezpośrednich powinno mieć miejsce tylko w przypadku prawomocnego wyroku sądu, a nie w przypadku orzeczenia wydanego przez organ pozasądowy.

Ustosunkowując się do stanowiska Komisji Wspólnej, należy zauważyć, że projekt ustawy nie wprowadza nowej kary, tj. kary zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, zmienia się jedynie sposób wykonania kary (utrata mandatu) w związku z wprowadzonym w 2002 r. bezpośrednim wyborem. Pozostawiono także zasadę, że kara zakazu może być orzeczona jedynie w przypadku rażącego naruszenia dyscypliny, związanego ze znacznymi skutkami dla finansów publicznych. Nie proponuje się także jakiegokolwiek ingerencji w zakresie prawa wyborczego. Należy również zwrócić uwagę, że art. 169 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że zasady i tryb wyborów oraz odwoływania organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego określa ustawa.

Wyłączenie możliwości egzekwowania kary tylko ze względu sposób wyboru do sprawowania funkcji, a pozostawienie takiej możliwości wobec innych osób (np. starostów) naruszałoby zasadę równości wobec prawa.

Trybunał Konstytucyjny - oceniając przepisy regulujące odpowiedzialność dyscyplinarną różnych grup zawodowych, przewidujące unormowania, dotyczące rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy lub stosunku służbowego, jak również utratę prawa wykonywania zawodu - uznał, że logicznym następstwem przyznania przez ustawodawcę organom pozasądowym kompetencji do orzekania w sprawach dyscyplinarnych, jest akceptacja orzeczeń stwierdzających winę i wymierzających karę, wydawanych przez te organy. Postępowanie dyscyplinarne musi gwarantować obwinionemu respektowanie jego praw i wolności ustanowionych w rozdziale II Konstytucji RP, takich jak zasada domniemania niewinności, prawo do obrony, jawność postępowania, niezawisłość organu orzekającego oraz sądowa kontrola orzeczeń wydawanych przez organ pozasądowy.

Odnosząc stanowisko Trybunału Konstytucyjnego do projektu ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych można uznać, że możliwe jest odwołanie osoby ukaranej prawomocnym orzeczeniem organu pozasądowego karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi mimo uzyskania mandatu w wyborach bezpośrednich, pod

warunkiem zapewnienia ochrony jej praw w postępowaniu dyscyplinarnym. Projekt przewiduje taką ochronę, a w szczególności osoba ukarana ma możliwość weryfikacji orzeczenia przez sąd. Uwzględniając jednak stanowisko Strony Samorządowej, odnośnie wykonania kary zakazu pełnienia funkcji wobec osób pełniących funkcję wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zaproponowano rozwiązanie oparte na obowiązujących przepisach ustawy o samorządzie gminnym. Zrezygnowano natomiast z dokonywania zmiany w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, wprowadzającej dodatkową przesłankę wygaśnięcia mandatu.

Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów nie rekomendowała projektu ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Rada Legislacyjna wskazała, że przyjęcie wariantu odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu wykroczeń i Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia przyczyniłoby się do uregulowania kwestii odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w sposób bardziej spójny i zwarty oraz zapewniło odpowiednią harmonizację prawa materialnego i procedury w sprawach o wykroczenia z przepisami z zakresu naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Rada Legislacyjna wyraziła wątpliwość, czy regulacje zawarte w projekcie w pełni gwarantują ochronę praw i wolności osób poddanych odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Odnosząc się do stanowiska Rady, przede wszystkim trzeba zwrócić uwagę, że podstawowym założeniem, przyjętym przez projektodawców było kompleksowe – bez odsyłania do innych aktów prawnych - uregulowanie w jednym akcie prawnym rangi ustawy przepisów normujących odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Powyższe rozwiązanie ma na celu ułatwienie wszystkim uczestnikom postępowania efektywnego i nie budzącego wątpliwości stosowania przepisów. Dotychczasowe doświadczenia wykazały, że trudności z tzw. odpowiednim stosowaniem prawa karnego i procedury karnej miały zarówno organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jak i obwinieni. Całościowe uregulowanie kwestii odpowiedzialności

za naruszenie dyscypliny finansów publicznych było także podyktowane dążeniem do zapewnienia stabilności przepisów, regulujących te zagadnienia.

Dokonując synchronizacji przepisów z uregulowaniami Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego uwzględniono stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, który w uzasadnieniach do wyroków w sprawie postępowań dyscyplinarnych sformułował wnioski co do stosowania standardów art. 42 Konstytucji RP, stwierdzając m.in., że postępowanie dyscyplinarne jest postępowaniem szczególnym, toczonym z posiłkowym zastosowaniem przepisów karnych, a przyjęcie instytucji wywodzących się z prawa i postępowania karnego, takich jak: zasada domniemania niewinności, prawo do obrony, jawność postępowania, niezawisłość organu orzekającego – ma służyć celom ochronnym – stworzeniu możliwości optymalnego zabezpieczenia praw i wolności obwinionego. Instytucje gwarantujące zarówno prawa obwinionego, jak i innych uczestników postępowania, zostały przeniesione wprost do projektu ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

W przedstawianym projekcie uwzględniono szczegółowe uwagi, zgłoszone przez Radę Legislacyjną. Obecna wersja doprecyzowuje również uregulowania, dotyczące gwarancji praw i wolności obwinionego.

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sokr. Min. DH/1470 /2003/DPE-ms

Warszawa, 12.05, 2003 r.

Pan
Grzegorz Kołodko
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Finansów

Opinia o zgodności projektu ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106 poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr DS./s.28/2003/1125/02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem.

Do uprzejmej wiadomości:
Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Projekt

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia.....

w sprawie regulaminu działania, obsługi organizacyjno – prawnej i biurowej organów właściwych w sprawach odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, sprawozdań składanych przez te organy oraz rejestru osób ukaranych

Na podstawie art. 71, art. 186 ust. 2 i art. 187 ust. 6 ustawy z dnia ..... o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. Nr....., poz. ...) zarządza się co następuje:

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) regulamin działania komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej;
- 2) zakres i zadania organizacyjno-prawnej i biurowej obsługi organów właściwych w sprawach naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 3) warunki organizowania i prowadzenia szkolenia członków komisji orzekających i rzeczników dyscypliny;
- 4) rodzaje dokumentacji kwalifikowanych jako materiały archiwalne oraz terminy w jakich akta spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegają zniszczeniu albo przekazaniu archiwom państwowym;
- 5) sposób i tryb zasięgnięcia informacji z rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą;
- 6) wzory sprawozdań składanych przez komisje orzekające i rzeczników dyscypliny;
- 7) wzory zapytań o to czy wskazana osoba figuruje w rejestrze oraz wzory odpowiedzi na te zapytania;
- 8) wzór formularza zgłoszenia osoby podlegającej wpisowi do rejestru.

§ 2. Ilekcóż w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia .... o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr....., poz. ....);
- 2) rzeczniku dyscypliny – należy przez to rozumieć rzecznik dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 57 ust. 1 ustawy;
- 3) Głównym Rzeczniku - należy przez to rozumieć Głównego Rzecznika dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy;
- 4) komisji orzekającej – należy przez to rozumieć komisję orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o której mowa w art.42 ust. 1 ustawy;
- 5) Głównej Komisji Orzekającej – należy przez to rozumieć Główną Komisję Orzekającą, o której mowa w art. 42 ust. 2 ustawy;

- 6) rejestrze ukaranych – należy rozumieć rejestr prowadzony przez Główną Komisję Orzekającą, o którym mowa w art. 183 ustawy;
- 7) stronach – należy rozumieć strony postępowania przed komisją orzekającą i Główną Komisję Orzekającą, o których mowa w art. 73 ust. 1 ustawy;
- 8) obwinionym – należy rozumieć obwinionego o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy;
- 9) Ministrze Finansów – ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Rozdział 2

Regulamin działania komisji orzekających

§ 3. 1. Wokandę ustala i podpisuje przewodniczący komisji orzekającej.

2. Ustalając wokandę należy określić godzinę rozpoczęcia rozprawy z uwzględnieniem przypuszczalnego trwania poszczególnych rozpraw.

§ 4. 1. Komisja orzekająca bada z urzędu swoją właściwość.

2. Stwierdzenie niewłaściwości i przekazanie sprawy właściwej komisji orzekającej może nastąpić w każdej fazie postępowania, jednakże nie dłużej niż do otwarcia postępowania dowodowego.

§ 5. 1 Wyłączenie członka komisji orzekającej od udziału w rozpoznawaniu sprawy następuje z urzędu lub na wniosek członka komisji, oskarżyciela, obwinionego lub jego obrońcy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do oskarżyciela i protokolanta.

§ 6. 1. Przy wyznaczaniu składu orzekającego przewodniczący komisji orzekającej uwzględnia wiedzę posiadaną przez członków komisji orzekającej oraz ich doświadczenie przydatne do rozpoznawania danego rodzaju spraw.

2. Jeżeli z powodu wyłączenia członków komisji orzekającej rozpoznanie sprawy w danej komisji orzekającej nie jest możliwe, przewodniczący komisji powiadamia o tym niezwłocznie przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej, który wyznacza inną komisję orzekającą.

§ 7. 1. Członków składu orzekającego zawiadamia się o terminie rozprawy lub posiedzenia co najmniej na 7 dni przed terminem. W razie zmiany składu orzekającego, o terminie rozprawy lub posiedzenia można zawiadomić członka komisji w terminie krótszym niż 7 dni.

2. Oskarżyciela o terminie rozprawy zawiadamia się poprzez doręczenie mu wokandy, niezwłocznie po jej sporządzeniu.

§ 8. W celu omówienia stanu faktycznego i prawnego przewodniczący składu orzekającego może zarządzić naradę wstępną.

§ 9. 1. Rozprawę rozpoczyna wywołanie sprawy.

2. Wnioski stron co do przeszkód w rozpoznaniu sprawy rozstrzyga się przed rozpoczęciem postępowania dowodowego.

3. Jeżeli pomiędzy doręczeniem zawiadomienia o rozprawie obwinionemu lub jego obrońcy a terminem rozprawy nie upłynęło 7 dni, sprawę odracza się, chyba że są oni obecni na rozprawie i wyrażą zgodę na jej prowadzenie.

§ 10. Po otwarciu postępowania dowodowego, przewodniczący składu orzekającego zarządza opuszczenie sali rozpraw przez świadków.

§ 11. 1. Dowody na poparcie zarzutu powinny być w miarę możliwości przeprowadzone przed dowodami służącymi do obrony.

2. Świadka przesłuchuje się podczas nieobecności świadków, którzy jeszcze nie złożyli wyjaśnień. Przewodniczący składu orzekającego powinien podjąć środki zapobiegające porozumiewaniu się osób przesłuchiowanych z osobami, które jeszcze nie złożyły wyjaśnień. Jeżeli przewodniczący składu nie zarządzi inaczej, świadek po złożeniu wyjaśnień pozostaje na sali rozpraw.

§ 12. 1. Przewodniczący składu orzekającego dba o to by osoba składająca wyjaśnienia miała możliwość swobodnego wypowiedzenia się w granicach określonych celem danej czynności. Następnie osoba składająca wyjaśnienia odpowiada na pytania zmierzające do uzupełnienia lub wyjaśnienia treści jej wypowiedzi.

2. Osoby składające wyjaśnienia można konfrontować w celu wyjaśnienia sprzeczności.

§ 13 1. Jeżeli przewodniczący składu orzekającego nie zarządzi inaczej, członkowie składu orzekającego i strony zadają pytania bezpośrednio.

2. Przewodniczący składu orzekającego może uchylić pytanie, które uznaje za nieistotne. Na zarządzenie przewodniczącego służy zażalenie do składu orzekającego, które podlega natychmiastowemu rozpoznaniu.

§ 14. Przewodniczący składu orzekającego jest obowiązany umożliwić stronom wypowiedzenie się co do każdej kwestii podlegającej rozstrzygnięciu, przy czym obwiniony wypowiada się ostatni.

§ 15. Przewodniczący składu orzekającego może zarządzić krótkotrwałą przerwę w rozprawie dla sprawdzenia dowodu lub z innej ważnej przyczyny. Jeżeli zarządzenie przerwy nie jest wystarczające, rozprawę odracza się.

§ 16. Jeżeli zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego, przewodniczący składu orzekającego może, do czasu ogłoszenia orzeczenia, wznowić postępowanie dowodowe.

§ 17. Zarządzając przerwę w rozprawie na przeprowadzenie narady składu orzekającego, przewodniczący informuje o przypuszczalnym terminie ogłoszenia orzeczenia.

§ 18. 1. Naradą składu orzekające kieruje jego przewodniczący.

2. Na naradzie przewodniczący składu orzekającego przeprowadza głosowanie. Członkowie składu orzekającego głosują kolejno, poczynając od najmłodszego. Przewodniczący składu orzekającego głosuje ostatni.

3. Członek składu orzekającego, który głosował przeciwko uznaniu obwinionego za odpowiedzialnego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, może wstrzymać się od głosowania nad karą, wówczas jego głos przyłącza się do zdania najprzychylniejszego dla obwinionego.

4. Jeżeli zdania tak się podzielą, że żadne z nich nie uzyska większości, zdanie najmniej korzystne dla obwinionego przyłącza się do zdania doń zbliżonego, aż do uzyskania większości.

§ 19. Jeżeli zgłoszone zostało zdanie odrębne, nie ogłasza się go. Przewodniczący składu orzekającego ogłaszając orzeczenie informuje o jego zgłoszeniu.

§ 20. Orzeczenie ogłasza się jawnie, choćby na sali nie było osób uprawnionych do wniesienia odwołania lub które wniosły odwołanie.

§ 21. 1. Postanowienia i orzeczenia wydane przez komisję orzekającą oraz ich odpisy doręczane stronom i innym uczestnikom postępowania opatruje się pieczęcią urzędową komisji orzekającej.

2. Pieczęcią urzędową komisji orzekającej jest pieczęć okrągła o średnicy 36 mm, z napisem określającym nazwę komisji orzekającej.

§ 22. Prawomocność postanowienia lub orzeczenia stwierdza przewodniczący komisji orzekającej dokonując stosownej adnotacji. W adnotacji zamieszcza się także datę, od której postanowienie lub orzeczenie jest prawomocne.

§ 23. Przepisy § 3 – 21 stosuje się odpowiednio do Głównej Komisji Orzekającej.

Rozdział 3

Organizacyjno-prawna i biurowa obsługa organów właściwych do spraw naruszenia dyscypliny finansów publicznych

§ 24. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, właściwi ministrowie, prezesi regionalnych izb obrachunkowych oraz Minister Finansów zapewniają właściwym komisjom orzekającym oraz Głównej Komisji Orzekającej:

- 1) salę, umożliwiającą przeprowadzenie rozpraw z udziałem publiczności;
- 2) tablicę informacyjną umożliwiającą wywieszenie zawiadomień o rozprawie;
- 3) obsługę prawną i biurową komisji.

§ 25. 1 . Podmioty wymienione w § 24 wyodrębniają w ramach obsługującego ich urzędu komórkę organizacyjną lub stanowisko pracy, zwane dalej „sekretariatem komisji”, którym powierzają wykonywanie obsługi biurowej i prawnej komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej.

2. Liczbę osób zatrudnionych w sekretariacie komisji i wymiar ich czasu pracy ustala się uwzględniając liczbę spraw rozpatrywanych przez komisję oraz możliwość wykonywania powierzonych im zadań.

§ 26. Pracą sekretariatu komisji kieruje sekretarz komisji, podległy bezpośrednio kierownikowi urzędu, o którym mowa w § 25 ust. 1 i odpowiedzialny przed przewodniczącym komisji orzekającej za prawidłowe i terminowe wykonywanie czynności należących do zakresu działania sekretariatu.

§ 27. Sekretarzem komisji może być osoba mająca :

- 1) wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub administracyjne;
- 2) co najmniej trzyletni staż pracy w administracji publicznej.

§ 28. Do zadań sekretarza komisji należy:

- 1) planowanie i organizowanie pracy sekretariatu komisji, w tym opracowanie podziału czynności podległych pracownikom;
- 2) przyjmowanie nadchodzących do komisji orzekającej pism oraz przedstawianie ich przewodniczącemu komisji w razie potrzeby wraz z aktami lub odpowiednią notatką, jeśli ich załatwienie wykracza poza zakres działania sekretarza komisji;
- 3) przyjmowanie wniosków o ukaranie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz sygnalizowanie przewodniczącemu komisji konieczności ich uzupełnienia albo wyjaśnienia wskazanych okoliczności;
- 4) przedstawianie przewodniczącemu komisji orzekającej pism i akt, jeżeli z powodów, o których mowa w art. 78 ustawy, należy wszczęte postępowanie umorzyć;
- 5) przygotowanie projektów postanowień, zarządzeń i decyzji wydawanych przez przewodniczącego komisji orzekającej;
- 6) sporządzanie projektów wezwań i zawiadomień;

- 7) sprawdzanie przed terminem rozprawy, czy w sprawie wyznaczonej na rozprawę zostały doręczone w terminie wezwania i zawiadomienia, a w przypadku braku dowodu doręczenia lub stwierdzenia, że adresat nie otrzymał przesyłki w terminie 7 dni przed dniem wyznaczenia rozprawy, przedstawianie akt przewodniczącemu komisji orzekającej w celu jej ewentualnego odroczenia;
- 8) udostępnianie akt sprawy;
- 9) przedstawianie przewodniczącemu komisji orzekającej postanowień i orzeczeń komisji w celu stwierdzenia ich prawomocności;
- 10) przygotowywanie projektów tytułów wykonawczych w celu wyegzekwowania orzeczonych kar pieniężnych i kosztów postępowania;
- 11) opracowanie projektów sprawozdań z działalności komisji orzekającej albo Głównej Komisji Orzekającej,
- 12) wykonywanie innych zadań zleconych przez przewodniczącego komisji orzekającej.

§ 29. Do zadań sekretariatu komisji należy:

- 1) prowadzenie dokumentacji składu komisji orzekającej albo Głównej Komisji Orzekającej i dokumentacji związanej z udziałem członków komisji w jej pracach;
- 2) przyjmowanie, wysyłanie i przechowywanie korespondencji komisji orzekającej;
- 3) kompletowanie, przechowywanie i udostępnianie członkom komisji orzekającej zbioru aktów prawnych,
- 4) prowadzenie ewidencji wniosków o ukaranie, a w odniesieniu do Głównej Komisji Orzekającej prowadzenie ewidencji odwołań lub zażaleń rozstrzygnięć wydawanych przez komisje orzekające lub przewodniczących komisji orzekających,
- 5) kompletowanie akt spraw i dokumentowanie obiegu akt;
- 6) organizacyjne przygotowanie rozpraw i posiedzeń komisji orzekającej, protokołowanie rozpraw i posiedzeń oraz innych czynności komisji;
- 7) dokumentowanie prowadzonych postępowań,
- 8) dokumentowanie wykonywania prawomocnych rozstrzygnięć komisji orzekającej oraz postępowania egzekucyjnego w zakresie orzeczonych kar pieniężnych i kosztów postępowania;
- 9) przechowywanie akt spraw oraz niszczenie lub archiwizowanie akt spraw prawomocnie rozstrzygniętych;
- 10) wykonywanie innych zadań zleconych przez przewodniczącego komisji orzekającej lub sekretarza komisji, a w czasie rozprawy lub posiedzenia – przez przewodniczącego składu orzekającego.

§ 30. Podmioty wymienione w § 24, w uzgodnieniu odpowiednio z rzecznikiem dyscypliny finansów publicznych lub Głównym Rzecznikiem, powierzają wyznaczonej komórce organizacyjnej lub wyznaczonemu pracownikowi obsługę organizacyjną i biurową rzecznika dyscypliny lub Głównego Rzecznika i ich zastępców oraz wskazują

osobę, której powierzają sprawowanie obsługi prawnej rzecznika dyscypliny i jego zastępców.

§ 31. 1. Do zadań obsługi organizacyjno – biurowej rzecznika dyscypliny i jego zastępców należy:

- 1) przyjmowanie, wysyłanie i przechowywanie korespondencji;
- 2) prowadzenie ewidencji zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych oraz postanowień wydawanych przez rzecznika dyscypliny lub jego zastępcę;
- 3) przechowywanie akt spraw prowadzonych przez rzecznika i jego zastępców;
- 4) wykonywanie innych zadań zleconych przez rzecznika dyscypliny lub jego zastępców.

2. Przepis § 31 stosuje się odpowiednio do zadań obsługi biurowej Głównego Rzecznika i jego zastępców.

Rozdział 4

Szkolenia członków komisji orzekających i rzeczników dyscypliny

§ 32. 1. Szkolenia członków komisji orzekających oraz rzeczników dyscypliny i ich zastępców organizuje organ przy którym powołano komisję orzekającą. Szkolenia mogą być organizowane wspólnie dla członków więcej niż jednej komisji orzekającej.

2. Organ, o których mowa w ust. 1 finansuje wydatki związane ze szkoleniem, ze środków przewidzianych na szkolenie pracowników.

§ 33. 1. Szkolenia, o którym mowa w § 32 ust. 1, obejmują szkolenie wstępne oraz dodatkowe, przeprowadzane co najmniej raz na dwa lata, na podstawie szczegółowego programu szkolenia zatwierdzonego przez Przewodniczącą Główną Komisji Orzekającej.

2. Szkolenie wstępne członka komisji orzekającej, rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy przeprowadza się w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia ich powołania, a program szkolenia powinien obejmować co najmniej następujące zagadnienia:

- 1) zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 2) zasady i tryb postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 3) zasady orzekania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 4) sposób formułowania rozstrzygnięć;
- 5) zasady postępowania odwoławczego oraz zasady wznawiania postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

3. Program szkoleń dodatkowych powinien dotyczyć w szczególności regulacji prawnych obejmujących zasady gospodarowania i dysponowania środkami i mieniem publicznym, w zakresie uwzględniającym właściwość komisji orzekających, których członkowie uczestniczą w szkoleniu.

§ 34. 1. Organ, o którym mowa w § 32 ust. 1, może zlecić przeprowadzenia szkolenia.

2. Organizator szkolenia przedkłada Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej projekt programu szkolenia do zatwierdzenia.

3. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej w terminie nie dłuższym niż 14 dni od otrzymania projektu szkolenia, zatwierdza go lub odmawia jego zatwierdzenia przedstawiając propozycje jego zmiany.

4. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może wyznaczyć osobę, która w jego imieniu wizytuje przeprowadzane szkolenie.

§ 35. 1. Szkolenie dla członków Głównej Komisji Orzekającej organizuje jej Przewodniczący, a koszty udziału w szkoleniu finansuje Minister Finansów.

2. Do szkoleń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 33.

Rozdział 5

Warunki zniszczenia akt spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych lub przekazania archiwom państwowym

§ 36. Do akt spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwanych dalej „aktami” stosuje się przepisy o przekazywaniu materiałów archiwalnych do archiwów państwowych.

§ 37. Zaliczenia do odpowiedniej kategorii i wskazania okresu przechowywania akt dokonuje odpowiednio rzecznik dyscypliny lub przewodniczący komisji orzekającej.

§ 38. 1. Do kategorii „A” zalicza się:

- 1) prowadzone przez komisji orzekające i Główną Komisję Orzekającą rejestry spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 2) akta spraw, w których skierowano wnioski o ukaranie do rozpoznania na rozprawie, a które ze względu na osobę sprawcy lub okoliczności popełnionego czynu mogą mieć znaczenie jako źródło informacji o wartości historycznej;

- 3) akta jednej sprawy charakterystycznej z okresu pięcioletniego, skierowanej do rozpoznania na rozprawie.

2. Pozostała dokumentacja i akta spraw stanowią dokumentację kategorii „B”.

§ 39. Akta stanowiące dokumentację niearchiwalną podlegają zniszczeniu po upływie co najmniej pięciu lat od końca roku, w którym postępowanie zostało zakończone.

Rozdział 6

Sposób i tryb zasięgnięcia informacji z rejestru ukaranych

§ 40. 1. Informacje zawarte w rejestrze ukaranych udostępnia się wyłącznie osobom i podmiotom, wymienionym w art. 186 ust. 1 ustawy, na podstawie pisemnego zapytania o to, czy wskazana imiennie osoba figuruje w rejestrze ukaranych.

2. Odpowiedź na zapytanie przesyła się pocztą, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub przekazuje osobie imiennie upoważnionej, przez składającego zapytanie, do jej odbioru.

3. Zapytanie składa się w dwóch egzemplarzach.

4. Odpowiedź na zapytanie przekazuje się nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym zapytanie wpłynęło do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

§ 41. W przypadku stwierdzenia, że zawarte w zapytaniu dane osoby, której ono dotyczy są niepełne, Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej zwraca się do składającego zapytanie o ponowne złożenie zapytania.

§ 42. 1. Odpowiedzi udziela się wyłącznie w formie pisemnej.

2. W odpowiedzi na zapytanie podaje się informację, że osoba, której dotyczy zapytanie:

- 1) nie figuruje w rejestrze ukaranych lub figuruje w rejestrze ukaranych, albo
- 2) figuruje w rejestrze ukaranych.

3. W odpowiedzi na zapytanie, o której mowa w ust. 2 pkt 2, podaje się także informacje o orzeczonej karze lub odstąpieniu od jej wymierzenia oraz datę zatarcia ukarania.

§ 43. 1. Odpowiedź na zapytanie podpisuje przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej lub osoba przez niego upoważniona.

2. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej przechowuje kopie udzielonych odpowiedzi na zapytania, skierowane do rejestru ukaranych, przez okres 3 lat od dnia udzielenia odpowiedzi.

§ 44. Odpowiedź na zapytanie przesyła się pocztą, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru albo przekazuje osobie upoważnionej imiennie, przez składającego zapytanie, do jej odbioru.

Rozdział 7 **Wzory**

§ 45. Wzór sprawozdania komisji orzekającej o sposobie załatwienia wniosków o ukaranie stanowi załącznik Nr 1 do rozporządzenia.

§ 46. Wzór sprawozdania z działalności rzecznika dyscypliny stanowi załącznik Nr 2 do rozporządzenia.

§ 47. Wzór formularza zgłoszenia osoby podlegającej wpisowi do rejestru stanowi załącznik Nr 3 do rozporządzenia oraz wzór zapytania kierowanego do rejestru oraz odpowiedzi na zapytanie stanowi załącznik Nr 4 do rozporządzenia.

Rozdział 8 **Przepis końcowy**

§ 48. Rozporządzenie wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

Załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia ..... (poz. ....)

ZAŁĄCZNIK NR 1

Wysłać bez pisma przewodniego

Nadawca:

Adresat:

Przewodniczący Komisji Orzekającej
przy.....
.....
.....
/imię i nazwisko/
.....
.....
/adres/

Przewodniczący
Głównej Komisji Orzekającej
w sprawach o naruszenie
dyscypliny finansów publicznych
przy Ministrze Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

**Sprawozdanie o sposobie załatwienia wniosków o ukaranie wniesionych w roku .....
do Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych
przy .....**

Termin złożenia: **31 stycznia.**

I.

Sprawy oczekujące na rozstrzygnięcie wg stanu na początek roku sprawozdawczego	liczba obwinionych	01	
Złożone wnioski o ukaranie:	liczba obwinionych	02	
- zarządzenia o doręczeniu obwinionemu odpisu wniosku o ukaranie	liczba obwinionych	03	
- zarządzenia o zwrocie wniosku o ukaranie do uzupełnienia	liczba obwinionych	04	
Sprawy w toku (oczekujące na rozstrzygnięcie) na koniec roku:	liczba obwinionych	05	
- w tym: - postanowienia o zawieszeniu postępowania	liczba obwinionych	06	

II.

Sprawy rozstrzygnięte (załatwione) w ciągu roku:	liczba obwinionych	07	
- w tym: - rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania	liczba obwinionych	08	
- w tym: - postanowienia o umorzeniu postępowania wskutek przedawnienia orzekania	liczba obwinionych	09	
Wydane orzeczenia w kwestii winy i kary	liczba obwinionych	10	
Orzeczenia o uniewinnieniu	liczba uniewinnionych	11	
Orzeczenia o uznaniu winnym naruszenia dyscypliny finansów publicznych - ogółem:	liczba winnych	12	
- z tym: - odstąpiono od wymierzenia kary	liczba winnych	13	
- ukarano - ogółem:	liczba ukaranych	14	
- z tego: - karą upomnienia	liczba ukaranych	15	

- karą nagany	liczba ukaranych	16	
- karą pieniężną	liczba ukaranych	17	
- karą przewidzianą w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy *)	liczba ukaranych	18	

III.

Z ogólnej liczby osób uznanych winnymi (wykazanych w części II - wiersz 12 przypada na winnych czynów z poszczególnych artykułów ustawy*)	art. 4	liczba winnych	19	
	art. 5	liczba winnych	20	
	art. 6	liczba winnych	21	
	art. 7	liczba winnych	22	
	art. 8	liczba winnych	23	
	art. 9	liczba winnych	24	
	art. 10	liczba winnych	25	
	art. 11	liczba winnych	26	
	art. 12	liczba winnych	27	
	art. 13	liczba winnych	28	
	art. 14	liczba winnych	29	
	art. 15	liczba winnych	30	
	art. 16	liczba winnych	31	
	art. 17	liczba winnych	32	

IV.

Łączna wysokość wymierzonych kar pieniężnych	suma w zł	33	
Średnia wysokość wymierzonej kary pieniężnej	średnia kara w zł	34	
Łączna kwota wyegzekwowanych kar pieniężnych	suma w zł	35	
Łączna wysokość orzeczonych kosztów postępowania należnych Skarbowi Państwa	suma w zł	36	
Łączna kwota wyegzekwowanych kosztów postępowania należnych Skarbowi Państwa	suma w zł	37	

V.

Liczba odbytych przez sądy orzekające Komisji rozpraw i posiedzeń	łączna liczba	38	
---	---------------	-----------	--

--	--	--	--

Zestawienie sporządził:

.....
(imię, nazwisko i nr telefonu)

.....
(miejsowość i data)

Przewodniczący Komisji

.....
(podpis i pieczęć)

*) ustawa z dnia .... o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr ..., poz. ...)

ZAŁĄCZNIK Nr 2

Nadawca:
Rzecznik dyscypliny finansów publicznych
właściwy w sprawach rozpatrywanych przez
Komisję Orzekającą przy.....

.....
/imię i nazwisko/

.....
/adres/

Wysłać bez pisma przewodniego

Adresat:
Główny Rzecznik
dyscypliny finansów publicznych

Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RZECZNIKA DYSCYPLINY FINANSÓW PUBLICZNYCH W ..... ROKU.

Termin złożenia: .....

lp.	oznaczenie sprawy	miara	..... kwartał roku	narastająco ..... - ..... kwartał roku .....
1.	liczba otrzymanych zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych (d.f.p.)	liczba zawiadomień		
2.	liczba spraw objętych zawiadomieniami o naruszeniu d.f.p.	liczba spraw		
3.	liczba postanowień rzecznika d.f.p. o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego	liczba postanowień		
4.	liczba rozstrzygnięć rzecznika d.f.p. o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, w tym z uwagi na: a) znikomą szkodliwość czynu b) zdarzenie losowe c) przedawnienie d) czyn nie stanowi naruszenia d.f.p. e) inne	liczba rozstrzygnięć		
5.	liczba postanowień rzecznika d.f.p. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego	liczba postanowień		
6.	liczba osób objętych postanowieniami rzecznika d.f.p. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego	liczba osób		
7.	liczba postanowień rzecznika d.f.p. o umorzeniu postępowania wyjaśniającego	liczba postanowień		
8.	liczba osób objętych postanowieniami rzecznika d.f.p. o umorzeniu postępowania wyjaśniającego	liczba osób		
9.	liczba wniosków o ukaranie wniesionych przez rzecznika d.f.p.	liczba wniosków		
10.	liczba osób objętych wnioskami o ukaranie wniesionymi przez rzecznika d.f.p.	liczba osób		
11.	liczba wniosków o ukaranie zwróconych przez przewodniczącego komisji orzekającej do uzupełnienia	liczba wniosków		
12.	liczba postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego pozostających na koniec kwartału w rozpoznaniu u rzecznika d.f.p.	liczba postanowień		
13.	liczba zawiadomień pozostających na koniec kwartału sprawozdawczego w rozpoznaniu u rzecznika d.f.p.	liczba zawiadomień		
14.	liczba spraw rozstrzygniętych w I instancji	liczba spraw		
15.	liczba osób, wobec których zapadły rozstrzygnięcia w I instancji w tym: a) uniewinniono b) uznano winnym, ale odstąpiono od wymierzenia kary c) ukarano d) umorzono postępowanie	liczba osób		
16.	liczba osób objętych rozstrzygnięciami zaskarżonymi przez rzecznika d.f.p.	liczba osób		

Sprawozdanie sporządził:

.....
/imię, nazwisko i nr telefonu/

.....
/miejsowość i data/

Rzecznik dyscypliny finansów publicznych

.....
/podpis i pieczęć/

ZALĄCZNIK Nr 3

Wzór karty osoby podlegającej wpisowi do rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą na podstawie art. 183 ustawy z dnia ... o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

Kartę po wypełnieniu przesyła się
Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych
Ministerstwo Finansów, ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa.

Karta osobowa

1. Nazwisko osoby podlegającej wpisowi do rejestru:	.....
2. Imię (imiona):	.....
3. Imiona rodziców ukaranego:	Ojciec: ..... Matka: .....
4. Data i miejsce urodzenia:	Dzień ..... miesiąc ..... rok ..... Miejsce urodzenia: .....
5. Numer dowodu osobistego lub innego dokumentu tożsamości:	.....
6. Numer ewidencyjny powszechnej ewidencji ludności (PESEL):	.....
7. Adres zamieszkania:	Miejscowość: ..... Powiat: ..... Nr kodu pocztowego: ..... ul. .... nr domu ..... m. ....
8. Nazwa komisji orzekającej, która wydała orzeczenie:	.....
9. Sygnatura akt orzeczenia:	Sygn.: ..... Data wydania orzeczenia: ..... Data uprawomocnienia orzeczenia: .....
10. Określenie orzeczonej kary lub informacja o odstąpieniu od wymierzenia kary:	Kara: ..... Data rozpoczęcia wykonywania kary: ..... Data zatarcia ukarania: .....

Data wypełnienia karty:

.....

zał.3 art.71/8/hb

.....
Podpis i pieczęć przewodniczącego
komisji orzekającej

Wzór zapytania kierowanego do rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą na podstawie art. 183 ustawy z dnia ... o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr ..., poz. ...) oraz wzór odpowiedzi na zapytanie.

**Przewodniczący
Główniej Komisji Orzekającej
w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa**

1. Składający zapytanie (zapytanie składa się w 2 egzemplarzach):

Pełna nazwa, adres i pieczęć podmiotu składającego zapytanie wymienionego w art. 186 ust.1 ustawy oraz imię, nazwisko i funkcja wykonywana przez osobę fizyczną występującą w imieniu składającego zapytanie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Odpowiedź na zapytanie proszę przekazać mi pocztą (zbędne skreślić).

Do osobistego odbioru odpowiedzi na zapytanie upoważniam:

Nazwisko i imię:	Numer dowodu osobistego lub innego dokumentu tożsamości:	Adres zamieszkania upoważnionego: ul. .... nr domu ..... m. .... miejscowość ..... powiat/dzielnica ..... nr kodu poczt. ____ - ____
------------------------------------	---	--

2. Proszę o udzielenie informacji, czy w rejestrze prowadzonym przez Główną Komisję Orzekającą figuruje następująca osoba:

Nazwisko osoby, której dotyczy zapytanie: .... imiona: .... data urodzenia: ..... miejsce urodzenia: ..... imiona rodziców:	Numer dowodu osobistego lub innego dokumentu tożsamości:	Adres zamieszkania osoby, której dotyczy zapytanie: ul. .... nr domu ..... m. .... miejscowość ..... powiat/dzielnica ..... nr kodu poczt. ____ - ____
--	---	--

Oświadczam jednocześnie, że znana jest mi treść art. 1 i 27 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926).

Miejscowość ..... data .....

Pieczęć i podpis składającego zapytanie
.....

Strona 2

Uwaga: część 3 na str. 2 wzoru wypełnia wyłącznie obsługa rejestru prowadzonego przez

Główną Komisję Orzekającą

Odpowiedź na zapytanie

Numer odpowiedzi .....

3. Odpowiadając na zawarte na str. 1 zapytanie informuję, że osoba wymieniona w pkt 2 zapytania:

A. Nie figuruje w rejestrze

B. Figuruje w rejestrze

Orzeczenie wydała:	Sygnatura akt: ..... Data wydania orzeczenia o ukaraniu: ..... Data uprawomocnienia się orzeczenia: ..... Data zatarcia ukarania: .....
Określenie orzeczonej kary lub informacja o odstąpieniu od wymierzenia kary	<ul style="list-style-type: none"> • odstąpiono od wymierzenia kary • kara upomnienia • kara nagany • kara pieniężna • kara zakazu pełnienia funkcji kierowniczych związanych z dysponowaniem środkami publicznymi orzeczona na okres .....

Udzielając odpowiedzi wykreślić należy tekst zbędny

Odpowiedź niniejszą:

- należy przesłać listem poleconym osobie wskazanej na str. 1 jako działającej w imieniu podmiotu składającego zapytanie
- wręczyć odpowiedź osobiście Pani – Panu

.....

Data

Pieczęć

Podpis

.....

.....

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie regulaminu działania, obsługi organizacyjno – prawnej i biurowej organów właściwych w sprawach odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, sprawozdań składanych przez te organy oraz rejestru osób ukaranych wypełnia delegacje do wydania aktów wykonawczych, zawarte w ustawie z dnia....o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Wymieniona ustawa kompleksowo reguluje problematykę odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a w szczególności zakres i zasady odpowiedzialności a także zasady postępowania, w tym unormowania proceduralne. Z tego też względu przepisy wykonawcze do ustawy zasadniczo obejmują kwestie organizacyjne i „techniczne” związane z funkcjonowaniem organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

W rozdziale pierwszym projektu zawarte zostały przepisy ogólne.

W rozdziale drugim projektu unormowano podstawowe zagadnienia regulaminu działania komisji orzekających, a w tym w szczególności w zakresie;

- ustalania wokandy;
- badanie właściwości komisji orzekającej,
- powoływania członków komisji do składów orzekających;
- doręczania zawiadomień o rozprawie
- prowadzenia postępowania dowodowego;
- przeprowadzania głosowania na naradzie składu orzekającego;
- stwierdzania prawomocności postanowień i orzeczeń komisji orzekających.

W rozdziale trzecim projektu zawarto przepisy odnoszące się do organizacji obsługi biurowej i prawnej komisji orzekających i rzeczników dyscypliny.

Obsługę biurową i prawną komisji orzekającej zapewni sekretariat, prowadzony jako wydzielona komórka organizacyjna, albo stanowisko pracy. Pracami sekretariatu kieruje sekretarz komisji. Sekretarzem może być osoba z posiadającą wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub administracyjne oraz co najmniej 3 letni staż pracy. Do zadań sekretarza należy w szczególności, organizowanie pracy sekretariatu, przedstawianie przewodniczącemu do podpisu projektów postanowień, zarządzeń i innych dokumentów, opracowywanie projektów sprawozdań z działalności komisji orzekającej

Obsługę biurową i prawną rzeczników dyscypliny zapewni wyznaczony, w uzgodnieniu z rzecznikiem pracownik urzędu obsługującego organ przy którym powołana jest komisja orzekająca. Wydatki związane z funkcjonowaniem obsługi biurowej i prawnej ponoszą organy przy których powołane zostały komisje orzekające.

W rozdziale czwartym projektu określono warunki prowadzenia szkoleń członków komisji orzekających i rzeczników dyscypliny oraz ich zastępców. Przewiduje się dwa rodzaje szkoleń, szkolenie wstępne, przeprowadzane nie później niż 6 miesięcy od dnia powołania członka komisji lub rzecznika dyscypliny oraz – przeprowadzane co najmniej raz na dwa lata – szkolenia dodatkowe. Szkolenie wstępne obejmuje zagadnienia związane z zasadami odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny

finansów publicznych oraz zasadami postępowania w tych sprawach. Natomiast szkolenia dodatkowe związane są przede wszystkim z zagadnieniami z zakresu zasad gospodarowania i dysponowania środkami publicznymi. Szczegółowe programy szkoleń będą podlegały zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

W rozdziale 5 uregulowano warunki niszczenia akt spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych lub ich przekazywania do archiwum państwowym. Zakłada się, że do archiwów państwowych będą przekazywane akta spraw szczególnych, mających znaczenie jako źródło informacji historycznej. Pozostałe akta spraw będą niszczone po upływie 5 lat od końca roku, w którym postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zostało zakończone.

W rozdziale 6 uregulowano sposób i tryb zasięgnięcia informacji z rejestru ukaranych, prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą. Informacje o tym czy dana osoba figuruje w rejestrze ukaranych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych będą udzielane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie ustawy, na podstawie pisemnego zapytania. Zapytanie będzie przesyłane pocztą, za zwrotnym poświadczeniem odbioru lub przekazywane przez imiennie upoważnioną osobę. Odpowiedź na zapytanie będzie udzielana w formie pisemnej, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zapytania. W odpowiedzi na zapytanie będzie podawana informacja, czy wskazana osoba figuruje w rejestrze, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej – także o wymierzonej karze i terminie jej zatarcia.

Ponadto w projekcie określono wzory sprawozdań komisji orzekających i rzeczników dyscypliny, a także wzór formularza zgłoszenia osoby podlegającej wpisowi do rejestru oraz wzory zapytań kierowanych do rejestru i odpowiedzi udzielanych na te zapytania.

Wejście w życie rozporządzenia nie wiąże się z dodatkowymi skutkami finansowymi. Zadania realizowane na podstawie projektowanych regulacji odpowiadają zadaniom wykonywanym już obecnie, na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych i rozporządzeń do tej ustawy.